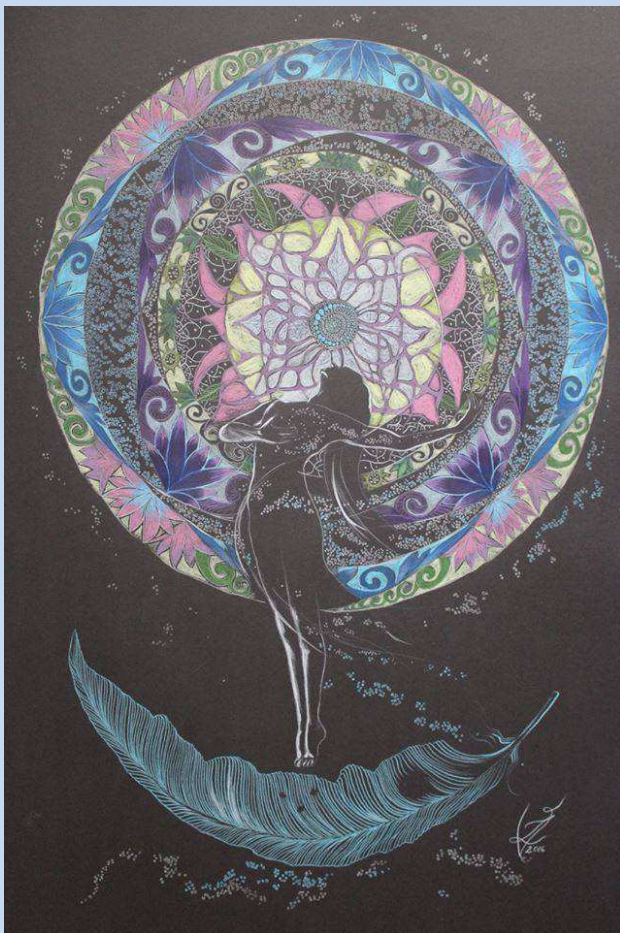

Širdies šviesa išgrįstas kelias

ŽMONIŠKUMUI

*

ŠIRDIES
ŠVIESA
IŠGRĮSTAS
KELIAS
ŽMONIŠKUMUI

Vilniaus Pilaitės gyventojų ir jų bičiulių kūryba

Pilaitės
„Poezijos pavasaris’2018“

XVI-asis
s k i r i a m a s
Didžiojo Lietuvininko,
mąstytojo, humanisto,
rašytojo, publicisto, kultūros veikėjo
VYDŪNO
150-osioms
gimimo metinėms

*

Pilaitės bendruomenė
Vilnius 2018

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

UDK 821.172-1(082)

*

Knygos
sumanytoja:

Pilaitės bendruomenė

Sudarė Angelė Šarlauskienė

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui

*

Leidinį parėmė
Vilniaus miesto savivaldybė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-95954-2-9 © Pilaitės bendruomenė, 2018
© Pratarmė, Angelė Šarlauskienė, 2018
© Viršelio ir leidinio iliustracijos,
Zita Vilutytė, 2018

PRATARMĖ Kiekvienas Pilaitės poezijos pavasaris, užgimęs 2002 metais kartu su čia įsikūrusia pirmąją visuomeninę gyventojų organizacija, pasivadinusia „Pilaitės bendruomenė“, siekusia apginti ir apgynusią savo pašonėje rekreacinės paskirties mišką, rezonuoja su einamųjų metų aktualijomis, įsimintinomis datomis, jubiliejais. Taip siekiama visa tai suaktualinti ir plačiau pavišinti pastaruoju metu ypač smarkiai besiplečiančioje naujakurių Pilaitėje – naujausiame sostinės daugiabučių rajone. Ta proga 2004 pradėtas leisti Pilaitės gyventojų eilėraščių ir miniatiūrų rinkinys. 2004-2007 metais pasirodė „Pilaitės giesmininkų“ pavadinimu su čia gyvenančios poetės ir tautodailininkės Karolinos Biekšaitės-Jezerskos iliustracijomis. 2004-ųjų pavasaris **skirtas lietuviškosios spaudos atgavimo šimtmečiui**, 2005-ųjų – **baltiškai savimonei gaivinti**, 2006-ųjų – **kovotojos už lietuvių ir lenkų laisvę Emilijos Pliaterytės 200-osioms gimimo metinėms**, 2007-ųjų – **dedikuotas lietuviškajai Meilės dievaitei Mildai**. Vis gausiau į Pilaitės poezijos pavasarius įsitraukiant literatams iš kaimyninių sostinės daugiabučių rajonų, pradedant 2008 metais, parengiami bendri pilaitiškių ir jų bičiulių poezijos leidiniai. Jie taip pat atliepia pilaitiškų poezijos pavasarių temoms. Pirmasis toks leidinys „**Skamba žodžiai prie Ažuolo seno**“ buvo skirtas maestro Vytautui Kernagiui: dainuojamosios poezijos pradininkui ir visiems nevaržomos dvasios disidentams. 2009 metais „**Lietuva! Tavo vardas mano širdy**“ išleistas Lietuvos vardo tūkstantmečio proga. 2010-ųjų „**Mes vienos girios medžiai**“ dedikuotas Naujam Lietuvos vardo tūkstantmečiui ir Iškirstiems ir Neiškirstiems Lietuvos medžiams. 2011-ųjų „**Naktis pražydusi diena**“ pašvęstas gynusiems ir ginantiems šventus Laisvės iškovojoimus. 2012-ųjų „**Be tavęs aš paukštis besparnis**“ buvo skirtas poeto Maironio 150-osioms gimimo metinėms ir visiems širdyje dainuojantiems „Lietuva brangi“. 2013-ųjų poezijos pavasaris „**Iš aukštybių žydros gilumos**“ pažymėjo Dariaus ir Girėno skrydžio „Lituanica“ per Atlantą 80-ąsias metines. 2014-ieji Pilaitėje buvo paskelbti poezijos maratono metais, o įsijungiant į jį reikėjo poeziją kurti visus metus visiems keturiems metų laikams, ne tik pavasariui. Maratono rezultatas – adventui gimęs Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms skirtas leidinys

„Donelaičio „Metai“ sukasi ratu“. 2015 metų Pilaitės poezijos pavasariui **„Lakštingala negali nečiulbėti“**, dedikuotam nemirtingajai Lietuvos Lakštingalų Lakštingalai Salomėjai Neriai (1904-1945) ir 2016-ųjų **„Kas po tūkstančio metų ras tavo pėdsakus, Tėvyne?!“**, skirtą lietuvininkų dainuojamojo žodžio puoselėtojai Liudvikui Rėzai; (1776-1840), leidinukai nepasirodė. 2017-aisiais buvo išleistas pirmasis netradicinis: elektroninis leidinys XV-ajam pilaitiškajam poezijos pavasariui **„Alsuoja margos mitų gelmės“**, kuris surengtas Didžiojo Lietuvio, pasaulinio garso mokslininko, semiotiko – Prasmės teorijos kūrėjo, siekusio paaiškinti kaip prasmė gimsta, tarpsta ir nyksta – , literatūrologo, publicisto, rezistento Algirdo Juliaus Greimo 100-ųjų gimimo metinių proga, kuriame retrospektyviai įtraukti ir šiems pavasariams pašvęsti posmai. Jie visi, kaip šis, prieinami internete:

http://www.pilaitesbendruomene.lt/pilaites_giesmininkai.html.

Leidiniuose pradinukų, paauglių, brandaus jaunimo, pagyvenusio ir net labai garbaus amžiaus Pilaitės ir kitų jos aplinkinių rajonų gyventojų kūryba lietuvių, lenkų, rusų kalbomis. Moksleivius skatina kurti čia veikiančių mokyklų lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai. Ypač džiugina žinia apie atgimstantį Martyno Mažvydo progimnazijos literatų būrelį, kuriam ėmėsi vadovauti mokytojas lituanistas Igoris Zujevas. Jis ir šios progimnazijos mokytoja lituanistė Edita Košinskaitė 2018-ųjų pilaitiškam poezijos pavasariui pateikė savo ir savo auklėtinių posmų.

Pilaitėje 2018-ųjų poezijos pavasaris jau XVI-asis. Šį kartą jis skiriamas Didžiojo Lietuvininko mąstytojo, rašytojo, publicisto, kultūros veikėjo **Vydūno 150-osioms gimimo metinėms**, kurio vardu, siekiant šiame naujausiame besiplečiančiame Vilniaus daugiabučių rajone išsaugoti Mažosios Lietuvos atminimą, įamžinant ten gyvenusių ir kūrusių didžiųjų lietuvininkų asmenvardžius ir autentiškus prarastų lietuviškų etnografinių žemių vietovardžius, taip pat pavadinta viena didesnių gatvių. Poezijos pavasariui Pilaitėje taip pat norima prisidėti prie šio Didžiojo ŽMOGAUS nuveiktų darbų platesnio paviešinimo ir suaktualinimo, juolab, kai 2018-ieji Lietuvos Respublikos Seimo paskelbti ir Vydūno metais.

*

VYDŪNAS

(1868 03 22 - 1953 02 20)

Karų negandos apkarpė, marai praretino, godūs didieji kaimynai sumažino etnografines Lietuvos žemes. Bet ir po nedideliu delnu telpančiu jų žemėlapiu galima aptikti galybę lietuvių tautai atsidavusiai tarnavusių didžiųjų vyrų ir moterų vardų. Tarp jų ir **Vydūnas** (tikroji pavardė **Vilhelmas Storosta**) – filosofas, rašytojas, publicistas, kultūros veikėjas. Jis gimė 1868 metų kovo 22 d. Jonaičiuose (Šilutės apskritis) – istorinėse lietuvių žemėse, atsidūrusiose Rytų Prūsijos karalystės valdžioje, prie kurios jos tikrieji ankstesnieji šeimininkai – lietuvininkai neišvengė priverstinės germanizacijos.

Vydūnas sovietmečiu iki 7-ojo dešimtmečio buvo tabu. Platesnis susidomėjimas jo asmeniu ir kūrybiniu palikimu siejasi su Lietuvos atgimimu, Nepriklausomybės atkūrimu ir Vydūno draugijos įsikūrimu. Vydūno 150-osios gimimo metinės pasitinkamos su pakankamu įdirbiu vydūnizmui. Maloniai nuteikia šia proga pasirodžiusi Vaclovo Bagdonavičiaus ir Aušros Martišiūtės-Linartienės plačios apimties monografija „VYDŪNAS“, išleista Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro. Joje siekiama Vydūną pristatyti kompleksiškai. Rodomos Vydūnui dėmesys ir valstybės mastu. 2018-ieji Lietuvos Respublikos Seimo taip pat pašvęsti ir Vydūnui. Šia proga jam skiriama nemažai renginių daugelyje Lietuvos vietų. Kai kurie jų gimsta neatsiejamai nuo šiuolaikiškos Lietuvos 100-čio paminėjimo konteksto. Vydūnas prie tokio valstybingumo pamatų statymo ištis ženkliai prisidėjo net gyvendamas ir vokiečiams priklausančiose lietuvininkų žemėse ir susidurdamas su čia gyvenančių autochtonų gimtosios kalbos menkinimu, estetinio skonio nuvertinimu, siekimu juos galutinai nutautinti, asimiliuoti, įrodinėjant, jog pastarieji atėjūnai, o jie tai senbuviai. Bet Vydūnas jau pačioje tokios valstybės po Vasario 16-

osios nepriklausomybės akto paskelbimo kūrimo pradžioje negailėjo pagrįstos kritikos, kas Didžiojoje Lietuvoje daroma ne taip.

Pilaitė taip pat negali likti nuošalyje šio Didžiojo lietuvininko (laikomas didžiausiu Mažojoje Lietuvoje) apvalaus jubiliejaus. Būdama jaunausiu Vilniaus daugiabučių rajonu, kuris istorikų Petronėlės Žostautaitės ir Vytauto Šilo iniciatyva tarsi tampa perkeltine ir kartu simboline Mažąja Lietuva (ji po Antrojo pasaulinio karo atitekusio Sovietų Sąjungai ir Lenkijai) Didžiojoje Lietuvoje, kur naujos gatvės, alėjos, svarbesni infrastruktūros objektai pavadinami ten visos Lietuvos labui atsidavusiai tarnavusių lietuvininkų asmenvardžiais ir autentiškais vietovardžiais. Tad Pilaitėje vienai pagrindinių gatvių suteiktas ir Vydūno vardas. Bet kas gi išties tas Vydūnas, kuris jau nepriklausomos Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloms skirtoje literatūros chrestomatijoje pristatomas kaip didysis lietuvių humanistas, rašytojas, žymiausias Mažosios Lietuvos kultūros veikėjas, aukščiausia vertybe laikęs žmoniškumą, labai svarbų ir būdingą visoms tautoms, kuris pasiekiamas ugdant tautos dvasinę kultūrą mokslu, menu ir dorove?

Taigi, Vydūnas brendo ypatingoje dvasinėje aplinkoje ir gyveno kitokios kultūros ir vertybių nei Didžioji Lietuva aplinkoje. Jo tėvas kaip evangelikas liuteronas buvo rengiamas šios tikėjimo misijoms Afrikos šalyse, bet dėl prastos sveikatos (sirgo tuo metu nepagydoma tuberkulioze, kurią paveldėjo ir jo antragimis sūnus Vilhelmas), ten vykti negalėjo. Suprantama, kad Vydūnas, dar būdamas vaikas, buvo supažindinamas su reformacijos paliestomis krikščioniškomis nuostatomis, galėjo naudotis tėvų namuose sukaupia biblioteka, kurioje buvo nemažai knygų apie įvairius tikėjimus. Joje taip pat netruko klasikinės filosofijos ir grožinės literatūros kūrinių. Vydūno mama taip pat buvo pamaldi ir pakankami išprususi Švento Rašto reikaluose. Mažasis Vydūnas, kurio tėvas mokytojavo ir kartu pildė evangelistų liuteronų dvasininko priedermes, buvo lavinamas šeimoje, po namu stogu, visomis prasmėmis. Jis mokytas taip pat ir muzikuoti, ir piešti. Čia gimsta pirmieji jo eilėraščiai vokiečių kalba. Atitinkamai pralavintas Naujakiečio pradinėje mokykloje, gavęs stipendiją, jis keletą metų mokosi Pilkalnio preparandume, kuriame jaunuoliai buvo rengiami toliau mokytis mokytojų seminarijose.

Sėkmingai jį baigęs, Vydūnas įstoja į Ragainės mokytojų seminariją. Po jos tampa Kintų pradžios mokyklos lietuvių ir vokiečių kalbų, geografijos, istorijos ir kūno kultūros mokytoju. Vėliau, išlaikęs aukštesnės kvalifikacijos mokytojo egzaminus, pradeda dėstyti Tilžės berniukų gimnazijoje prancūzų ir anglų kalbas; lietuvių kalbą Telšių mokytojų seminarijoje ir Rytų seminare prie Berlyno universiteto.

Vydūnas vasaras leisdavo Greifswalde, Halėje, Leipcige, Berlyne. Ten jų universitetuose laisvojo klausytojo teisėmis studijavo filosofijos, religijos, kultūros, meno, literatūros istorijos, sociologijos, gamtos mokslus, sanskrito, anglų ir prancūzų kalbas.

Jis 1899 metais įkuria Tilžės lietuvių giedotojų draugiją, gyvavusią iki 1935-ųjų, kuomet visos panašios lietuvininkų organizacijos Rytų Prūsijoje, plačiau įsigalint vokiškajam fašizmui, buvo uždaromos. Su jos pagalba pastatoma per 40 Vydūno plunksnai priklausančių dramos kūrinių, labai dažnai virtusių prigimtine lietuvininkų dvasią žadinančiomis misterijomis, kurios buvo rodomos įvairiose Mažosios Lietuvos vietose. Šios draugijos repertuare nemažai lietuviškų dainų, kurių žodžių ir muzikos autoriumi neretai tapdavo ir pats Vydūnas.

Studijuodamas Leipcige Vydūnas susižavi teosofija, gimusia XIX a. antroje pusėje ir mėginusia apjungti filosofiją, religiją ir mokslą, teigusia, kad žmogus gali patirti tiesioginį ryšį su Dievu, atlikdamas tam tikras praktikas, įstoja į Vokietijos teosofų draugiją, Tilžėje įkuria jos skyrių ir pradeda leisti jai skirtą leidinį „Šaltinis“.

Teosofai gilinosi į daugelio tautų religijų esmę, tad ir Vydūnas, susipažinęs su ypatingą įspaudą žmonijos istorijoje palikusiomis Rytų religijomis, kaip induizmas, zoroastrizmas, taip pat neaplenkdamas ir didžiųjų klasikinių filosofų mokymų, baltiškajame tikėjime ir papročiuose aptinka daug panašumų. Jo įžvalgos įgauna taikomąjį dėmenį ir jis atsigręžia Rytų Prūsijos lietuvininkus, kuriems gresia nautautėjimas, ištirpimas vokiškoje terpėje, gimtosios kalbos praradimas. Pasak Vydūno: „Kalbos yra tautų giesmės, yra jų himnai. Ir su kalba tikrai išlieka gyvata. O kaip kalbos neša savo žymius su savim, taip ir kiekvienos kalbos turtai, būtent dainos, patarlės, priežodžiai, pasakėčios, pasakos, apysakos ir t.t. Visa tai

parodo tą, kas yra vienas svarbiausias tautos pažymys, būtent kaip ji žvelgia į visą pasaulį, kaip ji jį ir visą gyvenimą supranta“.

Gimė ne vienas Vydūno rašytinis kūrinys, nukreiptas prie priverstinę lietuvininkų germanizaciją. Dėl to jis susilaukė oficialiosios Rytprūsių valdžios nemalonės. Net atsidūrė kalėjime. Bet tai nesutrukdė jam mėginti prisidėti prie sunkios lietuvininkų dalios pagerinimo. Jis visomis išgalėmis siekė vienodų lietuvininkams su vokiečiais teisių. Norėjo, kad ir lietuvininkai turėtų tokias pat sąlygas, kaip ir čia gyvenantys vokiečiai kultūriškai šviestis ir reikštis. Pažintis su lietuviškų tautinių papročių puoselėtoja ir švietėja Marta Raišukyte, artima tautiniais siekiais, ženkliai prisideda prie jo pastangų plačiau žadinti lietuvininkų tautinę savimonę, kelti jų savigarbą. Šiuo tikslu Vydūno kūryba pradedama leisti „Rūta“ pavadintoje leidykloje.

Iš 60 išspausdintų Vydūno kūrinių, per 40 skirta teatrui. Jie pirmiausia buvo parašomi pačios Tilžės lietuvių giedotojų draugijos pastatymams ir tik vėliau būdavo publikuojami. Čia Vydūnas pasireiškė kaip ženklus lietuviško XX a. pradžios teatro reformatorius. Vydūnas dramą laikė išskirtine meno priemone, galinčia stipriausiai veikti žiūrovą, padėti ugdyti žmoniškumą, žadinti norą dvasiškai tobulėti. Anot jo, tokiam aukštų virpesių menui sukurti turi pribrešti ir pats menininkas. Nors Vydūno scenos kūriniai priskiriami lietuviškos dramaturgijos Aukso fondui ir turi menų sintezės požymių, kurie įsigali šių dienų teatre, vienas kitas režisierius jų imasi. Čia viskas iki smulkmenų aprašyta: kas ką veikia, kas kur stovi, kaip atrodo kiekviena scena. Visa tai Vydūno numatyta siekiant kuo stipresnio poveikio žiūrovui, veikėjų vidiniam pasauliui geriau atskleisti. Bet tai ženkliai riboja nutarusio jo kūrinių režisuoti asmenines kūrybos užmačias. Vydūno scenos veikalų tyrėja Aušra Martišiūtė-Linartienė siūlo juos laikyti kūriniais, esančiais tarp literatūros ir teatro, kuriuose ypatinga vieta tenka liaudies kūrybai, nes jos pagrindu konstruojamos mitams būdingas situacijos, leidžiančios personažams patirti dvasinį virsmą, tapti tobulesniais, atsidurti protu nepaaiškinamų slėpinių sūkuryje. Taip sukuriamos visoms tautoms būdingos veikėjų archetipinės elgsenos scenos, pasitarnaujančios jų vidiniam pasauliui visapusiškiau atsiskleisti.

Vienas kitas režisierius ėmėsi Vydūno scenos kūrybinių pastatymo, neretai juos trumpindamas, iš jų gausybės, Vydūno vadinamų regėjimais, pasirinkdamas tik kai kuriuos. Prie labiau vykusių Vydūno tokių kūrybinių pastatymo priskirtinas sovietmečiu 1968 metais Vilniaus universiteto Kiamo teatre Vlodo Limanto režisuotas „Pasaulio gaisras“. Šiuo pastatymu buvo sulaužytas sovietmečiu Vydūno kūrybinį palikimą lydėjęs tabu ir šiuo spektakliu įspūdingai paminėtas jo gimimo šimtmetis.

Vydūnas pirmasis į lietuvių kalbą išverčia indų šventraštį „Bhagavadgita“. Vertimas laikomas pakankami vykusiu.

Dėl prastos sveikatos Vydūnas netapo diplomuotu filosofu. Jam filosofija buvo ne tiek kontempliacijos priemonė, kiek gyvenimo būdas. Jis 1928 metais sulaukė filosofijos mokslų garbės daktaro regaliją šiuolaikišką valstybę kuriančios Didžiosios Lietuvos Vytauto Didžiojo universitete. Vydūnas išrinktas garbės nariu 1927 metais Pasaulinės rašytojų sąjungos (PEN), o 1933 metais Lietuvos rašytojų draugijos. 1940 metais rengtasi Vydūną pristatyti Nobelio premijai gauti, bet šį procesą sutrukdė prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas.

Vydūnas plačiai reiškėsi ir kaip publicistas tiek Mažosios, tiek Didžiosios Lietuvos spaudoje. Jis tapo Lietuvių mokslo draugijos, įkurtos 1907 metais patriarcho Jono Basanavičiaus iniciatyva, nariu. Aktyviai dalyvavo jos veikloje su lietuvių prigimtinio tikėjimo tyrimų paskaitomis bei filosofijos įžvalgomis.

Vydūnas, būdamas pirmojo 1928 metais išleisto lietuviško sveikatinimosi tiek dvasiškai, tiek fiziškai vadovėlio autoriumi, save taip treniruodamas bei tapęs vegetaru, įveikė tuo metu nepagydomą ligą – tuberkuliozę ir būdamas pakankamai guvus ir kūrybingas priartėjo prie 85-čio, bet persišaldęs mirė nuo gripo komplikacijos – plaučių uždegimo – Vokietijoje, Detmolde. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, kai su Tilžės gyventojais dar 1944 metais buvo priverstas trauktis į saugesnę vietą, nuo 1946 metų čia apsigyveno ir gyveno iki pat mirties. 1991-aisiais jis perlaidotas į Bitėnų kapines Pagėgių savivaldybėje, greta jo pamėgto Rambyno kalno.

Tenka pastebėti: nemažas Vydūno rašytinis palikimas, išsiskiriantis Mažosios Lietuvos kalbos ypatumais, iš esmės nukreiptas tiek į individualias, tiek ir į kolektyvines žmonijos tobulėjimo paskatas su

ženklėmis dvasinės saviugdos doros link ir tobulo žmoniškumo siekimo gairėmis, kurias jis savo asmeniniu pavyzdžiu liudijo, pabrėždamas ir kasdienių darbų nepriekaištingo atlikimo būtinybę, nėra tapęs masinio domėjimosi objektu. Atrandantieji laiko skaityti išties gali aptikti didžiulį žmonijos sukaupą ir vydūniškai įprasmintą ir perteiktą išminties lobyną, kuris pasklido jau ir nepriklausomoje Didžiojoje Lietuvoje dažniausia Vydūno draugijos pastangomis nesolidžių leidinių pavidalu, nes valstybiniu lygmeniu šis didysis lietuviams ir visam pasauliui Žmogus tebėra likęs paantraštesė. Tik iš pirmo žvilgsnio vydūnizme kaip ir nieko ypatingo, ir nieko naujo. Bet labiau įsigilinus, jam labai daug amžino ir būtino kiekvienai žmogaus būties valandai, ar jis susimąstęs žvelgtų į dangų, ar būtų paniręs į kasdienybės rūpesčius. Betgi ir vydūniškos humanistinės įžvalgos, gimusios daugiau nei prieš šimtą metų, kaip niekada aktualios ir šiandienos žmonijai. Pasak Vydūno, visuotino gėrio be karų pamatas dora, kurios būtina siekti žadinant dvasingumą savyje, gimdantį šviesą ir žmoniškumą. Anot jo: „Visa žmonija turi suvokti savo vienybę kaip sąmoningą tauriausią žmogiškumą“.

Dėkingi atsiliepusiems į kvietimą pateikti savo kūrybą ir šių metų Pilaitės poezijos pavasario leidiniui. Poezijos paukštė pakviesta XVI-tąjį kartą nutūpti Pilaitės miške prie svetingų **Živilės ir Vytauto Dabriškų** namų. Nuoširdus ačiū už iliustracijas viršeliams, leidinio dalims dailininkei **Zitai Vilutytei**. Beje, jos režisuotas spektaklis „Šviesos šulinys“, pastatytas Šiaulių holistiniame teatre „S“ (kūrinio kompozitorius G. Dapkevičius), rodytas taip pat ir 2004 metų Pilaitės poezijos pavasaryje, šį renginį ženkliai praturtino („Šviesos šulinio“ fragmento įrašas internete nuo 6 min. 27 sek. čia: <https://www.youtube.com/watch?v=PfEu2kGlzZo>). Džiaugėmės Pilaitės gimnazijos (dailės mokytoja Giedrė Slavinskienė) ir Martyno Mažvydo progimnazijos (dailės mokytoja Daiva Varslavėnienė) moksleivių Vydūno pamąstymų įtakoje gimusiais piešiniais papuošti XVI-ojo poezijos pavasario Pilaitėje erdvę. Dalis jų šiame leidinyje tampa kartu ir iliustracijomis prie Pilaitės moksleivių kūrybos.

Pilaitės kronikininkė dr. Angelė Šarlauskienė

*

Vietoj epigrafo

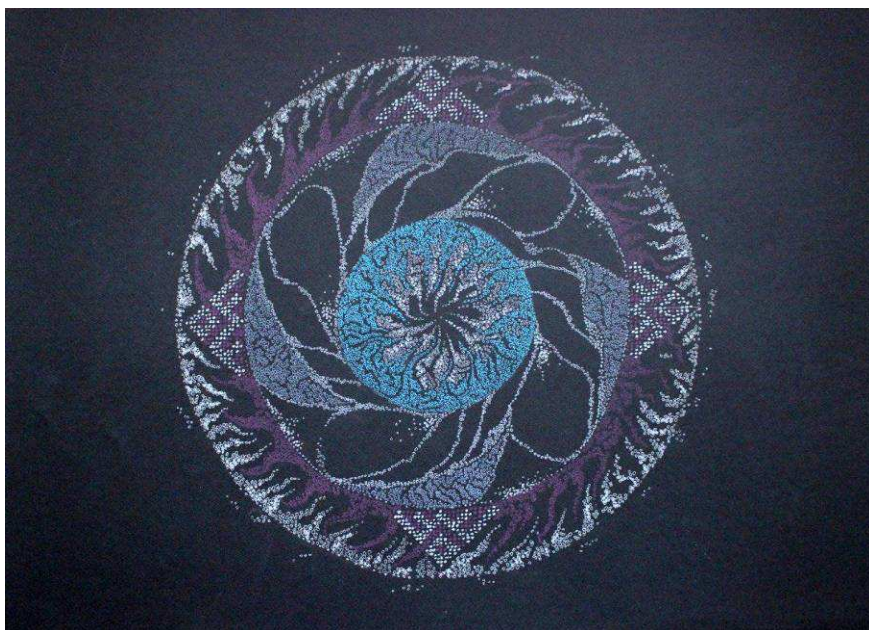
*Vydūne!
Mielas Tu Žmogus!
Tave aš godžiai myliu.
Tyli?
Tyliu ir aš
Kaip žemė po jurginiais.
Sustojęs kryžkelėj tylus
Tu Lietuvą žegnoji.
Jos nuvarytus arimus,
Išmirusius artojus.
Vydūne!
Mielas tu žmogus!
Ar verta taip kankintis?!
Kai tavo laisvoje šaly
Tik slogios amžių mintys:
Ir taip kiekvienas iš savo varpinės
Kitiems gyvenimus rikiuoja,
Jei jo gyvenimas sotus –
Sočius gyvenimus rimuoja.
Jei jo gyvenimas skurdus, –
Suplėšytas į gabalus, –
Pasiūš jis tau sunkius batus
Ir būsi jo gyvenimas.*

Nežinomas Pilaitės giesmininkas

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

M O K I N I Ų K Ū R Y B A

(Zita Vilutytė)

Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijos literatų klubo
„VMMP Literatai“ kūryba Pilaitės poezijos pavasario
rinktinei

Matas ŽALANDAUSKAS (7 klasė)

Guliu aš pievoj,
Atmerktom akim.
Žiūriu į dangų –
Matau debesis ir saulę.

Debesys man primena
Figūras visokias.
Ir tarytum debesis
Atskleidžia jausmus.

O apie saulę
Sakyti neturiu ką, tik akis
Ji spigina ir būna ne kažką...

Ir pats dangus,
Toks šiltas ir jaukus, tik
Užsidėti reik nuo saulės akinius...

Marija Krutė. Tai sen, tai ten.

„Jis yra plon šia dvasia, Ir tuu jis stovi vienišas virš kitų gyvųjų
atėlis. Ir vislig tu jo vietą jam patidari gyvenimo uždarinėj“

ŽADGAU VERONIKAS GASTIDIS

SVOLICAN

Deimantė JEVSEJEVAITĖ (6 klasė)

Tai šen, tai ten,
Iš vienos širdies į kitą,
Jie plaukioja toj meilės jūroj.
O aš jo nesulaukiu...

Vis laukiu, laukiu...

Štai! Matau aš savo laivą!
Jis tarsi plaukia pas mane,
Bet tarsi skęsta...

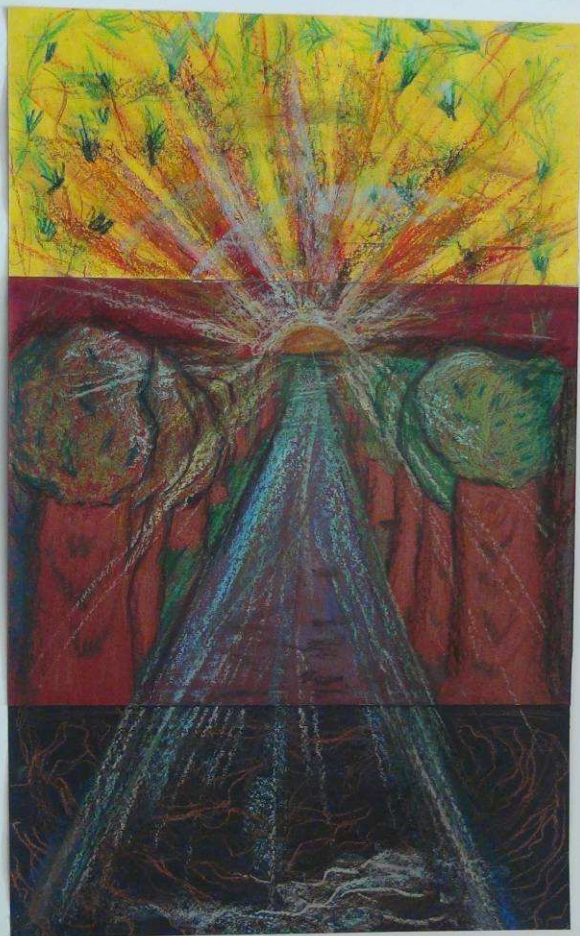
Prasideda baisi audra.
Bangos, vėjas, jūra nerami...
Ir skęsta mano meilė
Be jokios vilties...

Vasara

Pasiilgau aš žalios žolės,
Mėlynos it dangus tos jūros,
Tolimų kelionių su šeima,
Ištisų dienų su mylinčia sese.

Ilgos dienos kieme iki vėlumos,
Aidinčio draugų ir mano juoko,
Pučiančio vėjelio į skaistų veidelį,
Leidžiantis kalneliu su dviračiu puikiu.

Visa tai tik verčia
Ištisai skaičiuoti
Mėnesius, dienas, valandas ir minutes,
Ir galų gale-sekundes.

Paulius Kumbys. Išbėgimas.

„O šita nekiamia ir atsigaunanti prigimti žmogus turi
suvaidyti narybat tam, kas aukšta, taip kad judėjimas,
išvystyti iš gilumų gyvybės gelmių galėtų ja apibrėžti“

ŽMOGAUS VERTUMAS GAMTOJE

VYDUNAS

Nika BUKOLOVAITĖ (6 klasė)

Padėka

Kalėdų rytą atsikėlę,
Nesvarbu, ar Kalėda paliko dovanėlę,
Svarbu, kad švęstum su šeima,
Su tais, kas tau brangus liks visada.
Mama kiekvieną mielą dieną
Pakels, suruoš ir pusryčius paduos tau,
O visi į darbus nuskubės
Ir padėkot vienas kitam nespės.
Atsitiks kokia bėda,
Tėtis puls jau gelbėti tavęs.
Su namų darbais problema,
Tėtis su mama išgelbės tave.
Už šiuos menkus,
Bet reikšmingus darbus
Padėkot niekada nespėji,
Bet per Kalėdas atsidėkot visada suspėji.

Mamos ir tėčio širdis

Dabar įsivaizduokim vietą,
Vietelę, kur supras tave,
Mylės ir saugos visada.
Kur nėra pykčių,
Kur tik taika.
Ten visad prisimins tave.
Tu pasakysi:
– Nėr tokios pasaulio vietos!
Bet atsakysiu tau:
– Yra tėtuko ir mamos širdis.

Senelio akiniai

Senelio kambary
Akinių pilna dėžė.
Akinių tokių ten,
Kokių tik panorėsi.
Vieni akiniai gėlėti,
Kiti – arkliams jodinėti,
Treti su sparneliais, dėvėti.
Diena, kai nieks nemato
Į kambarį įsliūkinus su seneliu,
Akinius matuojam.
Linksma būna mums,
Kol mama mūsų neužtinka.

Kristina SAVARAUSKAITĖ (8 klasė)

Sugrįžk

Sugrįžk, prašau,
kaip grįžta paukščiai
po mūsų žiemos šaltos.
Sugrįžk, prašau,
kaip kiekvieną kartą
anksčiau grįždavai namo.
Nes man trūksta tavo meilės,
apkabinimo šilčiausio,
kurį tik tu man gali duot.
Gyvename juk vieną kartą,
bet bijome prisiminti tą,
kuris prisiminė tave ne kartą,
kuomet buvai tu bėdoje.
Jau kiek pasauly dega žvakių,
kurios užgęsta,
kuomet tu pamiršti mane...
Prisimenu tave kaip žvaigždę

ryškiausią danguje.
Tu lyg angelas,
nutūpęs ant debesies balto,
kurį pamačius mano kraujas stingsta venose.
Užgniaužiu kvapą ir klausau,
kol tu man tarsi žodi iš aukščiau,
Nes žinau, kad vieną naktį
nukrisi ant mano rankų
iš dangaus tamsaus.
Sugrįžk, prašau, vienintelį
ir paskutinį kartą,
nors ir gyvename tik vieną kartą...

Artimai toli

Einu.
Tolstu.
Artėju.
Akyse šviesa.
Ateinu pas juodų akių
gražuoletę –
Naktį.
Į kurią įsimyli
Kiekvienas,
Pamatęs pabertas žvaigždes
Danguje.
Ar kartojas istorija
Romeo ir Džiuljetos?
Nes pamilau tave iš pirmo žvilgsnio,
Bet meilės sąvoka jau pamiršta.

Prisiekiu, ištekęsiu už princo
Mėnulio
Ir seksiu tave
Šiaurės pašvaiste.

Pasakyki man, sapnų
valdove,
Ar stikliniai lašai ant lango
Yra ženklas, kad atėjai pas mane?
Aš palikti tau aukso gyslą,
Kuri tave nuves į

Didžiausią deimantų kasyklą,
Kur sidabru klotas kelias,
Jaunų, nenušlifuočių,
deimantų akys.
Prašyti atgailos galėsią
Jie vitrinoj,
Kuriose tokios kaip tu
Dabinas.
O kai pro skliautus debesų
Patekės šviesos princesė,
Tu papūtus smėlio dulkes,
Atminties pagailėsi.

Kur toli,
Už horizonto,
Du pasauliai slepiasi,
Gyvena du įsimylėjęliai,
Kurie nakties prašyte prašo.
Apglėbki tu mane – ,
Nakties plaštakė,
Ir nuneški ten mane,
Kur pragaro upe,
Angelų plunksnos slepiasi.

Rūta JANKAUSKAITĖ (7 klasė)

Žvaigždės

Danguje tiek daug žvaigždžių,
Aš noriu jų visų.
Noriu pajusti šilumą jų...
Aš matydavau jas,
Jausdavau tą tolimą kelią
Iki jų per dausas.
Norėdavau paliesti jas,
Tas dangaus kūnais vadinamas žvaigždes
Iškėliau ranką aukštyn,
Pasistiebiau, kad žvaigždę nukabinčiau...
Bet nepasiekus man dangaus, ėmė kristi ji pati.
Ji subyrėjo į daugelį kitų,
Kitų spindinčių žvaigždžių.
Bet aš nebesiečiau jau jų.
Bet dar tikėjau, kad pajusiu šilumą iš tos žvaigždės.

Emilija ZAKAREVIČIŪTĖ (8 klasė)

Mes kiekvienas gyvenime susiduriame su sunkumais. Nesvarbu, ar tai – bloga diena, ar nemaloni situacija, tikrai būna akimirkų, kai neigiamos emocijos mus užplūsta.

Daugeliui sunku išsivaduoti iš šio liūdesio pančių, todėl pasistengsiu atsakyti į klausimą: kaip būti laimingu?

Pirma, labai svarbu suprasti save. Juk mes sukurti ne tam, kad stovėtume šioje žemėje lyg besišypsiančios vaškinės figūros, o sukurti tam, kad turėtume gyvenimą. Net ir diena ne visada būna saulėta. Būkime supratingi sau ir supraskime savo emocijas.

Antra, mano mėgstamiausias ir pats svarbiausias ingredientas šiame laimės recepte yra tikėjimas. Tai yra taip nuostabu, kad neužtektų visų pasaulio žodžių apibūdinti šį jausmą. Kai supranti, kad kažkas aukštesnis už tave stebi, saugo, laukia tavęs, atrodo tamsa ir liūdesys staiga išsisklaido.

Tai pagrindinis mūsų gyvybės šaltinis, be kurio mes esame tik kūnas.
Malda – maistas mūsų sielai, o Dievas – teisingo gyvenimo pagrindas.

Jis mus amžinai mylėjo, myli ir mylės. Visada mus, savo vaikus, supras, užjaus, išklauskys ir padės.
Būkite stiprūs Jo akyse, nes Jo vaikų laukia daugiau nei šis gyvenimas.

Trečia – mylėkite vienas kitą ir atleiskite. Vienintelis įsakymas, kurį Jėzus mums paliko, buvo mylėti.
Kai myli savo brolių ar sesę, kai darai gerą, kai rūpiniesi jais, Dievas tau dovanoja savo malones bei džiaugsmą.
Galiausiai – pasitikėkite savimi. To, aišku, neišmokssite per vieną dieną, bet su laiku būsite tokie nepriklausomi, išmoksite ir sužinosite, ką, iš tikrųjų, reiškia gyventi.
Taigi, mielieji skaitytojai, mylėkime, tikėkime ir darykime gerą, nes tai mus suartina su Juo bei vienas su kitu!

tai septyniolika keleivių tarytum
neišspręstos lygtys
vienanarės porinės ar universalios

ir tu esi nebaigtas Laimės audinys
septynioliktą valandą ir septynioliktą minutę
veidu šalčio raštus languose prispaudęs

kitos stotelės nieks negirdi
septyniolika sėdimųjų vietų nutildė
ilgesio naštos atsakomybės monologai

bet dvigubai daugiau nei septyniolika
užpildžiusių deguonį įtampos ir parfumerijos
kvapais
supainiojo troleibusus

palikę nežymėtus bilietus įplyšusioj kišenėj
septyniolika keleivių
septynioliktą valandą ir aštuoniolika minučių

kasdienės vėtros sūkury palieka tarpą
tarp eilučių ir septyniolikos sėdimųjų vietų nes
ketvirtadieniais irgi važinėja transportas

Viltė DUBAUSKAITĖ (7 klasės mokinė)

Mėgstu rašyti rašinius, kartais kuriu eiles. Pirmąjį eilėraštį sukūriau aštuonerių metų. Tai buvo šmaikštus eilėraštis apie mano geriausią draugę. Jį perskaičiusi, mokytoja pasiūlė sudalyvauti eilėraščių konkurse, kuriame laimėjau prizą. Tai mane paskatino ir toliau kurti bei dar labiau domėtis literatūra. Žaviuosi literatūra, jos menu ir tuo, ką gali išreikšti per ją. Manau, kad nebūtina būti didžiu poetu, kad galėtum tai įkūnyti, tereikia pieštuko ir balto popieriaus lapo, o svarbiausia – laisvos vaizduotės. Tada žodžiai tiesiog patys pasipila į lapą. Rašymas paskatino suprasti, kad kūryba – tai sunkus mokslas, reikalaujantis daug darbo, tačiau tai yra ir didžiulis malonumas, per kurį gali išreikšti save. Nes kūryba – tai tu.

Tylos namai

Ant grindinio šalto, kur žingsniai duslėja,
Ten, kur tamsiais akmenim nukapsėjo lietus.
Brendi gatvę, kur žingsniai aidėja,
Į nežinomybės ir tylos namus.

Sugautas mintis laikai savyje,
Bandai vis surasti save.
Pagaliau iškils akimirkos – mielos ir skaudžios,
Kurios visad aidės, primindamos mane.

Nepatvarumas

Draugystė – tarsi krištolinė taurė,
Ji gali bet kada sudužti,
Ji yra nestabili,
Bet labai svarbi.

Draugystę lengva pažadėti,
Tačiau sunku ištesėti.
Audrai užgriuvus nelaukai,
Gali viskas pakrypti keistai.

Laimės Paukštė

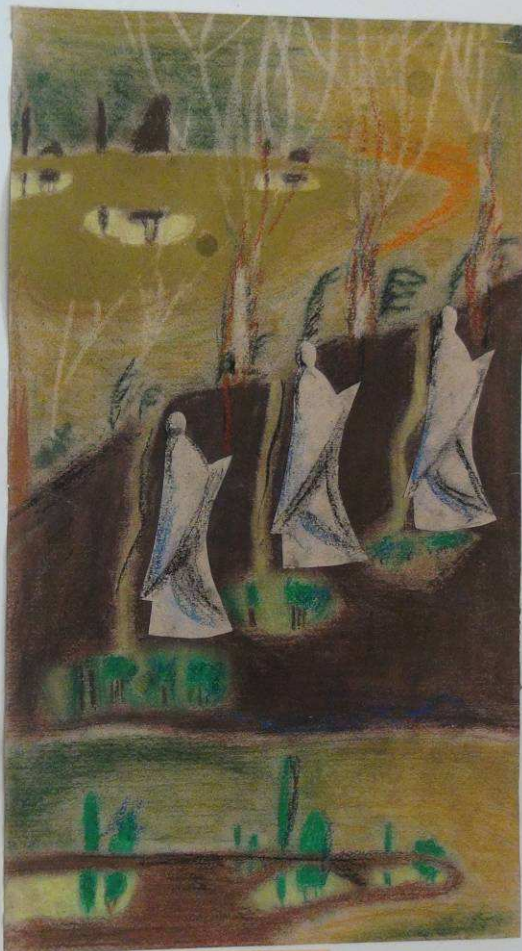
Sieloj yra vienatvės kertelė,
Kurioje šviečia nuostabi saulelė.
Joje išlieji slapčiausias mintis,
Svarbiausias savo lemtis.

Atsiriboki nuo audrų netikėtų,
Suraski, kas tavim patikėtų.
Ir kaip nuostabioji laisvės paukštė,
Drąsiai pakilki į aukštį!

Svajonių kaina

Visi turime troškimų, įvairių norų,
Slapčiausių svajonių.
Tačiau jos yra,
Kol galiausiai nejučia pabyra.

Jos dusliai atsimuša į sienas,
Ir tu lieki pasaulį vienas.
Jos sukelia tylų aidą –
Tai tokia svajonių kaina?

Alvydas Petkevičius, IV g. kl. mok.

„Apšviesti nėra daug mokslo turėti arba gyvenus būti, o tik žmoniškumą, šeimingumą pastoti. Nei gyvenimas, neigi mokslas neduoda šviesos. Jie tik turi šviesos ugul kibreną“

MOKSLAS IR ŠVIESA

VYDUSAS

Svajos

Daug metų gali laimės ieškoti,
Daug metų gali jos nerasti.
Nesustok svajoti,
Ir pabandyk ją atrasti.

Ji gali būt labai arti,
Tad nenuleisk rankų.
Nes ji netoli,
Tad ausk savo likimą brangų.

Ramybė

Einu tamsia gatve viena,
Kai aplinkui tyli, rami diena.
Tada galiu daug ką apmąstyti.
Įvairių dalykų pamatyti.

Girdžiu dusliai ataidinčius garsus,
Girdis laikrodžio tiksėjimas tylus.
Mano mintys liejasi laisvai,
Vakaras artėja ramiai.

**Miglė DUBAUSKAITĖ, Ugnė DUBAUSKAITĖ,
Viltė DUBAUSKAITĖ**
(7e klasės mokinės)

Gyvenimas

Kartais būna siaubingų dienų,
Tada jauties labai blogai,
Jauties pažeidžiamai ir vienišai
Kol neatsiranda naujų gyvenimo kelių.
Ir pagaliau viskas pasikeičia,
Ir tu vėl esi laimingas!
Ir tu vėl esi džiugus
Meilė ir laimė sugrįžta į tavo namus.

Džiaukis gyvenimo dovanomis,
Nors ne visada šypsosis laimė.
Neleisk, kad širdį užimtų baimė.

Tegul širdį vėl užlieja meilė...
Būk laimingas,
Būk visada džiugus.

Rusnė PATKAUSKAITĖ (7 klasė)

Gimiau 2004 m. Eilėraščius kuriu nuo mažens. Pirmasis eilėraštis „Eglutė“ buvo apie Kalėdų dvasių. Dažniausiai kuriu meilės ir romantinėmis temomis. Laisvalaikiu kuriu, keliauju, fotografuoju. Mano šūkis gyvenime – „Niekada nenuleisk rankų!“

Šypsena

Jeigu atsimerkęs pamatai,
Kad norisi tik verkti,
Nesakyk, kad viskas taip blogai
Ir kad gyvenimas yra bevertis.

O tu geriau nusišypsoki –
Tuomet tu pamatysi,
Kad tie visi kiti aplinkui
Laimingai nusišypso.

Vaikystė

Vaikystė – tai nėra tas laikas,
Kai vien kompiuteriu žaidi.
Vaikystė – kai esi dar vaikas,
Kai visi pagal tave kvaili.

Vaikai tenori vieno –
Kuo greičiau užaugt,
Suaugusieji sako –
Vaikeli, dar palauk!

Apleista

Kai visi tyli ir niekas nemyli,
Kai stengiamės būti labai pavyzdingi,
Kai norim patarti, bet mintį nužudom,
Kai lekiam it vėjas – netyčia pargriūnam...

Kai mintys tyli, o širdis rėkia,
Kai veidas jau kaista, bet norisi bėgti,
Kai myli visus, išskyrus save,
Ar gali būti, kad širdis apleista?

Lietus

Sustoki ir apsidairyki –
Visi matys tik lietų.
Gera gerai įsižiūrėk
Akimirksniui nors vienai.

Kas buvo vakar, bus rytoj,
Kai sakė tau: „Lauk čia, aš tuoj!“
Aš matau čia tik Tave,
Stovintį šiltam lietuje.

Karolina JAKUBOVSKAJA (7 klasė)

Gimiau 2004 metais. Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijoje mokausi nuo 2016 m. žiemos, kada su šeima atvykome į Lietuvą gyventi. Nuo tada pradėjau vartoti lietuvių kalbą ir rašyti eiles lietuvių kalba. Eilėraščius pradėjau kurti šešerių metų. Dažniausiai kuriu gamtos, gyvenimo bei romantinės tematikos eilėraščius. Seniau mano eilės buvo išspausdintos Anglijos mokyklos leidiniuose „Richmondholidays“, „Rednasedayfeast“. Laisvalaikiu kuriu, piešiu, žiūriu japoniškus filmus, dainuoju. Tai darau dėl savęs, nes kūryba – nuostabi saviraiškos forma.

Spalvota naktis

Tamsu, tylu, aš nieko nematau,
Žiūriu į sienos kraštą,
Kol šviesa, apkabinusi tamsą,
Vis mažėja labiau ir labiau.

Naktie, naktie, paklausyk.
Į klausimą tu man, prašau, atsakyk –
Visi tavęs bijo, visi tave skriaudžia,
Atsakyk, argi tau neskauda?

Naktis yra tamsi,
Bet ji parodo mums daugiau negu diena šviesi.
Jinai mums rodo savo grožį –
Naktis mums rodo savo jausmus...

Naktis atrodo mums tamsi,
Bet josios spalvos kalba daug daugiau nei ji...

Pažįsti Ją?

Saule, Saule gal pažįsti Mėnulį,
Karalių nakties dangaus?
O gal pažįsti jo draugus,
Senjorus Meteorus ir Ponias Žvaigždes?

Jie kelia balius kiekvieną naktį,
Šoka nakties danguje,
O Mėnulis skraido kaip karalius,
Pavydėdamas tavo šviesai, atsirandančiai ryte.

Jis pavydi tavo šviesai, kuri yra labai svarbi,
Jis pavydi tavo šilumai, kuri teikia šypsenas vaikams,
Jis nori tai turėti, Jis nori būt naudingas,
Jis nori būti šiltesniu ir gauti meilės spindulių.

O Saulė šviečia danguje, tokia karšta ir vieniša,
Jinai nori turėti draugų – kodėl Mėnulis taip nemoka vertinti
Jų?

Matas VINGELEVIČIUS ir Mantas STEPONAVIČIUS
(7klasė)

Svajonių diena

Mane pabudina gulbių sparnų švilpimas
Ir saulės spinduliai, krintantys man į akis.
Kaip visad dūzgia bičių spiečiai
Kaimyno žydinčioj liepoj.

Krintu į žolę ir klausau:
Kaip iš lėto plaka mano širdis,
Kaip nunokę vidudienio saulės karšti spinduliai
Nukrinta ant veido ir degina man vokus.

Vėjas užmiega žolėj. Čirpia žiogai. Ir švilpukas.
Pramerkiu akis
Ir šiltas debesis į užmigusius mano delnus
Lašas po lašo laša.

Miglė BUTRIMAVIČIŪTĖ ir Gerda NAVARSKAITĖ
(7klasė)

Gerda: *Kartais kuriu trumpus kūrinėlius – ketureilius. Šia veikla susidomėjau būdama 11 metų. Mane įkvepia dainos ir jų melodijos. Pasiklausiusi ir aš noriu surimuoti ir sukurti melodiją. Mano eilėraščiai dar nebuvo išspausdinti. Savo kūrybą retai kada kam nors parodau. Kūryba man – atsipalaidavimo būdas, padedantis nurimti, susikaupti, pabūti su savimi ir galbūt – nusikelti ten, kur norėtum šiuo metu būti. Laisvalaikiu skaitau nuotykių ir fantastines knygas, mėgstu dainuoti, piešti, klausytis muzikos, išeiti pasivaikščioti. Iš tiesų labiau mėgstu klausytis nei kalbėti ar pasakoti apie save.*

Laukimas viltyje

Aukštai, aukštai, virš debesų,
Skrieja vieversys dangum,
O žemelėj aš savoį
Laukiu vieversio širdy.

Stoviu aš ant kalno,
Laukiu jo ant savo delno –
Pasitikti jį žadu.
Rodos, man širdy bangu...

Jau nebegrįš atgal?
Pamiršo kelią gal?
Pasiklydo tamsioj nakty.
Gal kažkas atves man jį?..

Nors visur atrodo pilka,
Mano širdyje kažkas suspindi.
Nors jisai neatkeliauja,
O gal jis tiesiog gudrauja...
Rodos, man širdy bangu...

Jau nebegrįš atgal?
Pamiršo kelią gal?
Pasiklydo tamsioj nakty.
Gal kažkas atves man jį?..

Nors visur atrodo pilka,
Mano širdyje kažkas suspindi.
Nors jisai neatkeliauja,
O gal jis tiesiog gudrauja...

Gabija Lembovičiūtė, (IV) kl. mok.

*„Tarsi jo siela priešty arčiau mūsų pasaulio ir žmogaus
paviršius įsilaistų į ypatingą galybę ir didybę.“*

TAUTOS SIELA

VYDŪNAS

Domantas MATUKANSKIS (7 klasė)

Mėgstu su draugais žaisti krepšinį, skaitau (labiausiai patinka fantastinės ir nuotykių knygos). Mėgstu meninės krypties mokomuosius dalykus. Kartais kuriu eiles. Pirmąjį sukūriau pernai per lietuvių kalbos pamoką gavęs literatūrinę užduotį. Kūryba man yra juoko forma – ji turėtų teikti tik gerus jausmus ir šiltas emocijas. „Kada tamsu, būk šviesuliu tu!“, – sako Domantas.

*

Kūrybinės kančios
*arba eilėraštis,
sukurtas po literatūros
pamokos apie Vytauto Mačernio sonetus*

Aš sėdžiu prie stalo suvargęs,
Šią naktį sonetą kuriu.
Iš nuovargio akys man merkias,
Visai neturiu aš minčių.

Ir rytas išauš man baisus,
Ir galvą, ir širdį skaudės...
Pravėręs mokyklos vartus,
Man niekas jau nepadės.

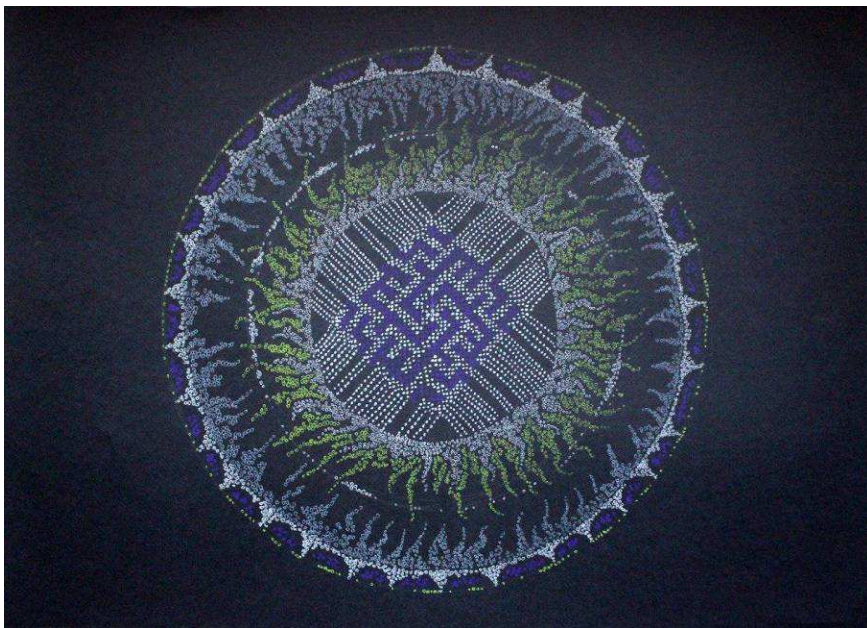
Kur gailestis, kur atjauta?
Dienyne juoduoja jau du –
Nebematysiu telefono kaip savo ausų!

Ir pajuodusiais nuo verksmo paakiais
Į griežtą mokytoją pažiūrėsiu
Ir sonetą kitą naktį jai sudėsiu.

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

S U A U G U S I Ų K Ū R Y B A

(Zita Vilutytė)

Albertas ANTANAVIČIUS

(Nuotr. Vytauto Visocko)

Pilaitiško lituanisto, žurnalisto ir poeto Alberto Antanavičiaus, vadinamu lietuviškuoju Šekspyru (šis jo kūrybinis vardas siejasi su bytnikų ir hipių poetų era Lietuvoje), mūzos vis dar neapleidžia. Jį drąsiai galime vadinti ir bardu (bardas – dažniausiai poetas, kompozitorius ir atlikėjas viename asmenyje). Skaitant Alberto eiles, norisi dainuoti. Tad neturėtų stebinti, jog yra pasirodęs ne vienas jo dainų albumas, kuriame jis žodžių, muzikos autorius ir atlikėjas. Muziką poeto posmams rašė ir profesionalai. Nemažai jo eilių galima aptikti Pilaitės poezijos pavasariams skirtuose leidiniuose.

Kol bitė žiede

Mažam ir gražiam mūsų krašte,
Kurį mes vadiname Lietuva,
Dar bitė žiede, dar paukštis sode
Lietuviškai dūžia ir gieda - - -

Mažam ir gražiam pirkios lange
Rymo žilas senelis, panašus į dievulį,
Pasišviesdamas galva tarsi žvake
Į kiemą lyg praeitį žiūri - - -

Kieme kaip saulutė – nepavargstamai –
Balta močiutė vis eina, vis bėga;
Užtat ir gražūs mūsų maži namai –
Ak, ir kada ji pasilsi, kada ji miega - - -

Prie siauro keliuko kasdien ir šventai
Samanotas smūtkelis šalia kiemo vartų
Sėdi ir meldžiasi tik dėl to ir tik už tai,
Kad sodybos durų, langų ir vartų nieks niekada
neužkaltų - - -
Kad mūsų vaikai it svečiai, – įsižeidę ir pikti, –
Neišsivaikščiotų – kaip išvaryti – po margą svietą;
Kad mūsų anūkai – tik stipriau ir tik iš arti –
Saugotų, puošų ir mylėtų ją - - -
- - -

- - - mažoj ir gražioj mūsų šaly,
Kurį mes širdingai vadinam Tėvyne,
Būkim greta ir kartu – kaip Baltijos kely –
Rankom ir širdim susikabinę - - -

Taip ir bus, kol mažoj ir gražioj vaiko širdy
Auginsime didelę didelę Lietuvą,
Kad mūsų vaikams – šiandien ir ateity –
Užtektų jos glėby ir laimės, ir vietos - - -

Žinau: šitaip bus, šitaip dar bus;
Tikiu: bus viskas gerai su Lietuva,
Kol bitė žiede, kol paukštis sode
Lietuviškai dūzgia ir gieda - - -

Žinau ir tikiu, kad kiekvienas žmogus
ryt poryt kiekvienam bus svarbus –
Ir bus viskas gerai su mūsų Lietuva - - -
Nes dar bitė žiede, nes dar paukštis sode
Lietuviškai dūzgia ir gieda - - -

- - -

- - - mažoj ir gražioj mūsų šaly,
Kurią mes vadinam Lietuva Tėvyne,
Pabūkim dažniau viens kitam geri, –
O jei nepavyks, būsim bent pamėginę - - -

Vardan Tavęs

Parašysiu ant paupio karklo karnos
Tavo mielą ir paprastą vardą
Tik septynias raides iš senos dainos,
Senesnės už krikščionišką maldą.

Ir anksčiau, – kai buvau per toli nuo namų,
Ir dabar – tarsi pirmą kartą, –
Su meile ir švelnumu
Aš tariau Tavo šventą vardą;

Net kai tariau be garso
Ir net kai tyliu, – Tu girdi,
Nes tavo, Tėvyne, gyvenimo vardas
Pulsuoja mano širdy - - -

Tu – nuo grumsto iš lauko;
Tu – nuo liepų lietaus želmens;
Tu – nuo Alko kalno aukuro
Liepsnojančio akmens.

Virš prakaito druskos, virš kraujo lašo,
Iškėlusi galvą ir kardą,
Tu dainavai tarsi dainą gražią
Savo ir mūsų vardą:

Ant prakaito druskos, ant kraujo lašo
Kaip gėlę, kaip dainą, kaip šūvį
Tu auginai savo vaiką mažą –
Tūkstantmečių lietuvi.

Parašysiu aš Tavo vardą
Ir įkelsiu aukštai į drūtą pušį,
Kad nieks jo nestumdytų kaip nereikalingo baldo,
Kad nieks jo neplėšytų tarsi išaugto drabužio;

Parašyčiau... bet argi verta,
Argi būsi gražesnė nuo žodžių gražių?
Man regis, Tėvyne, kad Tavo vardą
Pats laikas puošti ne tik žodžiu!

Pats laikas būtų grąžint Tau skolą
Ir žemai prieš Tave nusilenkt;
Padėkot už skambantį sodo orą
Ir tylintį namo slenkstį,

Ant kurio galiu atsisėst,
Kai pavargstu;
Ant kurio gali pailsėt,
Kai pavargsti, – ir Tu.

Per prakaito druską, per kraujo lašą,
Per šimtmečio ugnį ir vėją
Mes ejom namo Laisvės dainą gražią
Vardan Tavęs sudėję - - -

Per šimtmečio ugnį, per šimtmečio vėją –
Basi ir vyžoti, klupsti ir kuproti –
Mes ėjom namo, – nors niekad iš jų ir nebuvom
išėję, –
Mes ėjom – ir nė nemanėm sustoti;

Per šimtmečio ugnį, per šimtmečio vėją –
Tyrom širdim ir meile Tau ginkluoti –
Mes ėjom vardan Tavęs, lietuvių tautos ir valstybės
kūrėja,
Mes ėjom – ir nė nemanėm sustoti;

Per šimtmečio ugnį, vėją, sausrą, liūtų –
Už Tavo ir savo laisvę, žemę, žodį –
Mes ėjom vardan Tavęs ir į Tave, Tėvyne Lietuva,
Gyvenimą dainuodami;
Mes einam vardan Tavęs ir su Tavim, Tėvyne
Lietuva,
Iš Vakar į Šiandien - - -
Mes einam vardan Tavęs ir su Tavim, Tėvyne
Lietuva,
Mylėti – auginti – gyventi - - -

Nemuno kilpos

Nebus taip, kad paukštis į saulę nekiltų,
Nebus taip, kad aš su paukščiu nepakilčiau
Ir nutūpęs ant debesio Nemuno kilpas
Kuo švelniau bent žvilgsniu apkabinsiu, –
Nes –
Kaip gi kitaip, jei matai iš aukštai,
Kaip gražiai sužaliavę smaragdo krantai,
O tarp jų per gimtinę – TIK Nemuno kilpos,
Lyg močiutės austa lino juosta - - -

Kad vasarom širdys nuo upės sušiltų,
O nuo šilumos apsiverstų akmuo
Nusimegsim ir vėl iš Nemuno kilpų,
Anot Martinaičio, kelią namo, –
Nes
Kaip gi kitaip, jei matai iš aukštai,
Kaip gražiai sužaliavę smaragdo krantai,
O tarp jų per gimtinę – TIK Nemuno kilpos,
Lyg vėjų mamos šalikėlis - - -

Ak, visas gyvenimas būtų ir tilptų
Po tėviškės stogu ant tėviškės rankų,
Ant niekad nerimstančių Nemuno kilpų
Ir tekančių tiesiai į dangų, –
Nes
Kaip gi kitaip, jei matai iš aukštai,
Kaip gražiai sužaliavę smaragdo krantai,
O tarp jų per gimtinę – TIK Nemuno kilpos,
It melsvi kaspinėliai sesutės kasoje - - -
- - -

Nebus taip, kad paukštis į saulę nekiltų,
Nebus taip, kad aš su paukščiu nepakilčiau, –
Bus, kad pakilęs į dangų virš Nemuno kilpų
Iš džiaugsmo ir laimės minutei iš numirčiau:
Na, ir kaip gi kitaip,
jei prie upės, žemai,
Žydi mano ir tavo, ir mūsų namai - - -
Puoškim, gražinkim, žmonės, gimtinę,
kad sirptų
Ji kaip uoga ant Nemuno kilpų;

Kad ji sirptų ir sirptų,
kad tilptų ir tilptų
tarp Tėviškės Nemuno kilpų
Visada ir visa mūsų laimė - - -

Po kalnu

Upė dar ant kalno –
Kaip dangus aukštai
Upė tarsį metai –
Kiek tik užmatai:
Metai –tikrai datos, –
Tiesiai ir kryžmai;
Kryžiais pažymėti
Žmonės ir namai - - -

Šypsosi močiutė,
Grįžus iš bažnyčios –
Šypsena kaip uoga,
Lūpos tarsį vyšnios;

Stumiasi diedukas
Dviratį iš kiemo
Ir prilaiko vaiką,
Sėdintį ant rėmo - - -

Ak, kaip pasiilgau
Tėvo vienmarškinio,
Stovinčio rasotoj
Pievoj prie šaltinio;

Žiūrinčio į tėkmę,
Žvelgiančio į dangų,
Rudenį kaip juodą žymę
Laikančio ant rankų - - -

Metai tarsį upės –
Kiek tik užmatai:
Keičiasi tik skaičiai,
Kinta tik krantai.
Upė – jau nuo kalno,

O po juo – žemai –
Kryžiais pažymėti
Atminties namai - - -

Lyg per visą žemę, -
Chrizantemų laukas;
Vaikšto po tą lauką
Vienas mano draugas;

Taip seniai mačiau jį
Pastarąjį kartą,
Kad, regis, būsiu net pamiršęs
Jo akis ir vardą - - -

Ak, kaip pasiilgau,
Brolio, – lyg iš proto
Einančio dėl savo
Seno anekdoto,

Šimtąkart girdėto
Ir man nejuokingo,
Bet, – kai pagalvoji, -
Oi, kaip reikalingo - - -

Koks dangus – kaip kalnas, –
Kiek tik užmatai:
Metai, datos, skaičiai,
Upės ir krantai.
Kryžiais pažymėti
Žmonės ir namai
Suteka po kalnu, –
Nebegrižtamai - - -

Du žaibu

Aukštaitijoj dainuoja armonika,
Dainavoj – širdžių sutartinės - - -
Du žaibu – "Lituanicos" kronika,
Du žaibu – dėl garbės ir Tėvynės - - -
Žemaitijoj plevena bandonija,
Sūduvoj – seno smuiko stygos - - -
Du žaibu – mūsų laisvės istorija
Iš gražiausios Tėvynės knygos - - -

Virš atlantų ir virš pasaulių,
Nuo mėnulių ir nuo saulių
Du lietuviai kyla ir skrenda
Į Tėvynę - į savo krantą - - -
Du lietuviai kyla ir skrenda
Į Tėvynę – į savo krantą, –
Drąsiai plaukia juodam debesų
„Lituanicos“: plunksna šviesi - - -

Aukštaitijoj dainuoja armonika,
Dainavoj – širdžių sutartinės - - -
Du žaibu – „Lituanicos“ kronika,
Du žaibu – dėl garbės ir Tėvynės - - -
Žemaitijoj plevena bandonija,
Sūduvoj – seno smuiko stygos - - -
Du žaibu – mūsų laisvės istorija
Iš gražiausios Tėvynės knygos - - -

Po atlantų, kančių ir visko
Du žaibu virš Soldino miško
Juodą pragarą dundant girdi,
Bet... skrenda namo net per mirtį - - -
Ak, tenai, – tam juodam debesų, -
Du žaibu skrodžia tamsą dviese - - -
„Lituanicos“ plunksna šviesi

Krisdama visą žemę nušviečia - - -
Tik nebijantys klupti ir kristi
Išmoksta pakilti ir skristi
Dėl Tėvynės, garbės ir tautos
Per amžius ir visados - - -

Du žaibu, – supinti iš dainų,
Sudėti į kasdienę maldą;
Du žaibu suaugo į vieną
Dariaus-Girėno vardą;
Jį mokėmės atmintinai
Vardan mūsų ir Lietuvos, –
„Lituanica“ – mūsų sparnai –
Trispalvės ugnies spalvos - - -
„Lituanica“ – ne pelenai,
O ugnis nuo širdies ir atminties gyvos - - -
Du žaibu – Lietuvos milžinai,
Du žaibu – milžinai Lietuvos - - -

Basanavičius:

Sukalkit, vilniečiai, man kuklų kryželį
Kur nors – gal Rasų pakrašty, –
Jei miesto valdžia niekaip rasti negali
Vietos mano stovylai;
Jei žodžiai – kaip žirniai į sieną
Vis byra, vis krenta, – ir tuščia širdy;
Jei – lyg viens kito akis - mano vardą ir mano sielą
Drasko rinktiniai vyrai - - -

Ak, turi, atrodo, dar miesto taryba
Ir galių, ir laisvo ploto;
Ak, turi ne vieną skverą ar sklypą,
Tik, regis, neturi proto;
Geriau jau turėtų taryba bobutę,
O bobutė – žilą oželį, –

Gal šis jiems patartų vėlyvą rudenį,
Kur pastatyti Jonui kryželį - - -

Sukalkit, vilniečiai, man kuklų kryželį
Kur nors – gal Rasų pakrašty, –
Jei Vilniaus valdžia niekaip rasti negali
Vietos nei miesto, nei savo širdy;
Jei žodžius ir garbę – kaip žirnius į sieną –
Barsto rinktiniai vyrai;
Jei drasko viens kito akis – ir mano atminimą, ir
mano sielą, –
Ieškodami vietos senuko stovylai - - -

Geriau jau turėtų taryba išminčių,
inantį daug ką ar kone viską, –
Bet kad jų nėra – visus ir be ginčų
Išvežė rogėm žiemoti į mišką;
Jei ir yr kur valdžioj koks diedukas,
Tai jam rūpi tik milijonas
Ar oranžinis dviratukas,
Bet tikrai ne tautietis Jonas - - -

Ištraukit, vilniečiai, šį klausimėlį
Iš tarybos darbotvarkės, – it kokią rakštį,
Ir, atkėlę mero kilimėlį,
Pašluokit, kad nieks negalėtų jo rasti - - -
Aš iškęsiu. Man neskaudės.
O jei ką, – tai vis tiek užgis - - -
Tegyvena miesto valdžia be praeities;
Težiūri į veidrodį ...
įsistatę kiaulės akis - - -

Černobylio brolis

Iš Rytų
aušra
jau nebeteka,
o ropoja;
branduolinis monstras
molinėm kojom
šviesos išsiilgusiems slavam
saulę atstoja - - -

Iš Rytų
diena
lyg nelaimės nuojauta
laša į kraują, –
tai čiabuviai rusėnai
Lošos upėj
užterštus kombinezonus skalauja - - -

O aš noriu, kad mano diena, –
jei diena, –
tai ir šviestų kaip diena,
o ne kaip milijono
baimės megavatų
balana - - -

Astravo AE
braidu kerzo batais
radioaktyvų purvyną,
ir jai, atrodo, nuspėjaut
kaip į save
taip ir į savo kaimyną;
Astravo AE
molinis malūnas,
sukamas melo vėtrų,
nuo Lietuvos širdies, deja,
tik už pusšimčio kilometrų.

Alkani kaminai
lyg patrankos šaudė į saulę
ir iš peršautos saulės gerklės
varva žemėn
miręs kraujas.

O aš noriu, kad mano diena, –
jei diena,
tai ir šviestų kaip diena,
o ne kaip,
o ne kaip milijono
baimės megavatų
balana.

Astravo AE
braidė kerzo batais
radioaktyvų purvyną,
ir jai, atrodo, nusispjaut
kaip į save
taip ir į savo kaimyną;
Astravo AE
molinis malūnas,
sukamas melo vėtrų,
nuo Lietuvos širdies, deja,
vos už pusšimčio kilometrų.

- - -

Tik, neduokdie, neduok mum sulaukt,
kol Astravo juodu laivu
mirtį nešantys debesys plauks
virš mūsų, – o ir viso pasaulio, – galvų!

Tik, neduokdie, sulaukt mums – neduok,
kol užvirs Lošos upėj vanduo,
kol smala virs ir ežeras, ir šulinys,
o Astravas bus – tik buvęs, –
tik buvęs ir žuvęs – Černobylio brolis dvynys

Rimantas BABRAUSKAS

Pilaitiškis, televizijos režisierius, vaidinęs ne viename filme, lankomas Poezijos mūzos nuo mokyklos suolo. Jo eilės spausdintos ir 1995-ųjų tarptautiniam Poezijos pavasariui skirtame almanache. Savo eilių pateikia jau antram Pilaitės poezijos pavasariui. Prieš tai buvo įsijungęs pilaitiškąją poezijos maratoną, skirtą Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms, kuris prasidėjo pavasarinio eilių skaitymu, o užsibaigė prieš adventą posmų rinkiniu „Donelaičio „Metai“ sukasi ratu“, į kurį sutilpo šią proga kurtos eilės ir kitais metų laikais.

Aure...
Klaidinti.
Suklaidinti.
Paklaidinti.

Regėjau Miestą, Odisėjau,
Kuris, kaip gęstanti žvaigždė
Dangaus skliaute
Į tamsą grimzdo.

Tekėdama iš gatvių labirintų
Širdis kaip eldijų irklai,
Tebeskaičiavo savo pulsą.

Išeik, auksinio marmuro medžiokli,
Ant kalno ir vandens skaityk
Vilties žodžius satyrų vilnoj:

„Tuščiai vograuja pranašai
Apie likimą, apie mirtį –
Šiandieną spęsiu išdidžiai,
Ar man dar likti, ar išeiti.“

Regėjau Dangu, Odisėjau,
Kuris kaip miestas prieblandos rūkuos
Savaisiais bokštais ėmė šviesti.

Aure...
O aš tik paprastas keleivis,
Kuris prisėdo nusenūsti,
O atsibudo eidamas.

Aure...
Klaidinti.
Suklaidinti.
Paklaidinti.

Šakojasi dangus
Balzganu marmuru –
Žvilgsnis sunkesnis už akmenį.

Aure...
Regėjau Sieną, Odisėjau,
Vandens ir akmens
Tai veidrodžiai želmens,
Kuris nebeišaugs,
Nes jau praėjo tie,
Kurie pašauks,
Nes jau praėjo tie,
Kurie ateina...

Aure...
Klaidinti.
Suklaidinti.
Paklaidinti.

Regėjau Viltį, Odisėjau,
Kuri kaip lanko iššauta
Strėlė į kūną smigo,
Lyg žinia, aplenkusi
Vienatinį adresatą.

Pareik, auksinio marmuro medžiokli,
Pasaulį keiski, jei jis
Verčia keistis tave.
Aure...

Kilmingas Europos klajoklis
ateis į mano miestą
pro Aušros Vartus,
Medininkų taku apačion žemyn,

Liepkalnio moliu aplipęs.
Prisės Rotušės aikštėj
ir nusiaus permirkusius aulinius.
Turgaus diena turtinga –
visom kalbom mano mieste
kalbės ir kalbės,
kol kirsdins jau šeštą apsėstąjį.
Kilmingas Europos klajoklis
išeis kaip atėjęs vėjas,
visų varpų kalbintojas ir išganytojas,
tylės ir žiūrės į apverstą kalno viršūnę.
Jau byra nudrengas laikas –
karu, maru ir gotika, barokais bedaliais,
Viešpatie, jis išeis pasaulio vaduoti,
o aš liksiu čia šeštojo prisikėlimo laukti,
įsitaisysiu Didžiosios viduryje, po grindiniu...
Mitais mintantis uždelstas laikas -
krinta naftos kaina,
prisipirks caras daug žibalo,
padegs pasaulį
ir žiūrės į mūsų apanglėjusius kūnus tolimos
žvaigždės.
Įdomu ką jos galvos –
teprisimins savo istoriją ar pasimokys iš mūsų?
Kilmingas Europos klajoklis...
Siela kaip sieliai, apžergs visą upę
ir perbėgs šiurpuliais per kūną,
ieškodama manęs grindinio akmenyje,
per Kūčias nutrenkto Perkūno.
Kilmingas Europos klajoklis
iškinkys roges Nicos smėlius,
kadais išsmuikuotuose Paganinio,
dabar gi kur Reno vėžės išrašo
baisaus tikėjimo autografą...
Kelkis, grafe, ir grįžk –
sietuvoj jau pliuskenasi mutuojantis šamas

ir taikosi praryti viltingą bedalį,
žygeivį iš ateities, Zet kartos apvaisintą,
naujosios A kartos embrioną.
Ratas magiškas sukasi.
Lauksiu tavęs, Kilmingas Europos klajokli,
po Didžiosios grindiniu.
Kasdieną lauksiu žinių,
tikrinsiu paštą tūkstantį metų.
Ar susitarė mūsų Dievai?
Ar nė vieno neliko?..

Kaip miršta balandžiai, matei ?
Susisuka baukščiai ar oriai,
sparnus suglaudžia nenoriai,
akimis nulydi tave ar mane
ir šypsnį paslėpęs snape
prie slenksčio priglunda,
stipriau nei nuo sopulio
tvinksinti žemės druska,
visą mintį sutelkęs
į sklendžiantį grožį.
– Tai aš, ar atminsi mane,
kryžium plaukiantį
mėlynajam danguj.
Šią akimirką nykstu –
su tavim su savim
su slenksčiu...

Ramybė užrakina lūpas,
bežadis siluetas –
gyvybės matrica mirtis –
baltuoju ajeru žaliai pakvimpa,
šešėlis mėlynas pakimba
ir išsivaikšto raudonom kryptim.

TIKROVĖS PERBRAIŽYMAS:

ŠEŠIOLIKA PAŠNEKESIŲ SU KLAJŪNU IR KITI: ATODŪSIAI:

Pirmasis

O, klajūne,
tamsus mano drauge,
prisėsk, paklausk –
kaip tyliai stuksena
juodieji krankliai,
kol nurengia
ir baltą paleidžia
ajerų giraitę
nuogą, begėdiškai
nuogą ir alkaną
sirų mergaitę –
ginti bandą
flamingų baugščių
per Azijos dykumas
iki mano pelkynų,
kur alksniuose
painiojasi mūsų
neištarti žodžiai.
Ateikite alkani –
srūva atodūsių mana
tesaugo juos nei šuva –
man tau ir niekam.
Sakau, kam jam
tos karnos,
snieguoti pakraščiai,
molis tik molis ant kojų,
pėdos tik pėdos –
tūkstantmetė spauda –

molžemyje.
Skaityk šias maldas,
kad atviptų iš nuostabos
bedantė burna
ir beširdė, kad šypsena
saujoj ištirptų...

Antrasis

Jeigu eisi tiesiai,
mano pasiklydęs broli,
prieisi trobą,
ten už kampo
prasidės kalnai
rožynai ajerai
ir vėl savęs paklausi:
– Ar veltui vėl gyvybę
šią gavai...
Išmoksi kalbą,
vaikščioti, meluoti,
sekliam upokšny
gaudyti žuvis,
iškvotus priešą
į drobulę baltą
nusivalyti kruvinus
krumplius...
Tik paslaptis
vis tiek išliks –
kaip gimsta meilė
ir kodėl mirtis –
dvi tolimos planetos
paklaidina mus
ir kai viena iš jų
paliečia
atgal sugrižtam į namus

priglundame prie lango
apsimetę,
kad tai kas buvo
dar tik bus.

Trečiasis

Vilko valandoj
sekundės blyškios
kas, klaidžiojantis broli, pasakys –
kuri diena,
kaip nenuspėjama dama
Venecijos karnavale
užves ant tilto
ir veidrodiniam atspindy išnyks
ir liksi vienas –
ilgoji nosis, paklaidintas broli,
bryliai skrybėlės
atsispindės danguj –
kanalo ir akmens dugne,
kur būsi tu
ranka dar lietęs
vaškinę taliją koketės,
nubėgs su klouno pižama
viltis
ir liksi svetimas
net sau keleivis
su Dožų rūmais
bei drumsta
išnyrančia bei skęstančia
panorama.
Ryte ir vėl ateis
balta žuvėdra
tamsiam šešėly slėpsis,
kaip į krantą išmesta maita,
paliksim ją kitiems –

balta žuvėdra pasirinks tave.
Nubuski, išblaškytas broli,
karnavalas tęsiasi
kitam mieste,
kur laukiamas esi,
kad būtum vėl
gėdingai išvartytas.

Ketvirtasis

Visko nepasiimsi, kilnūs
keliauninke, tiesa?
Gal titnagą ugniai įskelti,
kelionė ilga,
eisi dieną,
vakarop prigulsi
ir laikas sustos.
Sustos prie tavo
pavargusio kūno
angelai ir demonai
ir aš ten būsiu
keista, ar ne?
Būsi ir tu,
nenustygstantis broli,
būsi vienas,
kaip ir visi.
Troškimai ana ten,
troškulys tavyje.
Kam visa tai –
delnuose druska iškorėjusi,
nusilenk visoms dulkėms –
jos meiliai nukloja pėdsakus,
kaip ir nebūta
kelių ir paklydusio tavęs,
o klajūne ,o broli,
žaizdotų kojų brydė tarp gėlių,

sakei myli jas –
būk atsargus,
šaltas ir atšiaurus būna žiedas,
kaip ginklas įsmeigtas
tarp prisiminimo ir ateities,
perskyrimas grakštus
mirusios, viltingos
ir apgautos lemties,
kad žydėsi amžinai
tik mirksnį.
Liauną išrovęs liemenį
nebesuprasi kokį
likimą pamerkei
į savo kraujuotą indą,
klajokli broli, iš visos širdies –
ištroškusią sūriai pagirdęs
nė nesuprasi –
ir vėl kažką nužudei,
kad akimirka liktų...
Atmintyje, akmenyje,
atlape įsmeigta.
Amen.

Penktasis

Eiliavimas būna gražus –
dailia juostele –
linų pluošto, laidų įvijom,
šilko skepetaite, smaugvirve –
perrišti žodžiai.
O, broli tylus,
stovi pievos gale
ir stebi kaip audžiamas popierius,
kiek žmonių, o kiek suvažiuoja technikos,
žiūrėk, pjauna visus iš eilės,

dyria odą ir meta šalin –
džiovina ją,
kūnus šunims.
Kad rašytum gražiai, kaligrafiškai,
kad šlovintum tą,
kuriam rankos neduotum.
Rikiuokis ir tu, broli tylus,
stok už kiaulpienės, stok už garšvos.
Būk gražus, būk eilėje.
Eiliavimas būna gražus,
net neužrašytas –
jis lieka kažkur už širdies
ir kai šviečia rentgenas plaučius,
randa tamsią atodūσιο dėmę.

Šeštasis

Kaip miela, bro lau,
kad saugodamas mus
manai esąs pagrindinis, svarbiausias,
o jei nieko nebūtų –
nei manęs, nei kitų,
nei zylės mažos,
virš krūmo plazdenančios
tvankią temstančios
žiemos popietę.
Klaidingos dekoracijos ir tiek
ar ieškotum prasmų savyje...
Ir kodėl taip plakas saga
ant nutįsusio siūlo
persmeigto kilpa.
Kas juos sieja?
Juk mano, kad prisegti surišti amžinai.
Patrauk už siūlo
ir truktelk gurkšnelį

iš molinės gertuvės,
ana va, išeinantys išmindė
visą molį
visą molį
molžemį.
Truktelk gurkšnelį
ir pagrok alksnine fleitele,
kaip vėjas skambėsi
vingiuodamas tarp šakų,
pagrok fleitele,
mindydamas perdžiuvusį būgnelį,
šoksi pats prie savo ausies
ir kursį pasaulį
smilksi
garuosi
išnyksi.

Septintasis

Matai, akylasis brolau,
šlubas Izaokas išsirengė miestan.
Aš lydėsiu jį akimis,
o tu, visur suspėjantis,
pasivyk, ištiesk ranką, palydėk,
gal į smuklę pakvies,
gal įsmuksit į paribio duobę,
sulošit kauliukais,
ak, ir pilkojo krištolo
susidaušit taurėm...
gerai?
Būsi nuolaidus
prapilsį partiją, kitą,
bet vyną supilsį
kažkur netoli širdies
ir atsivers visi klapanai

ir pajudės, suvilnys
visi vingiai,
kažkur už ausies
girdėsi ir vėl save
ir dainą užtrauksi
ir kilpą užverši,
pakilsi
išeisi
išnyksi.
Paskubėk, paslaugusis klajūne,
jau sukas Izaokas už pirties,
išnyks, nebebus, nepavysi.
Pagalvok, kaip tįsta
gumulas galugerkly,
kai skamba auksu
pilkojo krištolo giesmė.

Aštuntasis

Marguoju kilimu, kai eisi,
o besugrįžtantis brolau, pažiūrėk
į tašką kairiame
numindžiotam kampe –
ten viltys susuktos į sapną
lyg nurašyti faktai
iliuzijų dugne,
o tu pasuk kitur,
kur takas neišmintas,
ten rasi pievą,
alksnį želiantį.
Aure, čia pjauk jo liemenį
ir kai pabaigsi –
sugrok išskobta dūdele,
prisiviliosi guotą menkių,
kurios jau plakasi dugne,

išplauk į tolimą pakrantę –
gyvensi dieną ir nakčią,
laimingas būsi kaip keleivis
prisėdęs slenkstį paslapčia,
matysi slenkantį šešėlį kertėje –
tai tu išėjęs vakar
stebi save –
tai atmintis,
tu atsidusi, praeitis iš vakar...
Miegantys agentai – ne angelai,
tūžmingi zaurai dinai,
viskas atvirkščiai,
kai sukasi planetos
prieš laikrodžio rodyklę,
gerasis nesuklydęs broli,
akcija gera –
galaktikos centre
gyvybė išsineštinai, už dyką,
lyg nuorūka tavam delne,
lyg smilkstantys pelynai,
lyg audra prieš tylą...

Devintasis

Pievų pūke, plunksna marga,
ar buvai pagautas
sprangaus ir nebylaus vėjo,
broli tylus,
ar skridai pakylėtas,
kur už raudono horizonto
dvi baltos linijos persidengia,
ak, kaip scenos uždangos klostės.
Sniego baltumas
ir baltuma smėlio
suvyto į tošies varpelį,

kur skardena vakuuminiai daiktai,
kaip lizdai apleisti,
kadaisė gyvenusių belindų
ir kitokių genčių,
kurių kalbą dar mena
anglėjančių medžių giraitės
po tūkstančiais kubų melynų –
kur baltoji keramika tampa juoda
raudonos krosnies iščiuos.
Ar matei kaip prasilenkia, broli,
balta su balta
ir juoda dengia juodą
tik kitaip juos pažymi
dvi graudžios figūros
karšta ir šalta,
kaip užmirštas tarpinis būvis –
šilta ir vėsi
seno šerno kakta
ir akis pūdymuos –
kelmo rievės tyrinėjančios žvaigždę –
tiesiai virš galvos
tiesiai virš manęs
tiesiai virš taško,
kur kertasi ne tiesės,
o kreivės.

Dešimtas

Rinkis, apsukruoli brolau,
cirkas ar matematika
vienas cukrus
viena druska,
tarp pirštų byra
smėlis iš pašomos kaladės
ir plaukia akinančio grožio lydeka
lyg samaninis diržablis,

rainuotas vikšras,
kuris pasislepia, deja,
akies mirksniu pavirsdamas
dama triake.
Drama, kilnusiis broli,
nuotyčiai su atgailaujančia dama
ir tįsta seilė kenčiančiam pasauliui,
kuris nebetelpa pro atviras duris,
nes slenkstis– visko vidury –
žiojasi kalbėt duobėtas.
Bet čia įsiterpia gražus viražas,
kažkas sušunka – Melas!
iš už azūrinių tribūnų.
Kilnusiis broli, man baugu –
sulygau vieną už abu –
ir cirką rankų apsukrių,
ir klystančiųjų matematiką.
Dar sukasi dantis sukandus sistema,
atsisakydama savosios saulės
ir niekas nepajus apgaulės
nes visos prirašytos skiautės
jau permirko, deja.

Vienuoliktasis

Ar džiūgauji, broli,
kai nuo svajų apsvaigusi galva
nebemato tikro pasaulio
ir vilčių negana –
juokdarys išrengtas nuogas,
spurda vargetos saujoj.
Ką pasėti ar pasodinti
sprendžia plepsų minia,
spurda saujoj monetas,
kaip paklydus dvasia.

Koks skirtumas, brolau,
tava ar mana...
Visas oras seniai išskaičiuotas
elementais, besvoriais srautais
lipam kylančiais laiptais –
elementoriais,
leidžiamės lajų skliautais.
Viskas baigsis, kaip vakaro seansas
vaidmenų nusimetę ribas,
kelsim taurę vieškelio dulkėse
už visas erškėčiuotas pėdas.

Dvyliktasis

Ir niekam nebebūsi reikalingas,
niekam –
vilties žvejai nebematys tavęs,
skaidrus ir permatomas
nugyventas laikas
težvangins savo grandines.
O, broli, pririštas prie valtės
mojuosi irklais upės dubury,
manysi skrisiąs,
kaip galvojai būsiąs
istorijos siužeto vidury.
Jau plakas demonų šešėliai –
dešinėje šėtonų,
kairėje gi angelų –
štai ir pasirinkimas paskutinis,
pasikelsi dar vienu lygiu –
pajusi pėdom naują lyg šilkinę pievą
ir vėl kaip vakar godžiai
suvilgysi lūpas rasa.

Tryliktasis

Kai nuo vėjo įsuptos svirties
kyla kielės,
taip ir tu, mielas broli,
išmok skraidyti –
atsistok viršuje,
lauk vėjo iš apačios –
jau tuoj sušnarės alksnynojai
ir pakils.
O tu nueini,
prisisėmęs kepurę vandens –
varva šalančiais pirštais
ir tykšta ant lauko, į akmenis:
cak cak cak
arba
cakt cakt cakt –
viską išbarstai,
nekilsi toks nuogas
virš laukų, alksnynų ir svirties
nekilsi toks svetimas
virš savų laukų, krūmynų
ir gaisro mažoje skrynelėje,
kur raktai trūnija,
rakteliai, kurie neriša nieko
nerakinėja.
Paslaptys tyliai išeina,
pasaulis išeina
likši, broli, iki ryto
kito ryto kito pasaulio
kito savęs...

Keturioliktasis

Šachtose manaisi
rasiąs savo šaknis,
klajūne broli,
ir atsakymus –
klysti,
paklaidinti ten jau
tūkstančiai praėjo.
Baltaisiais takais
ėjo ištroškusios figūros –
pagilinti troškulį,
apgaubti druska,
kol troškimai susilies
su troškuliu –
baltu, sūriu iki raudonumo.
Juodom vertikalėm
leidosi tamsios figūros,
labiau apčiuopiamos nei vaizdiniai...
Degam ir mes, kaip antai
užlieti lieptai –
mediniai, akmenys, atminties
ir kiti nerealūs peizažai,
kur laukymėje įsmeigtas kardas
virsta kryžium
ir nukryžiuok ką nori
gal vėją, gal ežerą...
Aure!..
Jis ir bus kita auka ar šventasis –
veidrodžio šukė –
iš anglies, angies, angelo iš akies
iš to ką užsimerkęs matai
pats nematomas
pasislėpęs už atminties
(nes rytojus taip pat nematytas).
Tęsk, brolau, tęsk baltosiose šachtose

juodosiose šachtose
iki raudonumo tęsk.
Karštas ir sūrus kūnas žemės ir kūnas...
Sakai, broli, žmogaus...
Du skirtingi apvalumai ir tokie panašūs.
Gal?..

Penktoliktasis

Sėsk, bastūne brolau, devintas būsi,
nesididžiuk,
blogai atlikti darbai labiau skauda,
nei lengvas ir tyras, kaip kvapas jazminų
potėpis ant ašutinių.
Matai, tuodu pirmuosius –
mūrininkai – įmaišė į skiedinį
juodą debesį baltame
ir baltą juodame –
ir lekia ledai akmenynai ir dulkės
visomis kryptimis
greičiau nei suspėsi sušluoti,
pikantiška sriuba išsiliejo,
bet koks šaukštas per kiauras.
Matai jų veidus.
Nustebe?!
Apstulbe!!!
O poryt atgailaus.
Vartus norėjo pasimūryti,
kad galėtų išeiti ir grįžti.
Reikėjo ribų.
Nepavyko apsibrėžti
beribįj paskliaustį...
O dabar, žiūrėk, porėlė kita,
amžinus įžadus davę tylėti
vienas per kitą,

kaip Siamo žalčiai
ėmė šnypšti –
vienas kitam nepatogūs
nes jeigu matai,
neišlaiko dvišakis liežuvis
ir springdamas sopulį spjauna.
Tik aklas gali tylėti.
Atsimerk, apsimetėli bastūne,
atsilaužk saldžiųjų datulių
ar veltui šį krepšį velki
visą svorį matuodamas kąsniais,
eini per dugną ajeras už ajero –
matuoji atstumą,
atstumtas, apstumdytas, atstumiantis –
atstumtas.
Man tai gražus šis pasaulis
visos keturios kryptys prieš tave...
Prisėsk, bastūne brolau,
būsi devintas –
juk vienu metu nepasileisi
į visas keturias...
Būk centrinis.
Nuo tavęs priklausys,
kurią rinksiesi kryptį
ne dabar, o rytoj galėsi
sukti savo apvalainą galvą:
O ką padarei tu, bastūne brolau,
o ką padariau aš – bastūno brolis.
Ir kaskart atsakymo lauksiu
rytoj, dienoj po šiandien,
laike po dabar...

Šešioliktasis

Dabar be spalvos atminty,
kaip atvirkščias horizontas.
Atvirkščiai raudonas –
be žaros ir be žado
veidas prie stiklo
veidrodis kaip rentgenas
ragena akies
suragėjusi šaka
be paukščio
plunksna esi
per lengvas, kad grįžtum
prieš vėją.
Namai kelia sparnus
ir tūpia ant šlaito –
užmerktomis akimis,
užverktomis langinėmis.

Lėlininko triumfas –
drobinių pagonių porcelianiniai jausmai.
Puodynė pilna molio –
išskobti, išlenkti, palaužti,
paversti talpa, kur maišomas
pažinimas su pamišimu.
Atnašauti ir atgailauti,
kad galėtum tikėti ir paneigti –
tai kas buvo –yra.
Upės įsčiuos tiek maža vandens
ir tiek daug vilties,
kuri deltoje suneštą smėlį užlieja,
kad užtrokštum begerdamas baltas marias,
nemarus, kad pakiltum iš sąnašų kvarco
ir bėgtum pėdom žuvėdrų piemens –

ganytum išskrendančias,
paliktas, kad užmirštum.
Nejudantis judintojas iš Judėjos,
iš molio, akmens, iš žodžio užlūžusio...
Klasikinis kostiumas, pasiūdintas vakar,
nuslysta nuo mano peties,
nuogos atminties pilnatį supilti
iš dulkių, kad šviestų akies gilumoj
ir gūdžiai sutiktų už kampo-
Lėlininkas!..
Štai jis...
Aure!..
Plaštaka mano vyniojas, kaip samana,
žalias asiūklis, truklio lerva
ir sprunka žuvis, kurios nebeatpažįstu,
nepamenu, išsižadu.
Vis dar žalias tolimas miškas,
vis dar svaigstantis lajų vainikas,
neišduodantis savo šaknų.
Palaužti, atimti, iškvosti, gyventi,
kad nieko nebūtų.
Žengti, žegnotis erdvėj,
kad užpildytum indą,
dugną jo siektum pėdom basom
ir perkąstum siulą, virvę, smaugvirvę,
pabėgtum – keistum vietas,
kol tapsi geidžiamas stabas.
Lėlininkas, kad užmigtu
ir sapno tyloj sąmokslą būti – pabaigtum.
Lėlės, lėliai ir kiti, sekdami pėdomis,
mintį savo dar bando atspėti.
Rėtį ridenti, kad jokia moneta
į dirvą, dirvelę, į pievą,
kad niekad nekristų,
nevirstų ledo luitu
ir auksiniu pakraščio purpuru

kiurdytų juodą birželio paunksmę,
užmigdyti, kur budi pagonių Dievai,
laukdami stebuklingos smilgos gimimo –
šermukšnio širdim, porceliano akim,
atodūsiu žiogo.

Melizmatiškai plevenančiomis įkapėmis
apdenk šį pilką braškančių kaulų pasaulį,
apvyniok visą gergždžiantį marą
ir apvalainas galvas su ilgomis nosimis,
juk žinai, kur ir vėl pratrūks votys
ir votais nuguls ant baldakimo-
purpuru ir auksu,
purpuru ir auksu,
krauju ir išdavystėmis
ant civilių ir civilizacijos,
ak, kurios jau geriau – nebūtų.
Pridenk melizmatiškais klavesiniais,
pageltusių kaulų klavyrais,
krištolo taurėmis,
tolimomis gentimis, kur už upės,
geriančiomis geliančius troškulio bučinius,
lūpas lupikautojų išvok,
kad tiesą, kaip žaizdą pažintum,
pažadintas trečią nakties, ketvirtos kad sulauktum,
užkalbėtum prabiltum negyvom,
bet viltingom kalbom,
kad giminę savo, apuoką žaliųjų trunėsių pamiltum.
Menuetą sušokę jau skirstosi,
baldakimai ritmingai siūbavę aprimsta.
Bus gyvybių – tik rinkis.
Kūnais bėga šešėlių pelė, byra grūdai,
tik vienas dar lieka drėgname delne...
Dar ratą išrasiu, surasiu, išrausiu,
važiuosiu namo – pasaulį pažinsiu.

Juk žinai, kaip atrodo tobulas planas,
kaip tobulas skaičius virsta kaina,
nors kuriamas buvo, kad taptų verte –
šiam beverčiam pasauliui pažinti.

Tokia nejauki tylą būna,
kai krinta akcijų kursas –
tokia išgalvota kreivė,
kuri sminga širdin,
suplėšo vidurius
ir išlenda pasturgaly,
kad nesidaugintų nelabieji,
kad visus padaugintus – kilniais vadintų,
suteiktų jiems vardus ir pareigas be pareigos.
Ak, antika visa iš marmuro,
visa deganti, kaip tegali degti akmuo,
kad galėtum lipdyti
pasaulio tvarumą, paklusnumą ir tvarką.
(Tvarsčiai tvirti, traukuliai, trukdžiai).
Ir visur, kur esu ar būsiu,
eina mano antrininkas-
malonus ir protingas piemuo.
Ganyti, praganyti,
pabūti už mane,
budėti...

Emi gracija nesikeičia –
mutuoja kuprotas sielos peizažas
su šokančiais liūtais ir pažais.
– Pajacai, – sušunka medinis beprotis,
beširdis pilotas iš Pontijos skrendantis gotas,
Laplandijos baltas ir keltų sarmatas.

– Su Babeliu pakalbėk,
bokštą pardavęs vaikšto be vietos,
jis tai žinos.
Emi žinos ir dėl gracijos.
Kai žodį pakiši po liežuviu
mutuoja prasmė ir niekada nesikeičia.
Dabar, lyg senovės žuvys išlipusios į krantą,
einu, Emi, kopijuodamas tavo graciją.
Kas skauda už sopulio sienos
ir rauda akimis, išrautas kraštovaizdžio sapnas.
Didelėmis pėdomis atspaudai pernykščiai,
atmintis už nykščio,
delne suspaustas vis dunksi
atodūsio virpantis ženklas.

Žiaunos susitraukia traiškydamos orą,
žodžius, atodūsius ir norus.
Uola prasiveria baisi,
lyg kabaretas Sen Suisi,
nubyra kremenis koliažas,
toks mėgiamas varguolių makiažas.
Duris užrėmus su lazda,
peizažais grožis Visata,
prieš nieką lenktis – visada,
aklasis karavanas su svita,
sugrįžta įspūdžių pilna
dirvožemių tyrėjų kuopa,
vis auganti jų saujoj kruopa
skliautą tuoj pasieks kamienu,
(tai apie mus? už mus? prieš mus?).
Translytė knibždanti gamta
ir liksi vienas su gama,
susidėlioti paskutinę giesmę –

be žodžių, be melodijos pasažų.
Užvert išvykusio metro duris,
Kentauro alfoj pamatyt akis
ir tylą pakabint kertėj,
nusimazgot rankas ledinėj eketėj,
bei linktelėjimu galvos lengvu
atsakyti Visatos gaudesiui ir paniekai.
(Nemuškit per veidą, noriu būti gražus,
kai kirsdins, kad pasakyčiau,
kaip myliu jus ir niekinu).
Suvilgyti gomurį rieke, mirkyta vyne,
širdies išvarymas, išvalymas durnyne,
išminčių vyti iš galvos,
kiek kalbų nepasako tiesos,
mindo viltį, apgauna...
Karavanas linguoja be pabaigos,
stebi akis smėlio smiltis delnuos,
kol laužo stuburą duonos –
vis dar stebi bejausmius žingsnius –
ką beprisiminsi-
kas plaukus paglostė, suvėlė, nukirsdino.
Naujojo pasaulio Tėvas,
pasiliekančias senajame.

Miestas pamestas,
kaip gyvatė rangosi,
pėdas palieka,
išsižada išsižada žadėjimų,
žymių neberanda,
veidai nebepažįstami.
Aš betono stikle,
stiklas manyje ir betonas.
Tykšta lašas raudonas

rūdijančiais dangčiais
mažėja ir baigiasi erdvė.
Ėdri ketera dangaus siurbia šviesas.
Aš – tai savo paties siluetas
marmuru buvęs, prigludęs
išeinu išsigąsti
nebūtino būtumo,
buvimo su kauke.
Gyvenimas kitoks,
joks, toks kaip tikėjimas,
kažkas pamesto-
užkeiktas užtaisas – būti.
Žodžių tylą puslapį užversti –
kita pusė visada balta.
Juodą užversti
atversti baltą
eiti artyn,
nutolti nuo laiko,
nebeskaičiuoti ir viskas sustos.
Miestas pamestas tvinkčioja gyslomis.
Taip judam be laiko,
be fizikos, be vaizdo.
Video lupum –
sušunka betonas stikliniam narve.

Jie mąsto savo atvaizdais vandenyje,
už rūko sienos slepiasi akmenyje,
lyg tirpstantis lietaus ir ledo horizontas
ar upės slenksčiuos užmirštas verpetas.
Žuvelė krusteli dugne ir jau klaida,
neatpažįstamo pasaulio padala –
baltus bruožus keičianti juoda.
Šešėlis žalias smilgos sminga,

kur saulė užsisklendžia vakare.
Kai mintį, svajonę gal žodį,
lyg seną varioką saujoj nešioji,
mutuoja atvirumo valandoj
ir vėl abejonė – draugė senoji –
mirkтели akį, net juokiasi grafičio grafas,
jaučiu, kaip nubėga šypsnyš
ir trupančią sieną užlieja.
Sudyla variokas taupus
ir viską dalina perpus,
riedėdamas grindinio juosta –
baltasis asfaltas pajuosta
net pėdų, žymių nerandu
ir tykšta harmonijos ritmai
į saujas pilkų angelų,
kur žerdamas veidrodžio šukes
tūkstantį veidų randu-
vienintelio kurį turiu.

Metas žinioms

Už frazės slepiasi diena,
kaip už užuolaidos landa,
jei būtų Kretos akmenynai –
girdėtus Minotauro aimana.

Jie dauginasi viešumoje –
idiotai ir princesės,
išnuodydami orą zarinu
vėl išsimaudo kraujuos Nicos.
Padaugink savo liūdesį milijonais kopijų,
išmesk į aukcioną kūną,
žiūrėk šimtai neišpirktųjų pūva
su blizgesiu ant iškreiptų jų lūpų,
kol kailį diria, odą lupa.
Visus pirkau už dylantį varioką –

už stogą, partiją, kontrolę,
už nuotėkų elito grožį
ir pasakiškai gaudžią rolę,
kur juokdario balsu paklausiu:
– Kas, mulkiai, kontroliuoja šią kontrolę?..

Kariaunos pliekiasi lauke,
šachmatų partija pagal čiučhe...
Išgelbėk, Viešpatie, mane,
susuktą persiškame kilime,
išnešk ant Ararato aukštumos
sulaukti laiko pabaigos,
kur mano manymu paiku,
išganyimo sulauksiu su kaupu.
Išsivyniojęs iš kokono
sulaukti tos, kitos dienos svajoju -
galbūt naivumas mano
virs tuo stebuklu,
įveiksiu frazę, ties kuria klumpu –
„Kas, mulkiai, kontroliuoja šią kontrolę?..“

Užmiršk

Užmiršk balsus –
jie gula užmaršties atoluos,
švinu blizgėdama
švytuoja balzgana žuvis,
už vis mielesnė kranto atmintis,
atstūmusi geliantį baltai
spalvotą vandenyno žestą.

Užmiršk kaip trupa,
smėlio apsupty,
giliausias žydintis pelėsis.
Žaliaisiais fosforais apsisuka,
raudonmedžio kilmės,

prisiminimuose skęstantis
kilnūs kontrabosas.

Giliuosiuos šulinius –
užmiršk, jie ašarom užakę
marmuro kanalai,
kuriuos matuoju šiandien –
„iš akies“.

Žvilgsnis iš tolo seka
sulėtintus nendrių žingsnius,
dygsniuotais, polaidžio plaunamais
tykiais baldakimais išbėga lyg lapė
bordinė vėtros širdis
ir slepiasi tošies rudajame
užuolaidų plakime,
kaip žodžiai nužliugsi žingsniai
per marmuro lakius ir tylinčius
atspindžius anapus valtės,
kur mostai irklų pasiekia
išplaukiančių mėlynus atvaizdus.
Šerkšne dūlančias
šešiakampes žvaigždes
ir pratisą švilpiančios šakos
kraunamą pumpurą.
Kad sprogtų, kad degtų,
kad eitų lėtindamas žingsnius
vasaros vėjas
ir būtų visados
akimirka mirksnis, kurio laukiu.

Prieš skaitant sudeginti
atmintį, praeitį, ateitį.

Keisiuos – nepažįstu savęs
ir stiklo valydamas apnašas
pasižymiu būtašias vietas,
kad grįžtų į pradžią kiti –
kas ieško giliajam lauke šviesos.
Jonvabalių daug pasikviesiu –
visus, kuriuos pažinojau.

Romieji gluosniai nuotraukų migloj
primena man plaukus,
kur vakarėjantis už kalno
dantytas horizontas maudos,
lietaus ir pirštų atspauduos.
Nubrauk akimirką, sekundę
dienas metus arčiau prinešk –
delnuos subėga tolimas upokšnis
ir krumpiliais nuvarva akmuo.
Tik tyliai plaukia debesynei
žaliai pilkam už vieškelio lauke
ir išpila į delną kaip aliejų
ir žvilga auksu pabaiga.
O aš matau stebuklą,
kaip leidžias ši akimirka žalia
lengvais atodūsiomis nubėga čiurkšlės –
Lietus tavo juodoms akims
ir žodžiams užmerktiems
baltais paklodžių atspindžiais
tenai už kūdros –
plevena vėjas daug laisvesnis už spalvas,
dygsniuotais šuorais siuvantis peizažą
kitapus žvilgsnio ir grįžta kaip miražas
lietumi tavo šviesioms akims,
kad akvarelėj išsilietum

į grįžtančią figūrą mažą,
trim potėpiaais uždengusią akis.

Vis liejas akvarelės ašutų teptukais,
kol bronziniu žvilgsniu pradurs lapus
pakibusius šakotam danguje.

Karolina BIEKŠAITĖ-JEZERSKA

Kiekvienam Pilaitės poezijos pavasariui eilių sukuria į šio sostinės daugiabučių rajono kultūrinį gyvenimą 1997 metais aktyviai įsijungusi į Lietuvą parvykusi gyventi politinė kalinė, tremtinė, garbaus amžiaus liaudies poetė ir tautodailininkė Karolina Biekšaitė-Jezerska. Ji eiles rašė ir tremtyje, ir svečioje šalyje – Ukrainoje. Nepadeda plunksnos į šalį ir gyvendama Lietuvoje. 2009 metais Vo „Pilaitės bendruomenė“ iniciatyva 85-čio proga išleista Karolinos Biekšaitės-Jezerskos kūrybos rinktinė „Žodis Lietuva sieloje ir lūpose“. Ją pilaitiškiams teatralizuotai pristatė Pilaitės liaudies teatras.

Dargužių kaimo garbei

Liepom apsodintas veda mus kelelis,
Kur soduos paskendęs Dargužių kaimelis.
Čia baltom langinėm puošiasi langai
Ir anksti pabudę čiulba vyturiai.

Priedainis:

Dargužiai, Dargužiai,
Skamba taip gražiai,
Čia protėvių mūsų išminti takai.

Čia gimtasis kaimas, gimtieji namai,
Mūsų senolių šaknys įaugę giliai.
Vaikystės lopšys ir jaunystės sparnai,
Tartas pirmas žodi taip seniai, seniai.

Priedainis:

Dargužiai, Dargužiai,
Skamba taip gražiai,
Čia protėvių mūsų išminti takai.

Prie uosio tvorelės šakotas berželis...
Jame įsitaisę gyvena gandrai.
Arčiau koplytėlės, netoli miškelio,
Kur sutūpę trobos kaip rožių kerai.

Priedainis:

Dargužiai, Dargužiai,
Skamba taip gražiai,
Čia protėvių mūsų išminti takai.

Į Merkį įteka Graužupis gaivus,
Upė Raudonėlis toks sraunus gaivus,
Merkyj susilieja, – jos tampa viena,
„Vaivorykštė“ – Merkio vaga...

Priedainis:

Dargužiai, Dargužiai,
Skamba taip gražiai,
Čia protėvių mūsų išminti takai.

Po pievas vingiuodams klegena upelis.
Jis veda į kvepiančius miškus ir raistus,
Saldžiausius uogynus, kvapiausius grybynus...
Brangiausius bruknynus – perlus...

Priedainis:

Dargužiai, Dargužiai,
Skamba taip gražiai,
Čia protėvių mūsų išminti takai.

Čia gulbės gražuolės su švelniais gulbiukais
Tarp baltų lelijų, kvapių ajerų.
Jos čia „karalienės“, ir laisvai plaukioja
Ant „Veidrodžio“ Merkio bangų.

Priedainis:

Dargužiai, Dargužiai,
Skamba taip gražiai,
Čia protėvių mūsų išminti takai.

Trimituokit gulbės ir džiūgaukit žmonės,
Už kaimą Dargužių gražesnio nėra...
Tegul skamba dainos, maldos, šventos giesmės...
Tesaugo Aukščiausias! – Gyvuok ir klestėk,
Džukija!

Šianakt vėl garduos prabils ėriukai.
Prakartėlėje gražiausiame kampe...
Ir visi Aukščiausiojo stebuklai
Mums bus Dievo dovana siūsta.

Iš nakties Betliejaus atkeliavęs,
Lai tikėjimas nušvies kelius,
Kad kelionėje nepasiklystų
Anei vienas žemėje žmogus.

Verbų sekmadienis

Aš kadagio verbą kvepiančią nešu.
Su meile prie kojų Tavųjų dedu.
Tu – meilė, Tu – grožis, – pasaulio šviesa,
Nušviesk mano kelią, parodyk ranka.

Kad aš nesuklupčiau duobėtam kely,
Kad visad nešiočiau Tave tik širdy.
Senatvėj padėk man nukritus pakilt,
Pametus – atrasti, paklydus – sugrįžt.

Palaimintas Tėve
Šventas Juozapai taurasis,
Marijos ir Jėzaus globėjas brangus,
Lenkias į Jus
Šios žemė žmogus neramus.

Nesėkmės mus slegia,
Gyvenam varguos,
Pažvelk iš Aukštybių,
Palengvink skausmus.

Palaimintas Tėve
Žmonių paprastų
Išmelsk mum iš Aukščiausiojo
Dienų paprastų.

Tu Jėzų glaudei
Prie savosios širdies,
Tad paguosk ir mus,
Neatimk vilties.

Pasaulio žmonijos
Globėjas esi.
Mes nuoširdžiai prašom
Krikščionys visi...

Švento Juozapo
Anūkams šviesos,
Kad jie nepaliktų
Gimtinės savos.

Kad pavyzdžiu būt jiems
Šventoji Ir meile tyra.
Kad augtų vaikai,
Būt taikingi laikai,
O siekiais kilniais
Jiems skambėtų skliautai.
Šeima,
Kilni dorumu.

Neužmiršk tai, kas įvyko Sausio 13-osios naktį.
Atmink tą jaunuolį suvarpytą kulų...
Merginą, sudraskytą tanko vikšrų...
Tad uždekime žvakutę, parymokime prie jos
Ir viską atminkime amžių amžiais.

Skinkime žiedus,
Puoškime gryčias,
Tebūna jums namai – dangus,
Namų languos Ramusis vandenynas –
Jame žuvėdrų klyksmas džiugins Jus...

Ilgesys, ilgesys,
Toks sunkus kaip akmuo.
Su juo vis giliau
Į tamsesnę bedugnę grimztu.
Vis mažiau aš save ir tave suprantu.
Ilgesys toks sunkus kaip akmuo....
Aš mečiau šitą akmenį
Merkio srovėn
Ir galvojau, kad vandeny jį nuridens.
Susisuko verpetai pikti prie akmens
Ir išplovė į krantą ir vėl.
Aš į audrą žaibingą
Iš savo širdies jį sviedžiau!
Kur žaibai net ir ažuolus skaldo perpus.
Bet bejėgiai žaibai, –
Šis akmuo netrapus.
Po audros jį nešiot
Dar sunkiau.
Gal ir būtų lengviau,
Jei žinočiau gerai,
Kad tada, kai saulėlydy liepos ištįs...
Ir tavojon širdin brausis toks ilgesys,
Toks sunkus ilgesys kaip akmuo...
Gal ir būtų tada man lengviau.

Ne skaičiai nulemia metus,
O mūsų keliai, darbai išmintys...
Tuo, kuo praturtinam kitus,
Mokėdami save dalinti...

Tad likime visada tokiais,
Kokius mus myli ir pažysta,
Su šypsena gera, jaukia
Ir siela sklidina jaunystės ir gerumo.

Aleksandras BUBNYS

Gimiau 1990 metais, Vilniuje. Užaugau ir iki šiol gyvenu Pilaitės mikrorajone, baigiau Pilaitės vidurinę mokyklą. Nuo mažens mėgau skaityti ir sportuoti. Pirmieji bandymai kažką parašyti pačiam tikriausiai prasidėjo kai man buvo 16 metų. Rašymas man yra paslaptingas, neperprantamas, beveik magiškas veiksmas, nepavaldus mano norams. Atrodo, kad eilės, vaizdai, žodžiai atsiranda savaime ir man telieka jas užrašyti. Rašau daugiausiai poeziją, kartais prozą, o apie ką – tai padiktuoja aplinka, kas tuo metu vyksta aplink mane ir manyje, sutikti žmonės, aplankytos vietos ir t.t.

ūkanotas uostas
nepaguos ir nepaglostys
juodą kaip derva
gruodžio naktį
į šalį susisupusio
senamiesčio gatvėmis
skubančio praeivio
nors ir su tikslu
su puokšte gėlių,
į kurią investuota
daugybė šiltų jausmų
kam reikia gėlių
vidury nakties?
taigi nėra labiau
tinkamo meto
prisipažinti, išsakyti,
išpyškinti jausmų
salves tai nieko
neįtariančiai, nepatikliai
geresnių laikų
laukiančiai išrinktajai
negu juodą kaip derva
gruodžio naktį

ėjau gatve vasarą
kažkurią nusipirkti ledų
gatvės baloje spalvota
benzino dėmė atsimušė
į akis sukeldama cunamį
kažkur Polinezijoje ir
nušlavė tris žvejų kaimus
nuo žemės paviršiaus
šiaudinės pastogės, suręstos
ant polių, valtys, tinklai

nieko nebeliko
per žinias pranešė, kad tai
paveikė ištisas ekosistemas
net koralai prakaitavo iš
baimės, nors dangaus kūnai
toliau sukosi pagal grafiką
neužjausdami žemės gyventojų
nieko sau, pagalvoju
galėjau apsieiti ir be ledų
nors ir buvo labai karšta

tą dieną snigo ir snaigės
žibėjo kaip brangakmenių dulkės
beriamos iš dangaus

kai triukšmas iš lėto nurimo ir baigės
stebėjau kaip vartėsi iškvepiamo
šalčio garai

mintys skubėdamos viena kitą vaikės
nuo smulkių praeities trupinių, per
dabarties purslus į kaprizus likimo

tada buvo greitos, o šiandien šliaužia kaip
sraigės
apkeliaus visą ratą ir nesvarbu kiek užtruks
nes namai visada su tavim kartu

už nežinomybės širmos pasislėpęs jausmas
žiemos miegu užmigęs jau trejus metus
sulaikęs kvapą kaip medžiojamas žvėris per
aušrą
bando paslėpti pėdsakus išdavikus

kur paskutinį kartą jį mačiau, nebeatsimenu
pievoje prie upės, tarp sakurų ar mieste
planų turėjo, norų ir gerų ketinimų
jie žiebėsi ir skraidė kaip jonvabaliai naktį

išsiblaškusios kaip rudeniniai lapai mintys
jų kraujagyslių raštai auksiniai
neranda išėjimo iš užburto labirinto
sumaltos laiko girnose, ne pirmos ir ne paskutinės

Pilaitiškis **Alfredas ČIUČIURKA**

retsykiais taip pat įsijungia į pilaitiškus poezijos pavasarius. Šį kartą
štai kuo dalinasi:

Įkvėptas Vydūno kūrybos deimančiukų: „Tik blaivi tauta gali išlikti“ ir „Visa Lietuvos nepriklausomybė nieko nereiškia, kad didis jos žmonių skaičius alkoholiui vergauja“, siunčiu šiam poezijos pavasariui porą eilėraščių:

Gaila kareivių

Gaila kareivių,
Taip labai nuoširdžiai
Vienas kitą mušančių.

Gaila kareivių,
Kada karo priežastis,
Pasivadinusi visokiais
Švyturiais, kalnapiliais,
Stumbrais, balzamais,
Nealkoholiniu alumi,
Nors spirito jame yra
Net iki 1 procento,
Su valdžios palaiminimu,
Kaip šventa karvė,
Tėvynės vardu
Liaupsinama, puošiama,
Iškilmingai laikoma
Buteliuose blizgančiom etiketėm
Maisto parduotuvėse, vaistinėse
Degalinėse irgi gal dar tūno?

Gaila kareivių,
Kai visi tyli, patenkinti,
Vaidina patriotus, teisuolius ir krikščionis,
Kaltina tik ne save.

Gaila kareivių:
Galėtų kunigai,
Nors Kalėdų rytą
Ar Velykų vėl sulaukus,
Vyną (velnią)
Ne gerti,
Lieti lauk,
Kad nebūtų karo.

Gaila kareivių...

Atsisveikinimas su sveikata

Skauda galvą ir krūtinę,
Gal jau kepenys sutinę?
Jei sveikatos dar kiek likę,
Alkoholis nesuveikia,
Arsenas nesibaigia:
Ir tabakas ir kava
Garantuoja vėžį visada!

Leta GAUBAITĖ

Pagal išsilavinimą esu filologė, lituanistė. Leidykloje redaguoju tekstus. Esu dirbusi Kūdikių namuose su pamestinukais, ten buvo (ir yra) Gyvybės langelis. Gerą poeziją apibūdinau taip: jautru, gilu, skambu. Ja visada žavėjausi.

Trieiliai

Japonų maniera

Žiema – tai ta pati vasara,
Tik matoma
Pro baltus akinius.

Žiemą
Ilsisi spalvos
Po pusnių patalais.

Dar niekas nepranašauja pavasario.
Tik medžiai sode
Įdubo sniego koriuos.

Pavasario nuojauta
Apmirusių žuvų sapnuose
Po ledu...

Kiek žingsnelių slepia
Balandžių trišakės pėdutės
Ant sniego!..

Ir pakvipo vasaris
Blynų saulytėm
Kaitriom!..

Vieversių pėdutės
Ant kiaušinių
Sugrįžusį pavasarį išduoda.

Angele,
Akmenį risk nuo širdies –
Prisikėlė!..

Girdi? Nakties tyloj
Suskambo pirmasis
Snieguolės varpelis!..

Snieguolių varpeliai dilin-dilin,
Dievo palaimą
Plukdo širdin.

Kai paskutinė snaigė
Paliečia snieguolės varpelį,
Pasigirsta pavasario muzika.

Laša sula iš klevo.
Ak skruzdės smaližės!
Tiek jau to, pasiimkit po lašą.

Žiū – miško nuokalnėj,
Tarp lapų pernykščių,
Žibuolių akelės žybsi!..

Raivosi
Žibuoklė
Žaibo pažadinta.

Žiū – vaikai
Paupy
Ožkabarzdes peša!..

Vaikai apspitę
Sulipusią varlių porą.
– Ai, čia gi vyras su žmona!..

Žiū – daigą išleido
Šimtaskrandis svogūnas
Ant palangės tėvų!..

O, kaip geria akys
Narcizų geltonį
Po bespalvės žiemos!..

Niekas nė nepastebėjo, kaip užgeso
Vos paraudęs hiacintas
Po šalnos.

Kai ankstyvą pavasarį
Daviau kitiems kraujo,
Prisiminiau kapsinčių sulą iš beržo.

Man grįžtant iš Kaziuko mugės,
Po tiltu ižas – širdies atitirpusios luitai –
Plaukė per upę.

Oras prisipildo prasmių,
Sakuroms žydint
Virš upės.

Ir kaip gali negalvot,
Kas žiogą žolėn išleidžia
Kiekvieną pavasarį žalią?..

Velykų rytą rūkas toks tirštas,
Kad net bažnyčios varpai
Jo nepramuša.

Auštant moterys eina aplankyti Kristaus
kapo.

Ant akių užplaukia rūkas – – –
Palaiminti neregiai!..

Nuslinkus debesiui, mėnulio šviesa
Nusileido tiesiai ant lelijos
Užakusioj kūdroj.

Sugirgždėjo naktį šulinio svirtis.
Kibiran įkrito
Mėnulio pilnatis!..

Sena sodyba.
Miegu prie pat atviro lango.
Sapnai kvepia jazminais.

Surinkau uogas nuo žemės
Ir suvėriau ant smilgos.
Nešiu mylimajai.

Žiū –
Rugiai plaukia
Po žvaigždėtu dangum!..

Net akys apraibo
Povui išskleidus
Vėduoklę!..

Jei ir miršta musės
Nuo musmirių,
Tai tik apakintos grožio.

– Musmirė, musmirė!..
Nepravardžiuokit sesės boružės
Taškeliais baltais!

Musmirės miško nemink –
Nemelžtą Dievo karvytę
Dangun skraidink!

Dangus giedras giedras,
Jokio debesio. O kad taip
Mano sieloje būtų!..

Panardinau sielą savo ežeran,
Kad iškiltų lengva – nuodėmės po akmeniu,
Kad iškiltų sunki – išmintis iš vėžlio kiauto.

Žvejoja žvejys
Žuvį-žvaigždę,
Kol saulė uždega žvakę.

Ulbėjo tulpė upėj,
Upėtakio
Bučiuojama į lūpas.

Stebi vabzdys saulėlydį jūroj:
Ar tebeošia giria anapus?
Ar gintarinėm tebeverkia ašarom?..

Rieda ašara
Skrūostu, lūpomis, smakru...
Žemė sūri.

Dega klevų ugnį
Vakaras
Nuogas.

Negaliu nepasiduoti
Chrizantemų liūdesiui
Temstant.

Ant kapo
Šermukšniai pravirko
Eglaitės plaštakoj.

Kai mirusiųjų vėlės
Vaitoja vėjų,
Kapas uždega žvakę.

Ant senelių kapo radau klevo lapą.
Kaip gera gulėt
Po tokiu plačiu Dievo delnu!..

Ilsisi akys
Kaštonų
Po spygliuotais vokais.

Ruduo. Kaip lengvai
Lapai meta medžius
Ir išskrieja su vėju!..

Vėjo išpūstas kiaurymės širdy
Užlopysiu
Šlamančiais lapais.

– Ššš...
Ežys pukši

Lapuose klevo.

Flirtas su rudeniu:
Jis mirktelėjo man
Ruda kaštono akim.

Vaikas su klevo lapu:
Jis veda Dievą už rankos.
O gal atvirkščiai – – –

Vaike, išburk Dievui iš delno –
Lapo klevo –
Kiek metų gyvens.

Rudenį rudos ir baugios
Prasiveria akys kaštonų
Iš žemės.

Dieve, kuriam klevo lape
Nubrėžtos
Mano gyvenimo linijos?..

Daug visokių turėjau karolių.
Bet gražiausi buvo suverti
Iš vaikystės obuolių sėklų.

Gluosni, ką sau galvoji?..
Jau sninga,
O tu dar nenumetei lapų.

Kai prisnigs
Pilną širdį,
Nuotaka virsiu.

Pražydo
Lange
Šerkšno rožės.

Ištirpo
Delne
Snaigių šokis.

Pavirto
Pieno puta
Aguonos.

Štai kur – medžių šakose
Žiemą
Debesys miega!..

Ne tik pelėms baugu
Žiemos naktį
Pelėdoms ūkaujant...

Kelia Charonas apsunkusias sielas į Hadą...
Užtat kaip lengva sugrįžti –
Su negimusiom sielom – tabula rasa!

Mama,
Atverk savo įsčias –
Aš taip noriu gyventi!..

Tolti nuo Langelio su gyvybe
Skubriu žingsniu, vis atsisukant
Ir užsitraukiant dūmą...

O kad ir per Gyvybės langelį
Tas langas
Į gyvenimą!..

**Martyno Mažvydo progimnazijos
Lietuvių kalbos mokytoja**

Edita KOŠINSKAITĖ

Apie save

Kūrybai impulsą teikdavo jausmai, išgyvenimai, gamta. Atvažiavusi į Vilnių užsukdavau į Užupį paklausti, kaip alma Vilnelė, kurios vardą taip slėpingai įrašė rašytojas Jurgis Kunčinas. Laikas neregimai sustodavo... Pamenu, jau tada norėjau čia grįžti ir suvokti visas tarp eilučių likusias paslaptis, kurias rašydami sukuriame.

Kažin,
Ar debesis turi
Charakterį?
O saulė?
Mėnulis?
Dangus?
Šypsena?
O stebuklai maži
Ar turi
Charakterį?
O kažį.

Metai

Viskam ateina pabaiga:
Net medžiui, paukščiui, gėlei,
Bet kai atsigręži staiga,
Dienų nesugrąžinsi vėlei.

O tu norėtum vėl sugrįžt
Ir vėl vaiku pabūti,
Lyg paukštis skristi, lėkt,
Bet tai labai sunku.

Nes metai bėga, skuba ir nelaukia,
Kol būsi pasirengęs tu...
Net paukščiai pavėlavę šaukia,
Kai skristi - per vėlu...

Švakar

slikai nemoka bėgioti
žinau

paukščiai negali skraidyt
atbulom

šiandien vanduo
pradėjo vaikščioti

išsigandau

Neišaik, pabūk dar truputį,
Ant stalo kava neataušo.
Užtaisiau tau pilną puoduką,
Kad kuo ilgiau su manim pabūtum.

Tu prasidedi ten,
kur saulė
pakyla
ir pasibaigi ten,
kur nėra pabaigos.

Po pietų

Rytais paprastai jiedu gerdavo kavą –
baltą su cukrum,
ir du mažamečiai vaikai
garsiai maišydavo cukrų arbatoje.

Gal todėl niekada
nenuitildavo juokas
ir valanda subėgdavo
sekundės greitumu.

Šį rytą sėdi kaip tada,
Tačiau nei vienas jau, nei du,
geria kavą
juodą

vienas viename, kitas kitame stalo gale-
tarsi ketindami spręsti
sunkų
gyvenimo klausimą,
bet nesiryžta, nes
laikas tuo metu numiręs
tarp nepaslankiai kilnojamų šaukštų
ir šakučių,
ir nesibaigiančios
juodos kavos.

mažoje salėje
didžiulis stalas
sausakimša

žmonių daugiau nei kėdžių
kėdžių daugiau nei žmonių

prie stalo sėdėjo jų daug
tūkstantis pažyminių devyni šimtai
devyniasdešimt devyni

klausimai
likęs vienas veiksnys
ir viena aplinkybė
garsiausiai kalbėjo klausimai
pažyminiai ir ne
esantis veiksnys

aplinkybė tylėjo

pagaliau
įeina Sprendimas
visi atsidūsta

nebelieka

vieno veiksnio
ir vienos aplinkybės

*Nesvarbu, kur jie yra. Nesvarbu, kur keliauja.
Kai kuriuos žmones suveda likimas.
Vieną dieną jie susitinka.*
(Claudie Gallay)

Mes susitinkame vieną minutę.
Ar dar susitiksim kada?
Aš pasiilgau gyvenimo,
Kada gyvenimas gyveno manyje.

Ir štai susitinkam po daugelio metų,
Pamatę atpažįstam staiga
Tiriančiai akys klausia,
Kaip gyveni? – Tada? O dabar?

Kalbėti nemėgstu, žinai tai,
Sekundės man gaila pasakot viską
Mėnesio trūktų, nemarinkim laimingo mums laiko.
Pasakok, kaipgi tu?

Viskas kaip tąsyk viskas nuo seno
kai matėmės paskutinįsyk viskas gerai
neturiu ką papasakot
tik

Ilgesys man neleidžia užmigti
ligi šiol pasiilgau tavęs visokio
tavo akių tavo liūdno ir gero žodžio tylėjimo dviese
šypsenos kuri guodžia
nes nėra sunkumų kai kartu mes geriame arbatą ir
juokaujam
tavo pasaulio grožio
ir negimusių mūsų dukrų

Sudeginu,
Suplėšiau,
Išmečiau.

Sudraskiau,
Suglamžiau,
Sumindžiojau –

Kad tavojo vardo
Neliktų:

Nekalbėk,
Netylėk,
Nebūk!

Ryte atsikėliau, perskaičiau
Ne ant popieriaus lapo,
O širdim įrašytą
Myliu.

Apie dviejų žmonių jausmų miestą

taip mylimas
tenai stovėjo miestas
net graudu grožybių ištylėti
esu žiedelis lauko ir lelija slėnio
šiandieną būsiu
trauklapis ant tako

taip rokavos
miesto pastatai ir žmonės
taip rokavosi kiekvienas
miesto turtas
lyg užburtas
gyvenimo nepaprastybių
kol kartą miesto laukus

takus slėnius ir medžius
iššukavo visa griaunantis cunamis
ir kas tiktai buvo gražu
pavertė rūkų rūkais
pavertė niekais
pavertė sujauktais namais
mano, pavertė

tenai nebėra mūsų parko
o Dieve
tenai nebėra ir mudviejų medžio
pažiūrėk
slėnyje nebeliko ir
gražiausiosios mūsų lelijos
ar matai
tenai ir mūsų suoliuko neliko

praėjo metai
gal keli gal daug
aš vis grįžtu
kur žydi mūsų parkas
kur amžinai žaliuojąs mūsų medis
mūsų lelija
suoliukas mūsų

vis grįžtu

- - - - -

o dabar
toks liūdnas mano miestas
tyli, kai važiuoju
norisi sugrįžt ir apkabint kas tik
belikę išbučiuoti noris

ir atiduot atodūsį oran

Oneta LUNSKAJA

Pilaitiškė Oneta Lunskaia – kuria prozą ir eiles. Nemaža jos eilių publikuota Pilaitės poezijos pavasariams skirtuose leidiniuose. Labai dažnai jos eilėraščiai rezonuoja su tokių renginių credo.

Viena graži diena aplanko
Ir nubaudžia,
O žemė mylima
Savin ramiai priglaudžia.
Artojus aplankys, –
Dievulis-Saulė gaudžia,
Giria-Giružė audžia
Iš naujo mus mintis.
Širdelę spaudžia spaudžia:
Kokia ta bus viltis?
Ir viesulai praūžia –
Nusineša mintis,
Išdanko po plunksnelę,
Užtraukia po dainelę,
Iš skambančių pušų
Vėl sukuria šakelę,
Patupdo ant šakos
Po Margają Gegele.
Turėsi pinigų, –
Pašauks atgal į kelią,
Pamos sena ranka, –
Priims svečiu vaikelį.

Kažką gražaus man pasakyk, –
Tu medis iškilusis.
Einu apie tave nesyk, –
Ištversiu ir šį kartą.
Šaknim giliom tu gyveni.
Šakom plačiom skrajoji.
Tai ateini, tai nueini, –
Kamienu suvilioji.
Akim tave apkabinu,
Akim tave paglostau,
Nusišypsau ir nueinu, –

Manęs jau laukia uostai.
Laivai su burėm pakeltom
Į praeitį dangina,
O aš iš delno išskaitau, –
Jie ateičiai mane brandina.

Šeši dešimtukai ant rankų tavųjų
(skiriama John Charles)

Aš toli keliavau,
Bet sugrįžti vėl noriu
Prie tavęs,
O Brangusis žmogau!
Vėl pabūki tu man
Tuo didžiuoju altorium,
Prie kurio aš seniai
Nerami suklupau.
Melsčiaus aš tau šį kartą
Praverdama lūpas,
Išsakyčiau žodžius
Iš širdies gilumos.
Aš toli keliavau, –
Perbridau amžiaus upes
Ir brastoj prie tavęs
Aš tvirtai suklupau.

Nebus mirties
Ir Meilės nebebus,
Nebus jau nieko
Kuom intumeis žavėtis!
Į žemę su trenksmais
Pabirs lietus
Ir laikas kryžkelėj
Nustos savim gėrėtis.
Migla užslinkusi

Į raistą susimes,
Ištvins už šviesmečio
Baltoji mūsų upė.
Ir gimsi tu
Tas įstabus žmogus,
Save į amžius
Drobėm įsisupęs.
Visi norės,
Kad tartum žodį tu.
Bet tu tylėsi
Tylai įsišventęs.
Pakils į dangų
Du balti gandrai,
Palaimins su sparnais
Sparnuotą mūsų šventę.
Sulėks į šventę
Žylantys drugiai,
Skaičiavę žiedlapius
Laukų platybėj
Ir pačirens mums
Sopulingi vyturiai
Sutikdami gimtinėje
Žmogaus didybę!

Su mirimu, su gimimu
Iš ryto atodūisiais giliais
Vėl keliasi žmogus.
Ir regis, jam dangus dar neprašvito.
Ir, regis, nieko gero jam daugiau nebus,
Suglostęs plaukus pažvelgia į kelią.
Ir dairosi kampe terbos,
Benamis savo namuose, savų šunų applotas
Žmogus iš kaimo gūdumos
Nuo metų samanotas,
Šunelį nuo grandinės atrakina,

Uždaro namo langines,
Kryželį ant savęs pasikabina –
Ir savo našta į tolimas šalis jis išsineš,
Kur jo seniai jau niekas nebelaukia.
Savoj šaly jam vietos nebėra.
Rugiai seniai laukais neplaukia.
Įdubę debesys ties daržine sena.
Suklipęs stogas prašosi pagalbos,
Užžėlęs takas – dalgio paramos.
Ar būtų dzūkas, ar suvalkas, –
Sūnus pasmerktas Lietuvos dalios.

Prasiveria Dangus –
Mėnulis baltas guli
Ir porina karštai
Jis pasakas senas.
Kas gimęs iš Dangaus,
Tas laimės taurę turi,
Kas gimęs iš gelmių, –
Pasielt norės Mėnulį.
Nusijuokiu smagiai, –
Delnais suglostau plaukus
Ir nieko nesakau,
Tas pasakas subraukus
Į spindinčias akis ir
Karštą laikui širdį,
Ar kas mane supras,
Jei pasakų negirdi?

Dorybės tiesę paveja mintis.
Augina džiaugsmą,
Sveiką vaiko kūną.
Dar vakar čia gyveno praeitis,

Šiandieną ateitis žmonijos semia
Pragaištingą liūną.
Žaizdas mazgoja švenčianti minia,
Suvilgius rankšluostį žolėj rasotoj.
Kas buvo, – neatšauksi jau, deja.
Pabūsi dabarty – išvengsi liūno.
Rugių rasa vėl kūną apšlakstys,
Susems tave į savo vandenyną.
Nuneš banga, vilnele nuplukdys,
Nuneš tave – tvirtai prie svirno pastatys.
Duris pravers tau Motina Sena,
O Tėvas dar plačiau duris tau atlapoja,
Prie stalo pakviečia prisėst žila ranka,
Prie stalo ta pati minia tave akim sekioja.
Atleidi jai, nusilenki žemai.
Išmokė ji tave žmonėms tarnauti,
Ir šventė skleidžianti žeme aukštai
Pati didžiausia tavo šventė.

Nubrauk į šalį nuo akių užuolaidas.
Panirk raistan saulėgražos akim.
Ir būsi savyje didžiulis ametistas
Nuo piršto žvelgiantis langan.
Nustos pasaulis slogiai raibuliuoti.
Banga prieš žvilgsnį išsities.
Ir būsi vėl gyvenimo ragavęs,
Atklydęs žemėn iš vasarvidžio žvaigždės.
Rasa nulenks gėlėtą savo galvą.
Silpnybių jūros šildys tau kulnis.
Save atgal gyvenimas pagauna
Šviesa jaukia plasnoja žvilganti širdis.

Poetas kurs poeziją iš laiko,
Pridėjęs žiupsnį tvaiko šilumos.
Ar mus dar žemėje ašis palaiko?

Juk trūksta meilės, ilgesio, darnos.
Pabjurę dienos džiaugsmą surakina.
Ištaško posmai rudenio žodžius.
Nukrypsta gatvės, – jas šaligatviai išvaiko,
Neužvažiuoja tiesiai ant galvos.
Prikandęs pypkę kaip liežuvį ilgą
Poetas šildos žemės spinduliuos
Ir mintį kaip gyvenimą suraiko,
Su tais, kurie seniai ant seklumos.
Pabersiu grūdą – puotą suvaidinsiu.
Sulėks balandžiai laimę suburkuot.
Paimsiu šluotą – šitą žemės laiką.
Šventimą ilgą reikia apribot!

Galbūt pabūsiu.
Galbūt išeisiu.
Ištiesiu atmintį
Pavaikščioti žeme.
Ir savo meilę
Būtimi nuteisiu.
Ją apkabinsiu,
Pavaikštinėt išleisiu,
Pati ją seksiu
Iš paskos – nedrąsiai:
Lėta žingine.
Nors traukiniai gesina
Laimės šviesą,
Pypsėdami akim
Palaimos bučinių.
Sustosiu aš prieš juos –
Juos pakutinėsiu.
Ištarsiu:
Dar gyvenimą
Karštai myliu.

Giliai širdy liepsnoja mitų upės.
Šiūruoja aukurėlis smilkiny.
Brendu, plaukiu gyvenimu lyg jūra,
O dienos tolsta sprindžiais atspindy.
Žinau, tuoj pat išnirs Mėnulis baltas.
Pasisūpuos pragrojęs dūdele.
Giliai širdy liepsnoja mitų jūros.
Kas užgesins?
„Vanduo..., vanduo..., vanduo“, –
Girdžiu atsakymą iš jūros.
Brendu sapnais:
Gyvenimas ne nulis.
Gyvenimas dar drėgstantis
Ir kabantis mėnulis,
Gitarą barškina pargriuvęs patvory.
Giliai širdy liepsnoja mitų vandenynai.
Laivelis plaukia...,
Plaukia sodų atminty.

Ach tos alyvos alyvos

Kaip alyvom sninga.
Kaip alyvom lyja.
Koks kvapus subėgęs
Mirgantis medus.
Vėjais iškaišytos
Šitos deivės žydi.
Žydi jom nušvitęs
Spindintis dangus.
Meile išrašytas
Sodas palei kelią
Vėl apdovanojo
Suokiančiais žiedais.
Klupiu kaip prieš dievą
Sieloj išsirengus

Su viltim didžiąją –
Jis ir man atleis:
Už alyvų kvapą, –
Jis krūtinėn žengia – ,
Vaiko iš širdelės
Praeities naktis.
Atspaudą kaip ženklą:
Apgaulingo laiko,
Žaltį geležinį – ,
Tuoį diena nušvis.
Ir atvers man rytą,
Ir atvers man dieną, –
Juos apkabinėsiu
Žemės geiduliais,
Palei kelią ramų
Vėl alyvos žydi,
Keri mano kūną
Savo spinduliais.

Triptikų ratilai

Įvadas. Švytuoja laiko kibirkštis
Į mano baltus smilkinius –
Išdegins ji plačias marias,
Atvers didybės dugną.
Prabėgs mintis, juo prašuoliuos,
Pabals, nežymiai pažaliuos,
Nutvers ant kaklo, pakuždės:
„Esi iš blėstančios žvaigždės
Ir tavo smiltimis daigiom
Jos išrašys likimą tavo“.
Perbrauksiu žvilgančiu pirštu,
Nenulaižysiu, nes šlykštu, –
Nuplausiu šiltu vandeniu,
Patrinsiu kvepiančiu muilu,
Pasirašysiu tik žvilgsniu:

„Esu ne jo tikroji šeimininkė.
Žingsniuojau aš kitu keliu,
Aplenkdamu ratu ne savo linkį.“
I dalis. Atsigrėžk, atsigrėžk,
Mikalojau šventasis,
Į vingiuotus gyvenimo vingius!
Pažiūrėk, pasvarstyk, atsakyk:
Ar gyvenimas vingiais sustingęs?
Gal esu aš Gyvenimo upė?
Ar lakumą pamiršęs Gyvsidabris?
O gal Vėjas?

Jį laikas kūrena
Ir išmėto po posūkių linkius?
II dalis. Tie ratai esti sunkūs, –
Kaip žemės atnašai.
Sparnus padovanoja:
Iš aukšto pamatai:
Vingiuoti, ketvirčiuoti
Susikerta laukais,
Kaip vėjai sužvejoti
Po atvirais langais.
Pralįsti, praropoti
Visuomet jais gali,
Jei moki atsistoti
To lauko vidury...

III dalis. Ir keistas tas žmogus, vaidinąs šventenybę,
Aplėbiančias laukus kaip slaptą kasdienybę,
Ir žiūrintis į ją per siaurą siaurą juostą
Ir tariantis žodžius: neva tave paguostų.
Jis atveria landas visatos parazitams,
Ir sako, kad neva: tavieji broliai baldos.
Tai pats siauras duris plačiai tu jiems atvėrei.
Esi jiems švyturys – didysis vargo gėris.
Nebegali dejuot – turi ką atiduoti
Ir auką savyje iš žodžių sudėlioti.

IV dalis. Aš toks mažas mažytis žmogelis

Savo galvą į debesis kėlęs,
Apsidengęs save tik pagalve,
Kibirkštėlę širdelėj įskėlęs,
Vis dairaus ar išaus man dar rytas?
Ar sutiks mane čiulbantis choras?
Kas prieis, apkabins ir paliudys:
Aš esu tas žmogelis dar doras?
Sumokėjęs laiku pinigėlius už duonytę,
Už pieną, už orą,
Po kaldra galvą pakišęs
Aš žiūriu į tuštėjantį miestą.

V dalis. Gal bijo?

Gal atrodo, – seniai jau išprotėjus:

Neturi savo puodo:

Ten vėjai kutinėjas.

Šiaurinis vokus šiausia,

Pietinis petį lydo,

O Vakarinis maudos

Ant vidurio lemties,

Rytinis dantis gliaudo.

Kiek šiukšlių pripustyta!

Iš mažo mažo šiaudo

Pasaulis surėdytas.

Užtektų vien degtuko,

Ir pelenais pavirtęs

Gyvenimas Nykštuko

Ir visos laimės svirtys

Ant žemės suguldytos –

Ankstyvos pupų mirtys –

Dar nesulaukus ryto.

VI dalis. Suartos akimirkos siekia padanges.

Galvoju, ką sėsiu žiemos vidury?

Nusėda gyvenimas pilkas palangėj.

Toli aš toli nuo dienos sukurių.

Gyvenimą rožina pigus internetas.

Elektra brangi, o diena per trumpa.
Pagriebia už lango tėkmės arbaletas
Ir vėl aš gyvenimo pilko audra.
Išlysiu ledais ant šaligatvio balto.
Pėdas numazgosiu sugrįžus namo.
Ir būsiu savy kaip vazonas ant lango,
Pageltęs nuo saulės ir žvilgsnio dangaus.
Gal jis atgaivintų dienas tokias ilgas ir trumpas
naktis?

Bet taškas padėtas ant žvilgančio kampo, –
Per stogą nelyja džiaugsmingas lietus.

VII dalis.

Brangusis, jau daugiau neskrisiu, –
Šitiek amžių juodvarniu lekioju.
Virš laukų, virš sodų sparnais
Aš žemę peržegnoju.
Kyla rugio stiebas – Joninėm lašnoja.
Baltas baltas žiedas lapais suplasnoja.
Paslaptį didžiausią Nakčiai dovanoja.
Ją giliai nešioju akyse paslėptą.
Gali ji atstoti tarp erdvių net lieptą,
Už kurio gyvybė niekada nemiršta.
Ten vien sodai žydi.
Nuo šviesos ten tiršta.

VIII dalis. Kovas – Paukštis, Rytprūsiais išprusęs,
Krapštosi aplinkui, – ieško lobio.
Rožės žiedlapius pamerkę stovi,
Tarsi juokias, tarsi verkia.
Nesmerkiu aš jų smulkaus jautrumo.
Rankomis paglostau jų kojas.
Kraujas – žalias rožių kraujas
Man pilkas gyvenimo jėgas atstoja.
Atsistoju, jo atsigeriu išaušus.
Širdį savo rytmečiams ramiai aukoju.
Kovas – Rytprūsiais išprusęs paukštis,
Kilti kilti man tik moja moja.

IX dalis. Ir vėl kankina mus šviesa.
Vėl kylame, vėl leidžiamės.
Pagrobia valandai tiesa,
Kurioj visiems atleidžiame.
Neblogas atleidimas tas:
Sulygina su Dievu.
Jis atveria tikras dausas,
Auginamas tikėjimu.
Ir kelias lanksto minutes,
Suaizo jas į šipulius,
Ir pažinimas: „Esi tas“, –
Seniai visiems pažįstamas
Aplanko kūno ląsteles.
Ar gali būti dar daugiau,
Kas širdį pakylėja?
Didžiulė laimė būt žmogum
Didžių vardų alėjoje.
Ir vėl kapstau žalias akis, –
Ne svetimas – savąsias.
Tiek smėlio prinešė Lemtis, –
Gal ten ir auksas rasis?
Paskendęs miestas
Praeitin šaligatvius dėlioja.
Kapstau nuo amžių užverstas akis,
Praamžiui dėkavoju.
Akis turiu labai plačias.
Ten sutelpa tiek smėlio.
Ar ekskavatoriai iškas?
Ar reiks prašyti žemės vėjų?
Išneš mažučiais nešuliais
Kaip brangias aukso smiltis,
Paverst grynaisiais pinigais,
Kad kūną išdabintų.
Užlipt aukštai ant pakylos
Su užgaidom derėtų ir
Savo nuosava šneka pasaulį pakerėti.

X dalis. Kiekvienas su savo tiesa

Ropoja į mano plačią širdį.

Ausis griuvėsiais užversta

Tik garsiai savo tiesą girdi.

Tokia sena žmogaus dalia –

Kitų tiesom pasėja mirtį.

P. S. Ryto žolės tokio gražios visos.

Tokios laibos laibai šmirinėja,

Ir pasaulis ratais pasistiebęs

Ant apverktų ražienų

Kaip Bernelis apie Mergele

Vėjais šokinėja.

Dangus vėl verkia.

Nori daug rasų pasėti.

Ką gali duoti verkiantis dangus?

Vien liūdesį, sijojamą per rėtį,

Pasiūlymą su juo pasiderėti,

Išlošti giedrą –

Neapsems žmonių.

Ir vėl lietus.

Vėl gatvės maudomos

Lyg būtų nesiprausiosios seniai.

Širdy sukrunta trumpas apmaudas:

Jei giedrą dangų pamatai.

Norėtusi ir tau pašildyt šaltas kojas.

Ištiest rankas link saulės spindulių.

Atvert akis į stebintį praeivį

Su rankose kavutės puodeliu.

Ir vėl aš pabuvau pasaulyje keistokame,
Kur nieko padoraus,
Kur viskas melu dvokia.
Ar nepavargo čia gyvent kitokie
Išsiverčiantys akis į savo juodą sielą?
Sušukti noriu aš, kad jie girdėtų:
Ar jaučia savo gėlą?
Gal akmenys pilki širdelėse užstrigo?
Tokie nežemiškai šalti šiltoji žemėje jie liko.

Jausmai manieji atsivėrė-užsivėrė.
Asfalto gatvės gėlėms apsibėrė.
Einu gatve, lenkiuosi iki kojų
Ir savo meilę gatvei dovanuju.
Jinai viena pažįsta mano meilės šventę
Ir mano žvilgsnis išmatuoja savo vertę.
Vertė didi, kiek apglėbiu ją glėbiu.
Lietus upeliais šluoja meilės didį.
Plačioji gatvė meilės jiems pavydi.
Sustokit šluoti mano meilės plotus,
Palykit rytui samanom nuklotus.

O mano knygos,
O baltumas mano
Vis skleidžias,
Noksta ryto alpume.
Prašoku vieškelį:
Vyžotą-garbanotą,
Išaugusį Kalėdom netikra eglė.
Surištas miestas ilgesio kolonom,
Nuplautas lauko gniaužto sūkurių.
Prapuolė autobusas.
Nuvažiavo.
Nuslydo grumstas aukso trupinių.

Tik vienas haiku

Kankinkite mane menu, – esu aš Mazochistas,
Gyvenimas mainais man ant speigų,
Lengvai sušoktas mano laimės tvistas.

Irena MACULEVIČ

Irena Maculevič (Maculewicz) entuziastinga paties garbiausio amžiaus Pilaitės poezijos pavasarių dalyvė ir jiems skirtų leidinių bendraautorė nuo 2008-ųjų. Nuo pat jaunystės iki šiol lankoma mūzų. Rašo eiles lenkų, rusų ir lietuvių kalbomis. Ji – bardė (bardas: kuriantis muziką pagal savo eiles ir dažnai pats jas atliekantis). Visą gyvenimą dirbo vokiečių kalbos mokytoja Latvijoje. Jos posmai publikuoti Daugpilio laikraštyje. Po Nepriklausomybės paskelbimo persikėlė gyventi į Lietuvą. Įsikūrė Pilaitėje. Jos eilės, tapusios giesmėmis, amžinųjų vertybių, gyvenimo prasmės motyvais, skambėdavo keliuose katalikiškose bažnytelėse, kuriose vargonavo virš dešimt metų. Pastaruoju metu, jei ne sūnus Česlovas, tai anūkai atlieka Irenos Maculevič kūrybą. Pasiklausti anūkų: Natašos ir Atrūro atliekamų Močiutės giesmių galima čia: <http://youtu.be/q4viYVPvKDU>.

Szczęście

Muz. i sl.: Irena Maculewicz

1. Kaž - dy czło - wiek pra - gnie szczę - ścia, kaž - dy żą - da byt szczę -

5

śli - wy, byt szczę - śli - wy, byt szczę - śli - wy.

2. Szczęście daje wielką Miłość
Boga Ojca i Chrystusa. (2 r)

3. Jezus Chrystus oddał życie
Za grzeszników cierpiał bóle. (2 r)

4. Pięć tysięcy i czterysta
Osiemdziesiąt ran bolesnych. (2 r)

5. Kto odczuwa Boskie rany
Jest od złego ochroniony. (2 r)

6. Kto spólczuwa Jezusowi
Ten i będzie nagrodzony. (2 r)

7. Co poprosi to oczyma
Abyś mógłby byt szczęśliwy. (2 r)

8. Miłość Boga działa w ludziach
Szczęście daje dar miłości. (2 r)

9. Podzielona miłość bliźnim
Daje radość, daje szczęście. (2 r)

Laimė

Irena Maculewicz

1. Lai - mės trokš - ta - me kiek - vie - nas būt lai - min - gu tai sva -

5

jo - né, tai sva - jo - né, tai sva - jo - né.

2. Laimę neša Dievo meilė
Jėzaus Kristaus, Dievo Tėvo. (3kartus)
3. Jis gyvybę paaukojo
Kantariai Jis už mus kentėjo. (3kartus)
4. Penkis tūkstančius su viršum
Jis žaizdų už mus mokėjo. (3kartus)
5. Kas žaizdas tas išgyvena
Tą nuo pikto saugo Dievas. (3kartus)
6. Dievo meilė dovanota,
Kad priimtume kiekvienas. (3kartus)
7. Kai dalijamės ta meile
Mes ir tampame laimingi. (3kartus)

Najświętszy Boże

Muz. i sl.: Irena Maculewicz

Naj-święt-szy Bo - że, Ty mo - je ży - cie,

7
Ty mo - je ży - cie i wiecz - ność.

12
Ty mo - je wiecz - ność i mi - łość, i mi - łość.

Najświętszy Boże, Ty moja mądrość,
Ty moja mądrość i światłość.
Ty moja światłość i radość, i radość.

Najświętszy Boże, Ty moja droga.
Ty moja droga i wierność.
Ty moja wierność i szczęście, i szczęście.

Vanda SAKALAUSKIENĖ

Pilaitiškė Vanda Sakalauskienė studijavusi geofiziką Maskvoje, Lietuvoje savo akiratį praplėtė pozityvioje psichologijoje, meno filosofijoje ir teorijoje. Ji taip pat ir keramikė, ne vienerius metus mokiusi vaikus šio meno. Vanda Sakalauskienė beveik visuose Pilaitės poezijos pavasariuose ir vakaronėse savo posmus išdainuoja. Taigi ji bardė bei į Pilaitės himną pretenduojančių eilių ir muzikos autorė (himnas atliekamas pritariant sūnui Jonui Sakalauskui, Vokalinės grupės „El fuego“ nariui – nuo šių metų paskirtas eiti LNOBT generalinio direktoriaus pareigas – čia: <http://www.youtube.com/watch?v=VDUDeKdloFs>).

Kvepia prisiminimai drėgna laukų žole,
Vienišo paukščio riksmu aštriu
Paskendusiam kažkur rūkuos šile.

Žiūri mėnulio akys
Dangaus žvaigždžių erdvėj –
Tirpsta gyvenimo menkutė žvakė
Galingo laiko neramioj tėkmėj.

Negaliu, oi negaliu
Tikrai aš negaliu mylėt be skausmo
Nei prie širdies, nei prie širdies karštai karštai
Laimingą ką priglaust.
Žaizdą netekties juodos
Ir aitrų pažinimo jausmą
Priimu kaip brangią dovaną,
Kaip dovaną virš mūsų plytinčio dangaus.
Ašara, tik ašara sūri sūri –
Jinai kaip rūdys ėda.
Ji tarsi aštri karti druska nusėda manyje –
Virsta nemiga ilga, mintim sunkiom atbėga.
Nemigo ugnim juoda liepsnoja naktyje.

Žaidžiu ugnim juoda,
Žaidžiu dangaus žvaigždėm.
Nuoskaudom tarytum kaktusas aštriom
Iššaknijusiom giliai kančiom.

Negaliu, oi negaliu
Tikrai aš negaliu mylėt be skausmo
Nei prie širdies, nei prie širdies karštai karštai
Laimingą ką priglaust.
Žaizdą netekties juodos
Ir kartų pažinimo jausmą
Priimu kaip brangią dovaną,
Kaip dovaną virš mūsų plytinčio dangaus...

Rūta SUCHODOLSKYTĖ

Rūta Suchodolskytė – iš Trakų kilusi poetė, dviejų knygų „Susitarimas kvėpuoti kartu” ir „Namai jazminų akimis” autorė, pilaitiškė nuo 2015 metų, dabar dirba mama. Kelių Vydūno draugijos stovyklų dalyvė, skiria eiles bičiuliams vydūniečiams, esantiems šiaurus ir jau, deja, anapus.

Vydūniada

Paprastai žmonės tiki, jie esą tai kas vykina kokį nors darbą, o todėl vienas vadinasi mokytoju, kitas rašytoju, trečias gydytoju, ketvirtas kurpiu ir t.t. O taip vadindamiesi, niekas neatsimena savo asmenybės. Toji visai kita kas yra negu žmogaus darbas. Į ją tikrai pažvelgdami, numanome, kad ji yra slėpinys. O žmogui priderėtų šitą slėpinį iširti." Raštai, II d., 7-8 p.

Vydūno dvasia
plevena ore,
jai dūzgia
vegetariškos sielos.
Bičių pavėsy
palinksta liepa žalia,
šakomis palapinę ji siekia.
Čia dainuoja balsai,
šnekučiuojas ramiai –
laukia maži ir dideli darbeliai:
Klaipėdoj* – paminklo atmintis,
Žemgulių kiemo rūsys,
kapinaitės moja iš tolo.
O gandrų klegenimas linksmas
į Jankaus muziejų nusineša aidą.
Nukrenta vakaras,
tvenkinio merktas akis,
į paveikslų sodą
rūkai nusileidžia.
Tik dailininkas
nerimsta antai,
daržinė – jo kūrybos namai,
tepa sluoksnį
pro muzikos garsą.
O poezijos žodis
nusklendžia gandro sparnu,
palypėja į ąžuolo šaką,
nuo Rambyno ramybės
ligi Nemuno juostos
pro spindulius
debesys šneka.

**Tuo metu tartasi, kur statyti paminklą Vydūnui: Klaipėda buvo vienas variantų, bet vėliau pasirinktas Kaunas.*

Kas yra mintis?

Zeniui Jurgelaičiui

Kas yra mintis?
Dūžis širdies,
paukščio skrydis
ar patvinus upė?
Kas yra mintis,
ar tai paslaptis,
kur motulė
liūdesėlį supa?
Gimė ji maža, basa, alkana,
plonyčiais pirštukais.
Kas yra mintis,
nurašytas obuolys,
kuris žodyje
pavirsta į graužtuką?
Sėkla jo išdygs
ir vėl iš naujo
žemėn kris,
taip sugrįžta ji ir sukas.
Gal minties nėra, ji visai tuščia,
erdvė jausmams ir ištiptukams.
O minties tąsa – erdvi tuštuma,
semia iš tylos ir giedojimo paukštukų.
Tik mintis mana, laisva lyg daina
plasnoja toluoj nesudrumsta
ją minančio žmogiuko.

Genties

Bandau laikytis sapno
atstumo
atskiriu save
nuo savęs
laumžirgio trimis sparnais
irkluoju
po užmirštą
užkalbėjimų ežerą
vanduo
žuvis
akmuo
ir duona
laužiama
senelių apleistoje sodyboje
krantas senai nusavintas kaimynų
ir pirtis nesama
kurioje galbūt pirmą kartą
suklykė vienas iš trijų vaikų
ruduo lapų kąsniais
žiema šerkšno pirštais
pavasaris žolynų durklais
vasara lelijų gurgždėjimu
sugrąžina prisiminimus
apie gentainius iš motinos pusės
jų pomėgį mėlyniauti, rinkti voveruškas
jų pailgintas balses, dainingų balsų pamaldumą,
vieningą pasipriešinimą plintančiai
raudonosios imperijos dėmei.
Paskutiniai mohikanai
Už praplėsto voratinklio
kiek daug jūsų sugulę
po dangaus šviesulius
siekiančiomis šaknimis.
Jau daugiau negu šiapus
anapus.

Šv. Jonui Nepomukui

(koplytstulpis senojo turgaus aikštėje Trakuose)

angelų akys
žiūri pro tavo akis
kai gelbėji skęstančius
ir ne tik
visai arti
pajusti gali
sparnų krebždesį
prie sapno slenksčio
vitražo spalvotam
fragmente
kur trūksta
rankų šiltų
nubraukti ašarą
nuo skruosto
užgesinti liepsnas
išgelbėti plakančią širdį
kur vandens
tik po gurkšnį
kur dviese
dalinasi duona
sekmadienio minčių
švelnus prisilietimas

sniego angelai
ant šiltos žemės
kvepia
pavasarinėmis
gėlėmis
jie išeina
užleisdami vietą
drugiams ir lelijoms

mes esame žmonių žvejai
o visos žuvys
išplaukė į lietų
dabar jau nebežinau
jei tikėčiau
tai tikrai galėčiau
tinkle undinę
nusinešti per vėtrą
šlapiais sparnais...

Lida TAMULEVIČIENĖ

Pilaitiškė Lida Tamulevičienė – viena ištikimesnių ir aktyvesnių pilaitiškų poezijos pavasarių dalyvių. Jos eilių galima aptikti ne tik Pilaitės giesmininkų posmų rinktinėse. Retsykiais savo poezija pasidalina ir Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto, kurio bibliotekoje dirba, laikraštyje „Acetonas“. Lidos eilės paprastos, bet visada gyvastingos ir aktualios. Jos apie nepaprastą paprastą gyvenimą.

Akimirka

Užmerkia žibintai akis
Ir miestas tarsi aklas tampa.
Tik varnų naturmortai ant šaligatvio,
Tiktai alyvų kvapas,
O žemė po lietaus skaistybe kvepia.
Šita akimirka tokia trapi ir laikina
Kaip duonos trupinio, ar gervės klyksmo,
Žmogaus gyvenimo kaip akmenėlio
pavargusio Dievulio saujoj.

Kai Mažvydas raides išbarstė –
Įgijo jos savus gyvenimus.
Pirmiausiai daugelis bažnyčion bėgo –
Su pasakom ant krosnies lipo.
Už stalo sėdosi kartu kada žmogus
Palinkęs savo vardą rašė,
O paskiau tėvynės.
Šalia sėdėjo prie
Antano, Jono, Juozo ir Kazimiero
Iš metų į metus tautos sargyboje.

Nematomas, negirdimas,
Toks mylimas,
Dar neliestas, tik juntamas,
Toks laukiamas ir išsvajotas,
Iki gaudumo artimas,
Mažytis želmenėlis
po moters širdimi.

Dalia TARAILIENĖ

Dalia Tarailienė nuo 2006-ųjų metų aktyvi poezijos pavasarių Pilaitės miške dalyvė, jiems skirtų leidinių bendraautorė ir nepakeičiamą tokių švenčių vedėja. Ji taip pat ir ne vieno po Vo „Pilaitės bendruomenė“ stogu gyvuojančio Liaudies teatro pastatymų scenarijų autorė ir režisierė. Vienas jų – epinė drama su plačiais poetiniais intarpais (prieinama internete: <http://www.youtube.com/watch?v=Z2gZ-TeOaic>). Pagal išsilavinimą – germanistė, tad meilė literatūrai neatsitiktinė. Jau išleistos pasakaitės vaikuiams ir trys poezijos knygelės.

Keistas susitikimas

Išeinu iš namų. Toks gražus gegužės rytas! Prie durų šlama svyruoklis beržas. Jo šakos švelniai paglosto mane, praeinančią. Ir aplanko mintis, kad tai KAŽKAS mane paliečia... Tas Kažkas tarsi lydi mane ligi pat Vydūno gatvės.

Skubu į biblioteką. Šie metai, juk skirti mūsų garsiam filosofui, lietuviškos dvasios žadintojui Vydūnui. Tad gera proga prisiminti ir pasigilinti į jo išsakytas mintis, sudėtas nuostabiuose veikaluose.

Ant suolelio matau sėdintį vyriškį. Nejaučiu, kaip prisėdu šalia. Ir, o stebukle, čia sėdi, nepatikėsit – pats Vydūnas!

Pasitrinu akis, bet vaizdas neišnyksta ir vyriškis, maloniai nusišypsojęs, pasisveikina. Aš taip pat ištariu:

– Sveiki. Kaip nuostabu Jus čia sutikti?

– O Tamsta mane pažįstat? – klausia maloniai nustebęs. – Aš tai Tamstos lyg ir nesu pažinęs?

– Mes Jus vis pažįstame! – su pasididžiavimu tariau.

Jo akyse matau dar didesnę nustebimą. – Tai kada buvome susitikę? O gal Dainos mylėtojuose dalyvaujate?

– Taip. Dainą tikrai labai mėgstu. O gyvenu aš Bitėnuose...

– Kur? Bitėnuose? Prie Rambyno? – vyriškis net pasikelia nuo suolo.

– Ne, čia pat, Pilaitėje. Yra tokia gatvė, Bitėnų. O šita – Vydūno vardu pavadinta,— nusišypsau ir rodau lentelę, pritvirtintą prie namo sienos. – Čia visa Mažoji Lietuva, su savo garsiais žmonėmis ir garsiąja istorija apsigyveno...

– Mat kaip?... – nustebęs svajingai dairosi aplinkui. – Net nebūčiau patikėjęs, kad bus toks laikas, kai net gatvės šitais, lyg ir nežymiais vardais vadins...

Dar kartą nusišypso. Pasiima šalia gulintį plačiabrylę skrybėlę.

– Taigi, gyvenkit sveiką gyvenimą, dvasiškai sveiką. Vienovėje su gamta. – Pakyla nuo suolo, mandagiai nusilenkęs dar kartą nusišypso ir nueina.

O aš sėdžiu ir nesuprantu, ar tai buvo miražas, ar laikas pasuko savo rodykles atgal...

Jei kam papasakosiu, niekas nepatikės. Tiek to... Bet man širdyje gera, kad Vydūno gatvėje sutikau patį Vydūną!

Gyvenimo filosofija pagal Vydūną

Vis dažniau ir dažniau susimąstau –
Koks balansas tarp tikro, Viešpaties sukurto pasaulio
Ir žmogaus, taip pat Aukščiausiojo į Gyvenimą išleisto?

Koks ryšys tarp Dangaus ir Žemės,
Dienos ir Nakties? Tarp medžio ir paukščio?
Tarp žmogaus ir žmogaus?!

Koks santykis žmogaus su savimi pačiu??
Kiek į save įleidžiam švarių, tikrų, neiškreiptų minčių?
Juk jos formuoja mūsų stotą, veido išraišką?

Gal dėl to dažnai esam palinkę ir susiraukę?
Ne dėl vargų naštos, bet dėl minčių netyrumo...

Apsivelku rūbą – švarų, tvarkingą, žiūriu, kad nebūtų
išvirkščias...
(O, kaip dažnai mes vaikščiojame išvertais drabužiais, išversta
siela...)

Pasiimu pintinę, sutiktom mintim susidėti,
Ir Vydūniška dvasia apsisiautus išeinu ieškoti TIKRUMO –
Gyvenimo filosofijos.

Dvasinė vienovė

Ach, dega manyje Pasaulio gaisras!
Liepsna jo veržiasi į smegenis, į širdį.
Jaučiuosi tarsi būčiau mažas vaikas.
Kuris tik mokosi gyvenimą pažinti...

Tikra tiesa juk slypi kasdienybėj,
Visai šalia, – gamtos mums dovanota.
Tad privalau uždegti savyje galingą viltį,
Kad ir Pasaulio kelyje galėtume tvirtai žygiuoti.

Suprasti kitą, jausti žemės trauką,
Ir nepaklysti tarp painių jausmų verpetų.
Turėti savo žvaigždę kelrodę ir tvirtą atsvarą,
Kad ir gamta su mumis vienovėje gyvena.

Algirdas VASERIS

Algirdas Vaseris – pilaitiškis, žurnalistas, prozaikas ir poetas, daugelio Pilaitės poezijos pavasarių dalyvis ir jiems skirtų leidinių bendraautorius. Gyveniman palydėti 5 romanai, 1 apsakymų ir 2 poezijos knygos: „Vakarinio dangaus pakrašty“, „Pakeliui į Mosėdį“. Jo eilių galima aptikti solidžiuose literatūros laikraščiuose ir žurnaluose. Eilėraščių pakaktų dar ne vienai knygai.

Atkurtos valstybės šimtmetis

Pašlovinta darbais ir žodžiais –
Netveriu iš džiaugsmo.
Gyriaus ir išdidus atrodžiau:
Nestabčiojant dar didesni užaugsimė.

Per stebuklą šalis išlaisvėjo,
Kaip nebūsime reiklūs.
Kas iškovota, nepaleisime vėjais,
Apsiginsim prireikus.

Tu rūpestis mūsų nesenkantis...
Plušėt dėl Tėvynės nėra per sunku,
Kai jaunatį žada delčia.
Sutinku:
Mes tylu tyliai senstame,
Bet ir likti norim
Per amžius čia.

Potvynis – atoslūgis

Kuriam nebūna:
Įkopsiu nepavargdamas
Į bet kurią viršūnę,
Tarsi kieno apduotas,
Ir kalnui savo vardą
Negailėdamas duosiu.

Vos pradėjęs, grįžtu:
Kiek ten tos jaunystės,
Belaukiant vestuvių,
Jei dar liga nelemtoji...
Amžinybe,
Ar tai tu,
Prie širdies sustojusios?

Pavirkavimai

Jau tos mano jaunos dienos
Pramaišiui su baime:
Aistrų ugnis užges nepanaudota,
Ir kas benorės pelenuose sušilti.

Pati kalta? Kodėl jau taip?
Kad ne lengvabūdė?
Ne valtis beirklė,
Nerandanti kam pasisiūlyti.

Na, gerai – bučiuosiu
Visas pasitaikančias varles,
Bet ar savo princą rasiu?

Ką, lemtie! Ko tyli?

Matyt, aš tave pričiupau,
Prikįšamai rodydama: laimę
Nevykusiai dalini,
Tarsi bananus sveri svogūnų kodu
Ir tau... nieko?

Džiunglių beždžioniukas

Matau, kad šito vaismedžio
Kamienas skaudžiai dygliuotas,
Visgi pabandysiu.

Vos pusę aukščio tęjveikus,
Ėmė drebėti pakinkliai,
Ir dyglis pasitaikė kaip reta aštrus:
Ai, sugrįšiu vėliau kada.

Inkščiau, inkščiau ir nušvito:
Palauksiu, kol vaisius pats nukris.
Tiktai kad žinotumėt
Kaip laukti sunku.

Palengvėtų užmigus,
Bet miegas toks nedraugiškas –
Klaidžioja kažkur nemačiomis,
Laukti nepadeda.

O kiek tokių,
Nenorinčių kartu išdykauti.
Ir kodėl taip,
Žydro dangaus lopinėli?

Žerplėjanti anglis

Nesu pasipūtėlė, tik dailiai nuaugusi,
O uždegta noriai virpuliuoju orą,
Skleidžiu savo karštį,
Kuris, manau, yra amžinas.

Dabar privalau atsikvošėti:
Kas kad šokčioju dar liepsnelėm,
Jeigu jos bemat nugrimzta
Į vidinį kiemelį atokvėpiui.

Taip ir dvėsuoju leisgyvė,
Pelenu dengiuosi, o ir mano amžius:
Lyg ir baisu kiek
To artėjančio žūties kartumo.

Pagelbėki nors tu, vėjau,
Atsidūsėdamas: tegu ir trumpam,
Vėl regėsi mane nuraustančią,
Skaisčiai blėsuojančią, gyvų gyviausią.

A, ir tu nebesitiki nieko
Iš mano blėstančio buvimo.

Plaštakės rūpesčiai

Plazdenu kiek galiu,
Rūpi, ką jaučia viršūnės,
Kas regėti nuo kalno, todėl
Palieku priekalnių snūdžią tylą.

Kad tiktai pasisektų,
Nors vieną kartą kartelyti:
Kalne žavusis, aš tavo, tik panorėk.

Viršūne žavinti! Ar tau
Manasis grožis neįdomus?
Turėčiau rūpėti – toks
Minčių traukos dėsnis,
Kurį žino kiekviena
Spalvotų mano sparnų dulkė.

Atskridusi sustingsiu nuo šalčio?
Ir taip iki pavasario?
Ką gi, natūralu.

Užginta neužginta

Tai tu, gražuoli, glamonių
Nežabotų, per kurias kūnas
Tavasis pleišėtų iš aistros,
Tai tu šito norėtum?

Ir dar kaip...

Taip įsidūkusi, lyg kalnų
Slenkščiuotas upokšnis
Nugarmėsi kipšas žino kur,
O tave pažinoję sakys:
A, tai tas,
Kuris po audrų liūgynės
Durpynuose užpelkėjo.

Man tai kas...

Šunų kinkiniu ten,
Kur šiurpso vien skurdi žolė.
Toje naktį už speigračio tu ką?

Saulės pasiilgčiau, saulės...

**Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijos
Lietuvių kalbos mokytojas
Igoris ZUJEVAS
savo eilėmis kartais pagerbia
ir Vo „Pilaitės bendruomenė“ kultūrinius renginius**

tiki?
jei gatvių arterijos pulsuoja melu o
juodvarniais pakėlęs naujo ryto skraistę
netikras pakeleivis skęsta sąžinės verpetuos
įsidienojus būsią saulės
žinai
kad jau kažkur snieguolių galvos rąžos
kažkur tikrai išdžiūvo ašarų šaltiniai
tiktai
vis vien taip skaudžiai gelia lietūs
kažkur tikrai taip niekad nenuliję
jausk
kaip miestas sliūkina tavais delnais
ir baltą maršką drasko šiaurės vėjas
tiki? žinau
tikėjimo dar niekas neišpirko

17

septyniolika valandų ir septyniolika minučių
septyniolika sėdimų vietų
jei vairuotojas pats sau
tai septyniolika keleivių tarytum
neišspręstos lygtys
vienanarės porinės ar universalios
ir tu esi nebaigtas Laimės audinys
septynioliktą valandą ir septynioliktą minutę
veidu šalčio raštus languose prispaudęs
kitos stotelės nieks negirdi
septyniolika sėdimųjų vietų nutildė
ilgesio naštos atsakomybės monologai
bet dvigubai daugiau nei septyniolika
užpildžiusių deguonį įtampos ir parfumerijos kvapais
supainiojo troleibusus
palikę nežymėtus bilietus įplyšusioj kišenėj
septyniolika keleivių
septynioliktą valandą ir aštuoniolika minučių
kasdienės vėtros sukury palieka tarpą
tarp eilučių ir septyniolikos sėdimųjų vietų nes
ketvirtadieniais irgi važinėja transportas

*

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

P I L A I T Ė S
B I Č I U L I Ų
K Ū R Y B A

(Zita Vilutytė)

Viršuliškietė Ona GAIDAMAVIČIŪTĖ

Ona Gaidamavičiūtė pamažu įsijungia į pilaitiškąsias poezijos šventes. Dar visai neseniai gyveno Pilaitėje. Šiuo metu ji mūsų kaimynė iš Viršuliškių. Studijavo lituanistiką ir menotyrą. Ne viena solidi leidykla, prieš išleisdama knygą, kalbos redagavimą patiki Onai Gaidamavičiūtei. Eiles pradėjo kurti po Mamos mirties. Tada buvo dvidešimties. Dalį eilėraščių paskelbė almanache „Varpai“, žurnale „Bajoras“.

Kartais

Kartais mes susitinkam tik sapne
Eidami kartu per žydintį pavasarį
Lyg neregiai
Pirštais liedsdami saulėtekį
Pro užuolaidos šydą

Kūryba, kaip ir gamta, lydi mane visa gyvenimą, kaip ir gyvenimas – kūrybą... Užaugusi vieniemyje šalia Stakliškių, visada buvau arti gamtos, jos pasaulio paslapčių. Augau tarsi ta laumė, liedsdama ir akimis lydėdama saulės kelią, saulės kelio gijas: nuo jos tekos iki laidos... Artimiausia man buvo ir liko paukščiai, tie žvitrūs keleiviai, tarpininkai tarp žemės ir dangaus. Jie taip pat lydi mane visa gyvenimą. Kaip ir drugiai bei gėlės... Vienas iš didžiausių stebuklų yra žydėjimas... Gražiausias ir trapiusias metas... Kai apsikabina dieviškas grožis ir laikinybė, tirpstanti vėjo perpučiamuose gležnuose obelių žieduose...

Atmintis

Ta begalinė tyra ir vaiski vaikystės, praleistos kaime, vieniemyje, nostalgija... Taip ir menasi ankstyvi rytai, kai pabudusi girdėdavau savo močiutės, taip pat Onos, cykliai melancholiškai rypuojamas dainas prie kuriamos krosnies (pečiaus)...apie mergelės ir bernelio meilę... Dar ir dabar uodžiu tos didžiulės krosnies romų spragsėjimą ir verdamos sriubos, dažniausiai kruopų, miežinių, kvaptį... Senoje asloje, be grindų... Dar ir dabar menasi rasoti gaivūs čilbantys almantys ankstyvi birželio rytai, kai mano senelis Jonas prie seno kluono plakdavo dalgį... besiruošdamas šienapjūtei... Taip nori amžinai sugrįžti į tą prarastą laiką... į prarastą vaikystės rojų... į tą palaimintą *illud temporis*... ir ištirpti amžinai žaliame žolynų take...užmigti ir ištirpti... prie samanoto vaikystės namų durų slenksčio... jaučiant liečiant pulsuojančius protėvių pėdų atspaudus...

Sugrįžtis

Regimantas Tamošaitis, kaskart žvelgdama į Jūsų sustabdytas akimirkas, susimąstau, kad mūsų žiūra į pasaulį panaši... nes aš savo būti mėginu „irėminti“, įamžinti, „immortalize“ sustabdytose akimirkose... unikaliose akimirkose, kurios jau niekada nesugrįš... nors intuityviai norisi tikėti, kad visgi egzistuoja amžinoji eliadiškoji sugrįžtis... Sugrįžtis... į tas pačias erdves, į tuos pačius čiulbančius almančius žydinčius pavasarius... į tuos pačius krentančius blykstančius išskrendančius rudenius... Tad belieka amžinoji sugrįžtis... amžinoji tėkmė...

Mamai

Mama, aš jau 16 metų ieškau Tavojo Veido... Tavo juodai-baltose fotografijose... Tavo daiktuose... Tavo namuose kaime... nors visi draugai ir draugės sako: Onute, liaukis tai daryti, paleisk savo praeitį, gyvenki dabartimi... Kažkaip negaliu negaliu negaliu aš paleisti tos praeities...

Mama, Tavo veido ieškau ir kitų man artimų žmonių, giminaičių, draugų ir draugių, veiduose... Na, ir randu krislelius Tavųjų Akių Šviesos... Tavojo Žvilgsnio... Tavųjų tamsbruvių veido bruožų... Tautosios šypsenos.....

Bet žinau tik viena, Tu, miela Mama, visada buvai, esi ir būsi šalia... Nesvarbu, kad jau 16 metų Tavęs nėra šios žemės realybėje... Tavo šypsena, Tavo žingsniai, Tavoji Meilė yra visada su manimi... ir bus, liks amžiams... iki susitikimo kitame upės krante.....

Rytas

Atsibudau... Skaudančia lyg ir pagirių, kurių niekada neturėjau, galva... Su smėlio girgždesiu tarp dantų... Keista, iš kur tai... Lyg dar nebuvau mirusi... Mintys vilnyja apie prarastą Mylimąją... Vis šmėžuoja lyg koks duriantis skausmas, lyg dieglys, praėjusio vakaro

k0šmaro nuotrupos... Ta beprotiška kelionė snieguotu miško taku
vėlų vakarą, spaudžiant – 20 C... Spigsmi, iš nevilties, besivejant
tolstantį Godo, virstantys miško aidu... Beprotiškas virsmas ir
tysojimas tame miško take... Ir mintys, kur slepiasi, kur miega, kaip
miega, kaip tokį šaltį ištveria žiemojantys paukščiai... Ir kur dabar
toji mano žaliaakė papūga?

Taip, o to smėlio, sumišusio su sniegu, girgždesys iš ten... Iš tos
beprotiškos nakties... Kuri, tikiuosi, nepasikartos...

Ryto saulė (suokalbis... Ona Gaidamavičiūtė ir Algirdas Markevičius)

Ryto saulės šypsny
pro užuolaidą pasrūva. . .
ir švelniai paglosto skruostą,
sušildo mintį bundančią,
ir kviečia
Būti...

Mes tik keleiviai

mes tik keleiviai
erdvėje ir laike
visatos beribėje
ūkanų rasose
nelyg melsviai, šokantys
paskutinį vasaros tango
ir mirštantys tuoj ant asfalto...
nelyg tiksinčios laiką
pilkosios pečialindos,
greit vėjų žieminių išpučiamos...

Aš išėsiu

Aš išėsiu lengvai
Net lengviau nei manai
Per rudenės brydes
Per pavasario sniegą
Ir nebliks nieko
Tik spindesys Tavo veido
Švyturiuojantis
Ąžuolijos guote

Išskrisiu

Išskrisiu
Įkrisiu
Į šulinio gelmę
su lapais rudeniniais
jiems atveriant dangų
su žodžiais bežadžiais
Į tylą ugninę
vis byra ir byra
ir tylą nutyla
tyla
yla

Tau

ir Tavo veidas dilte išdilo...
iš mano kasdienių kelių vingių...
Nors širdies duženose jis dar liko...
Lyg savižudžio aimana...
Lyg gervės klyksmas...

Dilo tilo nutilo rimo

Dilo tilo nutilo rimo
Dilo mėnesio pilnatis
Kasdien po lašą
Pratašė tašę
Išbiro žirniai
Ant mano stogo
Lietus nulijo
Dangus nutilo
Ir Tavo veido bruožai
Kasdien vis dilo tilo
nutilo rimo
mo
o
om
o

Mano pėdos – degantis smėlis,
Mano žingsniuose – ugniaspalvės lapės...

Raganiški atspaudai
Išaugtoje suknelėje
Su džiovintais pinavijų žiedlapiais...

Lyja

Lyja
į
akis
Tiršti
Žiemos
Purslai
It debesys...
VISAS MIESTAS SNAUDŽIA.'..

Nėra skirties...

Nėra skirties tarp gyvenimo ir mirties,
mirties ir gyvenimo, –
tik valtis, laukianti ant upės kranto
palankaus pietinio vėjo.
Tik langas, atdaras į erdves bekraštes.
Žvaigždžių sniegu nubertas Paukščių kelias,
kuriuo keliauja pavargusiųjų vėlės.
Tik švelnus pavasarinio vėjo gūsis,
obelų žiedų sidabras, delnuose ištirpstantis.
Ūkanotas rasakilos rytas, ilgesinga saulalės laida...

Tad kas gi sujungia dangų ir žemę, gyvenimą ir
mirtį?
Tik saulėta artimo šypsena, nugalinti baimę,
tas amžinas tiltas iš žemės į dangų, iš mirties į
gyvenimą...

Gyvenimas paparčio žiede

Iš ilgesio – mylimai Mamytei, atvėrusiai vartus į meną ir kūrybą

Kadaise visata – Dievo Meilės kūrinys – tilpo viename paparčio žiede. Tai buvo be galo Dievo globojamas pasaulis. Jame viešpatavo taika ir ramybė, nuolatos tviskėjo saulės spinduliai, negeso dangaus smaragdinės varšos, netilo upokšnių, paukščių ir bičių giesmės. Tą pasaulį dieną naktį juosė rasoti sidabriniai ūkai, medumi kvepiančios raktažolės, liepos ir čiobrai. Visi Viešpaties tvariniai – augalai, paukščiai, gyvūnai, neišskiriant ir žmogaus, – turėjo laisvą, kūrybingą sielą. Toje palaimingoje erdvėje neegzistavo laikas: dabartis buvo amžinybė, o amžinybė – dabartis.

Augalai turėjo pasyvią mediatyvią, o gyvūnai, paukščiai – aktyvią sielą. Žmogaus siela galėjo būti ir aktyvi, ir pasyvi. Tobula siela – svajonės, meditacijos ir aktyvios veiklos jungtis. Jei prieš mirtį,

tiksliau – naują gyvenimo virsmą, žmogus būdavęs aktyvus, tai virsdavo į paukštį ar angelą, o jei pasyvus – į augalą. Tačiau prieš šį virsmą Paparčio karalystės valdovas turėjo būti tobulai įvykdęs Dievo ir artimo meilės įsakymą ir prasmingai realizavęs savo prigimtį – aktyvią ar pasyvią.

Praėjo keli tūkstančiai metų, kurie Dievui – lyg vienas auštantis rytas. Visa sutverta gyvybė, augalai taip suvešėjo, išsiplėtė, jog ėmė nesilaikyti svarbiausio – artimo meilės – įstatymo ir pradėjo rungtis dėl vietos po saule. Tad Dievas sutvertą netobulą gyvybę nusprendė kas tūkstantis metų atnaujinti – kurti naują – tobulesnę – Paparčio karalystę. Taip iš Paparčio žiedo išsirito ne tik planetos, bet ir galaktikos, visatos. Paparčio karalystei Dievas paskyrė globėją – valdovą, nesvarbu ką – žmogų, paukštį, augalą ar angelą, kuris gimdavo iš Paparčio žiedo.

Ir vieną nuostabų ilgiausios metuose dienos rytą per Rasos šventę, kai žolynai patys kupliausi, kvapniausi, pražydo papartis – išsiskleidė nauja gyvybė, išsirito naujas pasaulis. Žiede užgimė naujos Paparčio karalystės valdovė – saulės, debesų, girių, upių, ežerų dukra. Dievas ją pavadino Augusta. Tai – kilnaus, kilmingo, saulėtos širdies žmogaus vardas. Iškart ją apgaubė paukščių aureolė. Paukščiai Augustą sveikino džiugiai giedodami, kartodami jos vardą. Paukščiai buvo jos tikrieji broliai ir seserys.

Ankstesniajame gyvenime Augusta turėjo paukščio sielą ir buvo labai aktyvi. Ji buvo greičiausia Dievo pasiuntinė, tarpininkė tarp dangaus ir žemės, atnešdavusi Dievui naujienas iš netobulos Paparčio karalystės – Žemės. Dievas, įkvėpęs Augustai naują gyvybę, davęs žmogaus sielą, naujoje Paparčio karalystėje paskyrė ypatingą misiją – numegzti įvairiaspalvį kilimą – taką, jungiantį dangų ir žemę, o jo viršuje pastatyti saule tviskančius rūmus. Toji skaisčioji saulė – Dievo Meilės liepsna. Tik jos apšviesta būtis yra **pilnavidurė** kaip tas kartą per tūkstantį metų pražystas Paparčio žiedas. Augustai buvo pavesta nešti Dievo Meilę į žmonių, paukščių, augalų širdis, jas sušildyti, rodyti taką į saulėtus Dievo namus. Tai

misijai Dievas Augustai suteikė begalinę drąsą, energiją, pasiaukojimo dvasią.

Neilgas buvo Augustos gyvenimas. Jos gyvastis tirpte sutirpo skleisdama Dievo Meilės šviesą. Visas Augustos gyvenimas buvo skirtas kitiems. Ji skubėte skubėjo gyventi, teikti ramybę, paguodą, pagalbą silpniausioms mūsų sesėms, broliams – trapiosioms žibutėms, vėjo siūbuojamiems drugiams, mažosioms miškų, laukų giesmininkėms – zylutėms, liepsnelėms, devynbalsėms, kregždutėms. Juk kuo gyvenimas intensyvesnis, kuo labiau atiduotas artimui savo, tuo jis prasmingesnis, svaresnis, pilnesnis dangaus akivaizdoje.

Romiosios gėlės ir greitieji dangaus skrajūnai buvo patys didžiausi debesų, miškų ir ežerų dukters pagalbininkai. Paukščiai ir gėlės padėjo Augustai numegzti dangų siekiantį taką, kuriuo eidamas kiekvienas galėtų pasiekti saule tviskančius rūmus, pajusti dievišką meilę. Paukščiai kilimą audė iš žirginių karolėlių, linų kaselių, karklų vytelių, papuošdami dangaus mėlį sugėrusiais žibučių, katilėlių, rugio gėlių, linų žiedynais. Kilimą sutvirtindavo kregždučių atnešti molio trupinėliai, bičių pikis ir medus. Kilimo mėlis susiliejo su dangaus žydruma ir buvo labai blankus, tad Augusta nusprendė jį truputį pagyvinti, paryškinti. Iki to meto kelio į Dievo Meilės karalystę niekas, išskyrus nebent akyluosius padangių sklandūnus, nepastebėdavo.

Daugiau spalvų kilimui paukščiai pasisemdavo iš gėlių taurelių – ąsotėlių. Kiekvienas paukštis turėdavo savo gėlę. Dangaus mėlį iš katilėlių taurelių gerdavo tulžiai, bitininkėliai, saulės auksą iš švento Petro raktelių, vėdrynų, purienų semdavo ugniaspalvės volungės, mėnesio sidabrą iš baltažiedžių plukių, snieguolių, obelių žiedynų, sniegu žėrinčių vyšnių – baltarūbės kielės, aušrinės skaisčias kibirkštis iš gaisrenų, dagių, erškėtrožių – liepsnelės, dūminės raudonuodebės, smaragdo žibėjimą rasakilos laše – žalvarniai, meletos žaliosios, žemės aitrų rudumą – vieversėliai, strazdai giesmininkai, nakties gelmė – juodieji strazdai, varnėnai.

Pagaliau takas į dangų, mirgantis įvairiais gėlių atspalviais, tonais paukščių buvo nuaustas. Iš pradžių juo nešinos medumi varvančiais koriais, kitomis „statybinėmis“ medžiagomis – žiedadulkėmis, pikiu – ir džiugiai giedodamos skrido saulėtosios Dievo tarnaitės – bitės, kamanės. Jos nuausto tako pabaigoje nulipdė Dievo Meilės pilį. Dangaus grožis tuomet buvo neapsakomas: pirmiausia tuo nutiestuoju taku paskui savo gėlę skrido įvairiaspalviai sparnuočiai, juos pasitiko angelų rodantys kelią į žėrinčią auksiniu medumi dieviškos meilės rūmus ir Dangaus karalystę. Visi dangaus paukščiai ir debesų patalai aidėjo nuo paukščių, bičių, žmonių, angelų giesmių. Tuo dieviškos Meilės taku, įvykdžiusi artimo meilės misiją, pakilo ir pati Paparčio karalystės valdovė – Augusta. Ji taip šiame gyvenime ir nespėjo pasidžiaugti savo ir bičiulių numegztu dangaus taku, saulėtaisiais rūmais. Ją ant sparnų skraidino jos broliai paukščiai. Ji pati vėl atvirto į paukštį, norėdama dar kartą išvysti savo tėvus paukščius. Vėliau ją priglaudė angelai, nuskraidinę ją į išsvajotus dieviškosios Meilės rūmus. O ir pati Augusta, ištirpusi Viešpaties Meilės saulėje, įgijo neregimą angelo pavidalą ir sielą. Ji – didelė Dievo pagalbininkė, vedanti žmonių, paukščių sielas nuaustu žibančiu dangaus keliu – Paukščių taku. Jis ir dabar regimas, bet tik vėlų vakarą ar naktį. Dabar Augusta Dangaus karalystėje yra silpniausiųjų, mažiausiųjų brolių – paukščių – globėja ir valdovė.

Lazdynietė

Danutė KATKAUSKAITĖ-RUSECKAJA gimė Dzūkijoje, Lazdijų rajone, buvo jauniausia dvylikos vaikų šeimoje. Besimokydama mokykloje pradėjo bendrauti su mūzomis, dalyvaudavo moksleivių poezijos šventėse, jos kūrybą spausdinta laikraštyje „Lietuvos pionierius“, žurnaluose „Moksleivis“ ir „Jaunimo gretos“. Mokėsi statybos technikume (dabar Vilniaus statybos ir dizaino kolegija), su pagyrimu baigė Vilniaus pedagoginį universitetą

(dabartinį Vilniaus edukologijos universitetą). Jai teko dirbti Vilniaus namų statybos kombinate ir tapti kariūne. Eiles kuria be pertraukų, bet kuriuo metu ir bet kurioje vietoje. Ji Lietuvos nepriklausomųjų rašytojų sąjungos ir Tarptautinės literatų, rašytojų ir menininkų gildijos „Vingis“ narė, Lietuvos kūrybinės raiškos asociacijos „Menų sodas“ prezidentė, 6 poezijos knygų su 1200 eilėraščių, kur viena su skaitytojų komentarais, autorė. Jos eilių publikuojamos dienraštyje „Lietuvos aidas“, savaitraštyje „Bičiulystė“, mėnraštyje „Gintaro gimtinė“. Yra išvertusi rusų poetų eilių į lietuvių kalbą, dažnai skirtų dainuoti. Sudarė poetų almanachą „Poezijos spalvos“ (2015), kuris tapo Lietuvos rekordų knygos diplomantu kaip didžiausias pasaulio lietuvių almanachas. Taip pat sudarė bei išleido jau šviesios atminties poeto Gintaro Aleksonio poezijos rinktinę „Nuojaautos“ (2016). Savo sodyboje rengia poezijos festivalius, sutraukiančius menininkus iš Lietuvos ir svečių šalių. Eilėmis dalinasi ir internetinėje erdvėje. Jos posmų žodžiais kuriamos dainos, kurios skamba ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Ji taip pat ir Pilaitės poezijos pavasarių dalyvė bei jiems skirtų leidinių bendraautorė.

Poezijos lankos

Tipenu aš mažyčiais žingsneliais
Per poezijos žodžių lobyną.
Link eilėraščio toks ilgas kelias,
Jei mintis pakeliui išsitrynė.

Jeigu ji – lyg narvelyje paukštė –
Blaškos, ieško langelio išskristi,
Eilute aš paleidžiu į aukštį –
Tegul nieks netrukdyt jai pragysti.

Kirba kartais žodeliai liūdnoti,
Graudžią natą kabina sujudę.
Kartais sukas tarytumei šoky,
Kartais guvūs lyg ką tik nubudę.

Žodžiai... žodžiai... Linksmi ir pavargę,
Kartais duslūs, o kartais ugingi...
Kilimėlį pinu žodžių margą.
Žodžiai žydi. O kartais ir sninga...

Grižtu namo

Kaimo žvyrkeliu pareidavau kadais
Su lauktuvėm, išpuoštais vaikais.
Tarpdury stovėdavo mama,
„Labas... labas...“ – tyliai tardama.

Prisiglausdavau akim, skruostu
Ir mums būdavo jau nesvarbu:
Lyja, sninga, vasara, žiema... –
Manęs visad laukdavo mama.

Šiandien tėviškėn ir vėl grįžtu
Asfaltuotu – ne prastu – keliu.
Nebėra sukrypusios tvoros,
Liūdi liepa be storos šakos.

Jau apgriuvę kaimo trobesiai
Ir danguj negieda vieversiai,
Šulinio suskilęs rentinys
Ir nudžiūvęs senas apynys.

Sodo obelys, sukumpę nuo naštos, –
Niekas joms neparemia šakos.
Namo sienos kirvarpų urvais,
Stogas merdi, parentas stulpais...

Prieinu prie slenksčio, suklumpu
Ir, rankas suglaudusi, verkiu...
Nėra tėčio, nėra ir mamos.
Kas sulos ištroškusiai paduos?

Kas paklaus: „Dukryte, kaip laikais?
Mes abudu laukėm vakarais...“
Atveriu senų namų duris –
Jau atšalęs tėvų kambarys.

Tebūnie apgriuvę, tebūnie...
Mes vis vien parbėgsim tekini
Atsigulti kieme ant žolės,
Nusiskinti žiedo pakelės.

Kad tik būtų kur kada parvykt,
Kad galėtume atsiprašyt,
Kad paskėstume kvapniam šiene,
Kad suprastume – savam lizde...
(2014, iš knygos „Po angelo sparnu“)

Daina Tėviškei

Už karklyno upelis čiurlena,
Gluosnis ilgina savo lapus...
Nuostabiausia esi, mano žeme,
Ir kitos jau tokios nebebus.

Aš kvėpuoju tavim, Tėviškėle!
Upės, kloniai, miškai, ežerai
Sudaigino širdy meilės gėlę.
Be tavęs man visur negerai.

Garbanotos beržų svyra kasos,
Blyksi žuvys ant jūros bangos,
Tėvų pėdos čia įmintos basos,
Šiltas žvilgsnis, išlikęs languos...

Net kai kanda mane žvarbus vėjas
Ar kai skalbia ledinis lietus,
Nenustoji širdy man virpėjus –
Tarp savų tik užgydau randus.

Tu esi man lyg motina, žeme:
Rūpestinga, dosni, atlaidi...
Sielą, klystančią kartais, neramią
Tarsi žiemkentį saugai, glaudi.

Kai džiaugiuos ar esu nusiminus,
Priglundu aš prie syvų tavų.
Nenustosiu tavęs niekad gynus,
Širdim gausiu lyg varpas kovų.

Be tavęs kas aš būčiau, mieloji?
Kąsnis duonos svetur man sprangus.
Rytai budini, nakčiai užkloji...

Mane šildo tik tavo dangus!
Aš kvėpuoju tavim, Tėviškėle.
Upės, kloniai, miškai, ežerai
Užaugino širdy meilės gėlę.
Be tavęs man visur negerai!

Meilės rožė

Tavo vakarą šildo išsiilgusios rankos,
Mano naktį bučiuoja tavo žvilgsnis svaigus.
Šių minučių laimingų rodos, mudviem pakanka,
Bet švelni Meilės rožė vis nokina daigus.

Žvaigždės byra į delnus, širdys žiedlapiais skleidžias.
Lengvas rūkas akyse – ir pakylam aukštyn...
Vėl naktelė išglosčius ir jausmus mūs išbraidžius,
Rožių žiedlapiais leidžias tylutėliai širdin...

Kaip tavęs nemylėti, mūs nakties meilės rožė?
Tu – lyg sapnas gražiausias pakerėtos nakties.
Bučiniiais išdabinsiu mūs jausmų puošnią ložę.
Įsisukt piktam vėjui mes neduosim dingsties.

Ką padarėm, Mylimasis?!

Ką padarėm, mylimasis, ką padarėm?!
Meilę alkaną, apnuogintą išvarėm.
Lėkė žodžiai tarsi strėlės, širdin smigo.
Užsimerkė meilė tyliai, nesukliko.

O pavasariai švelnumo tiek žadėjo!
Kur, sakyki, mes jausmus abu padėjom?
Juk kalbėjo lūpos, lietės žvilgsniai gilūs.
Abu stovime sutrikę ir nebylūs.

Toliaregiškumas, nuojauta prisnūdo –
Ir versmė srauni pavirto gličiu prūdu.
Tavo ego rėžiančius žodžius diktavo.
Kaip, mielas, mus abudu jis apgavo!

Ką padarėm, mylimasis, ką padarėm?
Meilę švelnią, gležną, trapią mes išvarėm.
Gūžias verkdamą ir tirpsta tarsi snaigė.
Ar tai viskas, mylimasis? Meilė baigės?

Ką padarėme, mieloji, ką padarėm?
Meilę baikščią ir nedrąsą mes išvarėm.
Tau atrodė, kad viena žinai, ko reikia,
Bet sprendimai tik abiejų džiaugsmo teikia.

Aš taip pat svarbus, reikšmingas būt norėjau!
Nerimavo, žiemą skelbė šiaurės vėjai.
Mes kiekvienas tik save kas dieną matėm,
Tylos pertvarom abudu apsistatėm.

Surūstėjo žvilgsniai ir prisilietimai.
Aš sutrikęs, tu palinkus tyliai rymai...
Ką, mieloji, mūs ambicijos padarė?
Nevilioja dieną baigt žvaigždė vakarė...

Meilę saugokit, tausokit, mylintieji!
Susargdina ją dažniausiai žodžių vėjai.
Meilė žydi, kai abudu kalba tyliai.
Prisiglauskite taip, kaip moko mus mažyliai.

Daina Mylimajam

Aš savo laimę suradau,
Kur snaudžia ramūs miesto bokštai.
Kur rytas aušta man ir tau,
Širdy tavoj gyventi trokštu.

Tavam glėby, tiktai tavam
Norėčiau rytmečiais apgirsti.
Šis jausmas duotas tik gyvam,
Tad mes apgautume net mirtį.

Mielasis, tavo glėbyje
Jaučiuos svarbi ir ypatinga.
Širdžių jauki karalija
Ir saulei šildant, ir kai sninga.

Tavam glėby, tiktai tavam
Pajusti bučinį taip gera.
Širdžių ąsotyje gyvam
Auginame mes meilės kerą.

Sonetas „Vakaro malda“

Duok, Dieve, kiekvienam stiprybės,
Kai bėdos puola lyg perkūnas,
Vilties daigelis vos išstybęs
Ir trankos durys sielos rūmuos...

Paimki nerimą ir skausmą,
Leisk džiaugsmo nors kažkiek patirti.
Už nuodėmes jei skirsi bausmę,
Nutolinki, maldauju, mirtį.

Priimk gražias mintis ir darbus
Kaip atpildą Tau už dosnumą.
Reikšmingi jaučias žmonės, svarbūs,
Tik sieloj kartais per daug dūmų.

Kol Dievas širdyje gyvena,
Tol siela šviečia – turi peno.

Verbų sekmadienio mintys

Kokie gi esame mes, žmonės?
Teisingi? Kupini malonės?
Užgaulūs? Kandantys, kur skauda?
Ar girdim verkiančiojo raudą?

Tai šlovint esam pasiryžę,
Tai mirksniu prikalam prie kryžiaus...
Neteisūs būnam, impulsyvūs,
Kai geriam artimojo syvus.

Pažinkim gerus žmonių darbus
Ir būkim kiekvienam pagarbūs.
Mes žmonėmis čia gimę būti,
Tad lengvinkim viens kito būti.

Širdy pašlovinkime Kristų!
Priklupti prie Jo kojų drįstu
Ir už kaltes atsiprašyti.
Jo atlaidumas sieloj švyti.

Nykstanti namų dvasia

Šituos namuos gyveno išmintis.
Kiekvienas žingsnis – įprastas ir aiškus.
Jų atgaivinti niekas nebandys,
Tik dulkės glostys merdėjančius laiškus.

Apakę sienos, kryptanti stakta
Ir pelenų plonytis perlamutras.
Ant stalo – žvakė, niekad nedepta,
Išnykęs takas link bedvasės kūdros.

Tarp vyrių rauda nykstanti dvasia.
Voratinkliai iš ilgesio nutįsę...

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

Ryškus tik adresas tėvų pase,
O antspaudas vos matomas... širdyse...

Mes – LIETUVA

(skiriamas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo
šimtmečiui)

Mūs Lietuva – ir mano mintys, žodžiai,
Ir žingsniai drąsūs keliuose dienų,
Atodūsiai ir smulkmenos, mažmožiai,
Ir kuo lig šiol šioj žemėj gyvenu.

Darbai ir žygdarbiai, ir pilkos kasdienybės,
Ir poelgiai, ir samprata žmogaus...
Kaip vaikas džiūgauju kaskart namo sugrįžus.
Tik savos sienos šildys ir užjaus.

Kas – Lietuva? Tai – tu, tai – aš, tai – mudu,
Tai – jis, tai – ji, tai – mes, tai – jūs, tai – jos.
Kiekvieną laiko tarpsnį, netgi gūdų,
Mūs atmintys širdyse atlapos.

Visi mes vienis! Kiekviena smiltelė –
Tai pamatas valstybės mūsų šventos.
Mums susikibus daug tvirtesnis kelias.
Kas, jei ne mes, mums laisvę garantuos?

Aš – Lietuva! Taiki ir ne bedvasė.
Giliai širdy – tautos visi randai.
Mes – žmonės, o ne pilkos masės.
Tikėjimo mus saugoja krantai.

Mes – LIETUVA! Ir orūs, ir pagarbūs,
Ryžtingi, jeigu priešas pasibels.
Tėvyne, tau aukojam savo darbus.
Dvasia lai mus – lyg Feniksus – prikels.

Lazdynietė Elena RATAUTAITĖ-SKIRELIENĖ

Elena Ratautaitė-Skirelienė gimė Jonavoje ir netrukus apsigyveno Vilniuje. Ten mokėsi Salomėjos Nėries vidurinėje mokykloje, baigė Vilniaus pedagoginį institutą. Jai yra tekę dirbti valstybės tarnyboje tiek sovietinėje, tiek ir Nepriklausomoje Lietuvoje. Išėjusi į pensiją daugiau nei prieš 10 metų sostinėje, Lazdynuose, subūrė Pagyvenusių žmonių poezijos ir romansų klubą „Elena“, kuriam iki šiol vadovauja. Mokykloje pradėjo rašyti eiles. Su poezija aktyviai bičiuliuojasi ir dabar. Kartais savo eilėraščių paskaito klubo „Elena“ pasirodymų metu. Elena savo kūryba dalinasi praeitame Pilaitės poezijos pavasaryje. Nemano, kad jos posmai tokie puikūs, kurie tikėtų plačiau viešinti. Betgi sutiko jais pasidalinti ir šį kartą.

Sušildyk man rankas

Sušildyk man ranką, priglausk prie širdies,
Sušalau, sužvarbau, pilna nevilties,
Kad viena, kad šalta, kad laimės nėra,
Sušildyk man ranką, sušildyk mane.
Sušalusios rankos, atšalę jausmai,
Sušildyk man ranką, apkabint stipriai,
Gal tada sušilsiu, atšils ir jausmai,
Gal tada pamilsiu aš tave karštai.
Sužvarbusios rankos, užgesę jausmai,
Kaip žvaigždės, kur kabo aukštai,
Sušalusios rankos, atšalus širdis,
Sušildyk man rankas, sugrįš ir viltis.

Pasimelskime.
Gal ir naktį gėlės skleidžiasi,
Tik nieks nemato ir negirdi,
Gal ir naktį žmonės meldžiasi,
Tik nieks nenori to žinoti.
Tad pasimelskime už visus,
Tikinčius ir kurčius,
Gal pasimelskime ir už tuos,
Kurie laimės neranda niekados.
Gal ir jiems tada saulė nušvis?
Gal ir jiems naktį gėlės pražys?
Pasimelskime mes už visus,
Aklus, kurčius ir nebylius.
Gal žemėje bus šilčiau gyventi,
Gal žmonės pasidarys geresni?
Pasimelskime už gerus ir piktus,
Pasimelskime už žmones visus.

Sulaužytas gyvenimas

Jis eina per gyvenimą iš lėto,
Žodžiais, darbais nesimėto,
Svajoja gražią ateitį turėti,
Svajoja savo žmoną mylėti.
Kartais viesulas pralekia smarkus,
Sugriauna svajones, namus,
Sugriauna į gyvenimą laiptus.
Kartais sulaužo pažadus visus.
Ir eina gyvenimas kitais keliais,
Kur nėra gėlių, pasakų gražių,
Plaukia gyvenimas pakrūmiai...
Be laimės, meilės, – su pykčiu.

Kaip ištarti „ATLEISK“?

Aš skridau pas tave,
Kaip paukštė sparnuota,
Dar ir dabar skrendu,
Bet tik pūgą sutinku.
Kur man skristi ir kaip?
Kad būtų vėjas palankus,
Kad lauktų meilė manęs,
Ir mylintis žmogus.
Aš vis skrendu pas tave,
Pasitik mane su daina,
Nešu tai meilę ir džiaugsmą,
Pasitik – būsim vėlei drauge.
Nieko šiam pasauly
Mums jau nebeliko,
Tik vėjuota senatvė
Ir naktis nebyli.
Nieko aš nebelaukiu –
Nei skambučio,

Nei labas iš ryto,
Vien tik tavo bučinių.
Kaip mums vėl susitikti?
Kaip lūpas priglausti?,
Kaip ištarti „ATLEISK“?,
KAIP IŠTARTI „SUGRĮŽK“?

Aš tavo angelas

Ar vėjai gaus, aršiausia audra,
Visada budėsiu aš šalia,
Aš saugosiu, globosiu tave,
Būsiu tavo angelas sargas visada.

Nebijok audrų ir vėjų,
Nebijok sunkių kelių,
Ir meilės nepatirtos, ji dar ateis,
Tik lauk, juk laimė dar tau .sužydės...

Galbūt sunku ir laiko jau mažai.
Bet tu tikėk, laimė ateis būtinai,
Ir kelrodė žvaigždė suspindės tikrai,
Tik tu tikėk, tikėk būtinai.

Aš saugosiu tave, kai bus audra,
Šilta megzta skara apgaubsiu tave,
Bučiuosiu tavo veidą, kai lis lietus,
Nušluostysiu tau ašaras ir vėl nušvis dangus.

Pabūkim, pabūkim kartu,
Palaikyk mano ranką švelniai,
Pabūkim...

O metai nuvilnijo

Metai nubėgo, nuvilnijo,
Su paukščiais, su vėjais,
O metai nusiūbavo, nuskubėjo,
Bangom, bangom nuriedėjo.

Siautė pūgos, draskė vėjai,
Metai manęs negailėjo,
Rožėm kvepėjo, ašarom liejo,
Mano metai, mano vėjai.

Noriu, kad ranką ištiestum
Tyliai priėjęs prie manęs,
Noriu, kad švelniai paliestum,
Noriu, kad šokti pakviestum,

Kad vėl apkabintum taip švelniai,
Paduodamas šiltą ranką,
Noriu, kad priglautum mane,
Šokant tą suktąjį valsą.

Pabūk su manimi

Priimk mane, kol myliu aš tave,
Neapgaudinėk, o tik mylėk,
Pabūk su manimi šioje žemėje,
Ir būsimė laimingi mes dviese.
Kol vėjas krūmuose dar žaidžia,
Kol saulės spindulėliai dar šilti,
Pabūk šiandieną su manimi,
Ir niekur neikim mes iš čia.
kol nendrasko vėjas medžių lapų,
Kol rudens dar nėra taip arti,
Pastovėkime prie šito medžio.
Ir pabūkim vėlei mes jauni.

Karoliniškietis Vytis VALATKA

Vytis Valatka (g. 1972). Filosofijos mokslų daktaras (2001), VGTU profesorius ir Kūrybinių industrijų fakulteto prodekanas (nuo 2013). Poeziją pradėjo rašyti nuo 7 metų ir nenustoja iki šiol. Taip pat gieda grigališkąjį choralą ir verčia lotyniškas giesmes ir himnus į lietuvių kalbą. Eilėraščius ir vertimus skelbia edukaciniame-informaciniame portale www.arche.lt. Apie 40 gyvenimo metų praleido Pilaitės pašonėje prisiglaudusiose Karoliniškėse.

Vydūnas buvo didis žmogus įvairiose srityse. Man jis labiausiai įdomus kaip filosofas. O kaip filosofą jį labiausiai domino žmogiškoji būtis ir egzistencija, kurios privalo atitikti žmogiškąją prigimtį, kuri, savo ruožtu, neatskiriama nuo Gamtos ir Visatos.

Saulės kelionė

Dangum ar vario šakute
Ragauju vakaro likutį,
Gracinga aukštumų laputė
Dar šypmeli ir pėstute
Nutulsta rožinė erdve
Ieškot pakirdusių karalių,
Puotauti, šokti iki valiai,
Gracingai skūstis senatve,..

Ir kai dangus tebegurkšnos,
Nusliuogt nuo bronzinių jo kelių
Sutikt žadėtos dovanos, –
Kitų nubudusiu karalių.

Geltonas nakties valsas

Vėlyvo tulpės žiedo valsas,
Geltono šokio dykuma,
Naktis – padūkėlė dama,
Kimus, koketiškas jos balsas

Ieškos, bet sau neras poros, –
Nakties nekvies geltonas šokis,
Kol tulpių taurės šoks ir gros
Beliks jai atlaidžiai šypsotis...

Prabudimas

Patrakęs vasaros dangus
Žiede saulėgražos nubus.
Užburtas ryto artumos,
Plaštakės ilgesiu liepsnos.

Bet... Suviliotas nejučia
Naktim nutolusia delčia,
Viliones ryto ir viltis
Šėlsme plaštakių išbarstys...

Banalus eilėraštis

Banalokas liepų pasaulis –
Praeities aromatas skvarbus,
Siluetas įkalintos saulės,
Žemės dulkėn atklydęs dangus,
Piruetas suskaldytos saulės,
Pažadų aromatas skvarbus,
Banalokas liepų pasaulis, –
Žieduose pašarvotas dangus.

Filosofas irkaštonas

Truputį blėstantis kaštonas
Paklausė kandžiai: „Vėl mąstai?“
Tariau: „Toks filosofo tonas –
Kol gyvas dar, tai bent prastai.

Nuo amžių šitaip nustatyta,
Tokia mąstūnų priedermė –
Vaikyt po pievas prasmę šita,
Kol akį merks kita esmė.

Tau bepigu, bičiuli senas,
Kaskart, pavasario laiku,
Sapnuot, kad nieks taip negyvena –
Tereik žydėt, mąstyti – klaiku.

Išties smagu žvaliai žydėti,
Šokuot praeivių akimis,
Svaigioj ekstazėj nekalbėti,
Kitaip yra su mintimis.

Kitaip mąstūnų galvos žydi,
Net kartais vaisiai be žiedų
Rūgštumo obuoliams palydi,
Kai taip rūgštu, kad net saldu.

Saldu nerasti siūlo galo,
Džiugu, kai randa jį kiti,
Saugioj papėdėj pjedestalo
Dėl savo grožio nekalti.

Rūgštu, nutaisius orią minią,
Drąsiųjų klaidžioti keliais,
Kur mintys gilų plentą mina
Ir laukt, gal padangą nuleis...

Galiausiai, griebus paspirtuką,
Pasprukt į tankmę nuo minčių,
Kur pusdieviai ratelį suka,
Pilni šviesos ir paslapčių.

Tad kol nesuviliojo ložės,
Kol nešviečiu paslaptimis,

Mąstysiu, medi, tavo grožį,
Gal pats pražiksi mintimis.

Tarakono kelionė

Naktinės mintys galvą minko,
Pasaulis, rodos, grius poryt,
Vien tarakono keliauninko
Kvailoka klausti, ką daryt.

Karališkus ūsus užraitęs,
Jis žino, kas teisus, kada
Liftu šiaudinės skrybėlaitės
Pakilti Rojun. Ne bėda,

Kad viešpats tamsų gymį skyrė,
Pritrūkęs banalių spalvų,
Jei tenka kopti bokštų vyriais,
Akimirką pavirst Dievu,

Jei visos kertės išnaršytos,
Kvailiot nei linksma, nei baisu,
Vien gundo dausos, nupaišytos
Gracingai užriestu ūsu.

Apie Įžą ir Narcizą

Kai baigiasi kaprizas,
Nepasitraukia išas,
Vienintelis prestižas-
Nevystantis narcizas

Kai baigiasi kaprizas,
Nepasitraukia išas,
Vienintelis prestižas-
Nevystantis narcizas

Bet, nepastvėrus prizo,
Kovos dvasia ištižo,
Nelauk ankstyvo ižo,
Neatiduok narcizo.

Žolė nieko neslepia

Žolė, prisirpusi nakčia,
Priglaus geltoną testamentą, –
Klajoklio lapo komplimentą,
Išstartą laikui nejučia.

Tik tarsi pamirštas tylės
Bastūnės sielos siluetas;
Nuogų plaštakių piruetas
Suklups pelėkautuos žolės.

Sraigės kelionė

Sunokus vynuoginė sraigė
Šokuoja laikrodžio strėle,
Skubota vakarienė baigias
Šokiu ar pokylio sale.

Kiek pokštų, potėpių, spalvų
Natos ar vėtrungės neranda, –
Netenka keletu galvų
Žavių galvažudžių komanda...

Bet dėl karūnos spindulių
Apleist damas ir garbę verta, –
Žiū! Išlavėjusiu peiliu
Sekundės strėlę sraigė kerta...

Bėglė

Būtis – šokėja sprunka nuo manęs,
Tiktai su ja ir vėlei nesuspėju;
Pušynus, bokštus, upių krantines
Laiškais ir meilės eilėmis nusėju.

Ir vis viliuosi – gal šįkart paklius
Savąja išmintim ir amžium sužavėta,
Sustos, apnuogins bronzinius kelius
Pašauks pagalbon grakštų piruetą.

Ir užtarnauto šokio antrakte
Mus midumi vaišins erdvė ir laikas,
Bet... prisidengusi metaforos skraiste
Ji vėl nuskuos it kaprizingas vaikas.

(Justinos Tulaitės nuotrauka)

Karoliniškietis Julius ŽĖKAS (1980 03 09) – poetas ir tarpdisciplininių menų kūrėjas, baigė skulptūrą, fiziką, lietuvių filologiją, literatūrologiją, kultūros vadybos ir politikos studijas, kuria, organizuoja ir kuruoja įvairius kultūros ir meno bei neformaliojo švietimo projektus.

lapė – klausi, ar pažinau ją? po pusės gyvenimo, ar pažinau? tai ji buvo pirmoji, kuri pažino mane. jos šiltas alsavimas ir besimarkstantys saulėj akių plyšeliai užimdavo žadą giesmėm, kurias nepažinęs Tavęs, Tau giedojau – klausi, ar pažinau? kai tarytum medžioklis skalikas uosdavau kvapą? kai kiekvienos sutiktos, svetimos, lauktos, pažadėtos prašydavau vardyti vardą; ir kai pirštų galiukais išmokau pažadinti gyvybę ar mirtį, šaukdavo minios – klausi, ką pažinau? ir kas gi pažino mane, kai leidausi būti pažintas? ar tai buvo tik apžavai, ar kerėtojos buvo netikros? Tavo vardo ar neišgirdau, Tavo veido ar neregėjau? Tavo soduos ar nebuvau, ar negedėjau ir ar neprisikėliau? tik ar Tavęs dar nesutikau, ar savęs dar nepažinojau? – klausi, ar pažinau ją? sekančią savo šešėliu ar pažinau? ar tai ji pažino mane? kai girdė savo krauju ir ašarom plovė? ar ją pažinau? ar save? ar tik sodą? ji pažino mane per skausmą ir viltį, per mirtį – klausi, ar pažinau tavo motiną? ar pažinau, kai uodžiau, tikėjau ir laukiau? tai ji pavadino mane ir patikėjo. kai gerklas užgniaužiant išmokė išskobti savo dubenį, pasiimt savo grobį – klausi, ar pažinau ją, sūnau? lapė? ar pažinau? ar ji mane, ar pažino? laisvę ar pažinau, kai gyslas sau nusigraužė? ką pažadino ji? pergalės šūkį? kuo pakrikštijo ji? Tavo veidą ir Tavo vardą? lapių moters sūnau, lapi mano ir vaike!

* *
*

Panaudota literatūra:

Vaclovas Bagdonavičius, Aušra Martišiūtė-Linartienė.

Vydūnas: monografija.

Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2017

(Zita Vilutytė)

*

EPILOGAS

Vydūno giesmės iš tyros širdies

Nubrėžia danguje dorybės tiesę.

Pakilti iki jos karštai sopės

Ir teks akim sparnus užsiauginti.

Bet verta pasikelt aukščiau.

Iš paukščio skrydžio lemtį atpažinti

Ir būti žemėje kažkuo daugiau

Nei šliaužioti ir orą savimi gadinti.

Oneta Lunskaja

T U R I N Y S

Pratarmė / Angelė ŠARLAUSKIENĖ.....	3
Vietoj epigrafo /Nežinomas Pilaitės giesmininkas.....	10
Mokinių kūryba:	
Matas ŽALANDAUSKAS	13
Deimantė JEVSEJEVAITĖ	14
Nika BUKOLOVAITĖ.....	15
Kristina SAVARAUSKAITĖ.....	18
Rūta JANKAUSKAITĖ.....	21
Viltė DUBAUSKAITĖ.....	25
Miglė, Ugnė, Viltė DUBAUSKAITĖS.....	29
Rusnė PATKAUSKAITĖ	30
Karolina JAKUBOVSKAJA.....	32
Matas VINGELEVIČIUS, Mantas STEPONAVIČIUS.....	34
Miglė BUTRIMAVIČIŪTĖ, Gerda NAVARSKAITĖ.....	35
Domantas MATUKANSKIS	38
Suaugusių kūryba:	
Albertas ANTANAVIČIUS.....	40
Rimantas BABRAUSKAS.....	53
Karolina BIEKŠAITĖ-JEZERSKA.....	86
Aleksandras BUBNYS.....	93
Alfredas ČIUČIURKA.....	97
Leta GAUBAITĖ.....	99
Edita KOŠINSKAITĖ.....	107
Oneta LUNSKAJA.....	114
Irena MACULEVIČ.....	130
Vanda SAKALAUSKIENĖ.....	134
Rūta SUCHODOLSKYTĖ.....	136
Lida TAMULEVIČIENĖ.....	142
Dalia TARAILIENĖ.....	144
Algirdas VASERIS.....	148
Igoris ZUJEVAS.....	154
Ona GAIDAMAVIČIŪTĖ.....	157
Danutė KATKAUSKAITĖ-RUSECKAJA.....	167
Elena RATAUTAITĖ-SKIRELIENĖ.....	176
Vytis VALATKA.....	181
Julius ŽEKAS.....	188
Epilogas	191

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui : Vilniaus Pilaitės gyventojų ir jų bičiulių kūryba : Pilaitės „Poezijos pavasaris'2018“ XVI-asis skiriamas Didžiojo Lietuvininko, mąstytojo, humanisto, rašytojo, publicisto, kultūros veikėjo VYDŪNO 150-osioms gimimo metinėms / [sudarė Angelė Šarlauskienė]. – Vilnius: Pilaitės bendruomenė, 2018. – 192, [1] p. : iliustr., nat., nuotr.

Tekstas liet., lenk. – Kn. taip pat:

Pratarmė / Angelė Šarlauskienė, p. 3-10

ISBN 978-609-95954-2-9

Vilniaus Pilaitės rajono gyventojų ir jų bičiulių eilės,
miniatiūros lietuvių, lenkų kalbomis

ŠIRDIES ŠVIESA IŠGRĮSTAS KELIAS ŽMONIŠKUMUI

Sudarė Angelė Šarlauskienė

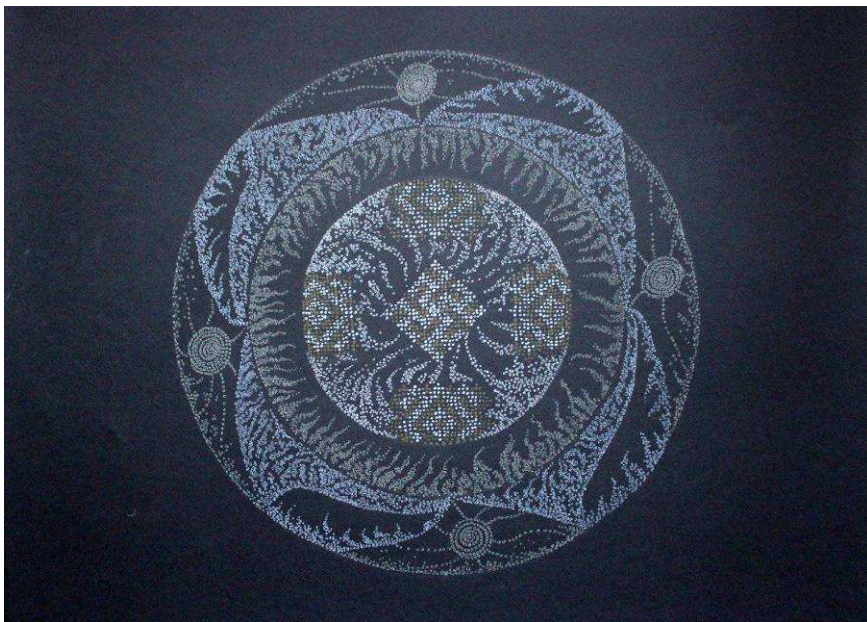
Vilniaus Pilaitės rajono gyventojų ir jų bičiulių kūryba

Išleido Vo „PILAITĖS BENDRUOMENĖ“,
Kanto al. 15-19, LT-06202 Vilnius

Širdies šviesa išgrįstas kelias žmoniškumui / 2018 /

*

PILAITĖS BENDRUOMENĖ

ISBN 978-609-95954-2-9